

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

Materiale: Dagsorden til møde i VEU-rådet den 2. marts 2016.

Bemærkninger: Ingen.

Behandling: Til godkendelse.

Dagsorden
til

37. møde i Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet)
den 2. marts 2016 kl. 13.30 – ca.15.30 i LO, Islands Brygge 32 D, 2300 København S (NB!)

1. Godkendelse af dagsorden (vedlagt)
2. Meddelelser fra formanden
 - Høringer og udtalelser siden sidst (materiale vedlagt)

Punkter til drøftelse og til beslutning - evt. med henblik på en udtalelse til ministeren for børn, undervisning og ligestilling

3. Opfølgning på VEU-rådets strategidag den 15. december 2015 (materiale vedlagt)
4. Betydningen af begrebet ”Programansvar for AMU” (materiale vedlagt)
5. Status for arbejdet med ændring af ”7,4” (materiale vedlagt)
6. Ansøgning om FKB fra HAKL (materiale vedlagt)
7. Ansøgning om FKB fra KHRU (materiale vedlagt)
8. Forsøg med FVU for tosprogede 2014 – 2016 (materiale vedlagt)

Punkter til orientering og eventuel drøftelse

9. Forbrug og aktivitet på almen og erhvervsrettet VEU 2015 (materiale vedlagt)
10. Status for forbrug på ”VEU-milliarden” (vækstpakke fra 2014) (materiale vedlagt)
11. Vejledning om administration af reglerne om særlige betingelser for optagelse på myndigheds-certifikatuddannelser (materiale vedlagt)

Meddelelser fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

12. AMU-udbudsrunden (mundtlig orientering)
13. Status på AMU-tilsyn, herunder Rigsrevisionens beretning (materiale vedlagt)
14. Eventuelt

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 2: Meddelelser fra formanden

- **Høringssvar og udtalelser siden sidst**

Materiale: Oversigt over skriftlige høringer og udtalelser m.v. i perioden 12. november 2015 – 25. februar 2016.

Bemærkninger: Ingen

Behandling: Til orientering

Den 25. februar 2016

Oversigt over skriftlige høringer og udtalelser m.v.

Perioden: 12. november 2015 – 25. februar 2016

1. VEU-rådets høringssvar over udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse (sendt til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling den 16. november 2015).
2. VEU-rådets høringssvar over udkast til ændret bekendtgørelse om prøver og eksamen i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser (den almene eksamensbekendtgørelse) (sendt til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling den 7. december 2015).
3. VEU-rådets høringssvar over ministeriets foreløbige indstillinger om fordeling af tilskud til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser m.v. for finansåret 2016 (sendt til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, Styrelsen for Undervisning og kvalitet den 10. december 2015).
4. VEU-rådets bemærkninger til den landsdækkende positivliste for 6-ugers jobrettet uddannelse for 2016 (sendt til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering den 15. december 2015).
5. VEU-rådets høringssvar til udkast til bekendtgørelse om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer m.v. (sendt til Uddannelses- og Forskningsministeriets It, Vurdering og Anerkendelse af Udenlandske Uddannelser den 7. januar 2016).

UVM - Rådet for Voksen- og Efteruddannelse

Fra: UVM - Rådet for Voksen- og Efteruddannelse
Sendt: 16. november 2015 09:29
Til: UVM - MDCJC
Emne: "Høring - skolehjem (VEU-rådet)"

Til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet) har med e-mail af 19. oktober 2015 modtaget udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

VEU-rådet har haft udkastet i skriftlig høring, og har på den baggrund ingen særlige bemærkninger. Der henvises til eventuelle bemærkninger fra de organisationer, der er repræsenteret i VEU-rådet.

Med venlig hilsen
Anne Elkjær
VEU-rådets sekretariat

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Kontor for Erhvervs- og Voksenuddannelser
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Direkte tlf.: +45 33 92 57 59
E-mail: Anne.Elkjaer@uvm.dk

Fra: Karen-Iben Perelman
Sendt: 19. oktober 2015 14:43
Til: pote@atp.dk; b-sosu@sosu.dk; formand@danmarksvejlederforening.dk; da@da.dk;
hoeringssager@danskeerhverv.dk; di@di.dk; duf@duf.dk; bestyrelserne@danskeerhvervsskoler.dk;
lederne@danskeerhvervsskoler.dk; csc@lf.dk; regioner@regioner.dk; lederforeningen@sosu.dk; Hanne Woller;
jpn@hansenberg.dk; eeo@eeo.dk; fa@fanet.dk; tp@amu-vest.dk; tat@tat.dk; Fsr@Fsr.Dk; ftf@ftf.dk; hl@hl.dk;
kl@kl.dk; info@landboudom.dk; landselevbestyrelse@foa.dk; lo@lo.dk; lh@handelselever.dk; lederne@lederne.dk;
ctr@sde.dk; info@rigsrevisionen.dk; UVM - Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser; UVM - Rådet
for Voksen- og Efteruddannelse; UVM - Rådet for Ungdomsuddannelser; info@uddannelsesforbundet.dk;
uudk@uudanmark.dk

Cc: Ole Hvilsom Larsen

Emne: Høring over udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Reference: 015.72N.391

Til de på vedhæftede høringsliste anførte

Høring over udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om optagelse på kostafdelinger og om betaling for kost og logi ved institutioner for erhvervsrettet uddannelse.

Der vedlægges høringsbrev, høringsliste og udkast til ændringsbekendtgørelse.

Bemærk høringsfristen er mandag den 16. november 2015 kl. 12.

Med venlig hilsen
Karen-Iben Perelman
Fuldmægtig

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Juridisk Center
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Direkte tlf.: +45 33 92 54 82
E-mail: Karen-Iben.Perelman@uvm.dk

UVM - Rådet for Voksen- og Efteruddannelse

Fra: UVM - Rådet for Voksen- og Efteruddannelse
Sendt: 7. december 2015 11:00
Til: Kirsten Krogstrup; Morten Aronsson Olsen
Emne: Høring - den almene eksamensbekendtgørelse - VEU-rådets høringssvar

Til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Med e-mail af 11. november 2015 fremsendte Styrelsen for Undervisning og Kvalitet høring over udkast til ændret bekendtgørelse om prøver og eksamen i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser (den almene eksamensbekendtgørelse).

Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEU-rådet) har haft udkastet i skriftlig høring, og har ingen bemærkninger til udkastet. Der henvises til eventuelle bemærkninger, som måtte sendes fra de organisationer, der er repræsenteret i VEU-rådet.

Med venlig hilsen
Anne Elkjær
VEU-rådets sekretariat

MINISTERIET FOR BØRN, UNDERVISNING OG LIGESTILLING

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Kontor for Erhvervs- og Voksenuddannelser
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Direkte tlf.: +45 33 92 57 59
E-mail: Anne.Elkjaer@uvm.dk

UVM - Rådet for Voksen- og Efteruddannelse

Fra: UVM - Rådet for Voksen- og Efteruddannelse
Sendt: 10. december 2015 12:56
Til: Jørgen Brogaard Nielsen
Cc: Lisbeth Bang Thorsen (lisbeth.bang.thorsen@stukuvvm.dk); Jens Krogstrup (jens.krogstrup@stukuvvm.dk)
Emne: VEU-rådets høringsvar over udkast til indstillinger til UUL-2016

**Til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet**

På mødet den 2. december 2015 i VEU-rådets forretningsudvalg blev det besluttet at sende ministeriets foreløbige indstillinger om fordeling af tilskud udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser m.v. for finansåret 2016 i skriftlig høring i VEU-rådet.

Ved høringsfristens udløb den 9. december 2015 er der ikke modtaget bemærkninger til de foreløbige indstillinger.

Med venlig hilsen
Anne Elkjær
VEU-rådets sekretariat

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Kontor for Erhvervs- og Voksenuddannelser
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Direkte tlf.: +45 33 92 57 59
E-mail: Anne.Elkjaer@uvm.dk

Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet)

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

(Sendt som e-mail til: www.star.dk, maj@star.dk, sub@star.dk)

Rådet for Voksen – og
Efteruddannelse (VEU-rådet)

Sekretariat:

Ministeriet for Børn,

Undervisning og Ligestilling

Fr. Holms Kanal 25

1220 København K

Tlf. 3392 5759

E-mail VEU-raadet@uvvm.dk

VEU-rådets bemærkninger til den landsdækkende positivliste for 6-ugers jobrettet uddannelse for 2016

Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet) har den 11. december 2015 modtaget e-mail fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) med anmodning om bemærkninger til den landsdækkende positivliste for 6-ugers jobrettet uddannelse for 2016.

15. december 2015

Sags nr.:

006.90T.541

Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet) har haft udkastet i skriftlig høring og har på den baggrund følgende bemærkninger:

VEU-rådets skal indledningsvist beklage den meget korte høringsfrist.

Det fremgår af høringsbrevet, at efteruddannelsesudvalgene i lighed med sidste år igen har bidraget til positivlisten på AMU-området.

Som det videre fremgår af høringsbrevet, vurderer STAR overordnet set, at udkastet til positivlisten målretter uddannelsesviften til områder, hvor der er mangel på arbejdskraft, og at efteruddannelsesudvalgene i høj grad har inddraget uddannelsesinstitutionerne og deres erfaringer med ordningen i 2015 i forbindelse med deres bidrag til positivlisten.

STAR vurderer dog, at der er et potentiale for at supplere positivlisten med nogle flere forløb med kortere varighed, for at sikre et fleksibelt udbud af jobrettede uddannelser. Det er STAR's opfattelse, at flere kortere uddannelsesforløb vil kunne imødekomme efterspørgslen hos de ledige, der på grund af allerede opnåede erfaringer og kvalifikationer kun har behov for relativ hurtig og målrettet kvalificering og samtidig mindske risikoen for, at ledige tilmelder sig et længere forløb, men kun moder op til dele af det.

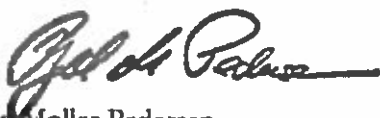
STAR har derfor taget fornyet kontakt til efteruddannelsesudvalgene, hvor STAR kvitterer for et godt og kvalificeret arbejde, men samtidig har anmodet dem om at supplere de modtagne bidrag med flere forløb af kortere varighed.

VEU-rådet ser positivt på STAR's fornyede henvendelse til efteruddannelsesudvalgene, og vil gerne kvittere for, at også skolernes erfaringer er inddraget via efteruddannelsesudvalgenes indmeldinger. Det er også positivt, at den nye liste først træder i kraft til april 2016, så dette bedre kan planlægges for skolerne.

VEU-rådet kan derudover pege på muligheden for afkortning i uddannelsesforløbene gennem en individuel kompetencevurdering (IKV). Det vil efter rådets mening kunne medvirke til at sikre, at den ledige får præcis det forløb, der er nødvendigt, således, at det undgås, at der bliver voldsomt mange forskellige korte kurser i et forsøg på at ramme den enkeltes behov, og at den enkle og overskuelige pakkestruktur samtidig fastholdes, således, at sandsynligheden øges for en faktisk gennemførelse af kurserne på uddannelsesinstitutionerne.

VEU-rådet vil afslutningsvist opfordre til, at processen fremadrettet giver tid til en fornuftig og grundig vurdering af, hvilke tilbud der bedst vil fremme de lediges beskæftigelsesmuligheder.

Med venlig hilsen

Kjeld Møller Pedersen
Formand

UVM - Rådet for Voksen- og Efteruddannelse

Fra: UVM - Rådet for Voksen- og Efteruddannelse
Sendt: 15. december 2015 10:17
Til: 'star@star.dk'; Maj Nistrup; Sunniva Leonore Bakke
Emne: VEU-rådets høringssvar over positivlisten for 6-ugers jobrettet uddannelse
Vedhæftede filer: VEU-rådets høringssvar - positivliste 15.12.15.pdf

Til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

Vedlagt sendes VEU-rådets bemærkninger til den landsdækkende positivliste for 6-ugers jobrettet uddannelse for 2016.

Med venlig hilsen
Anne Elkjær
VEU-rådets sekretariat

**MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING**

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Departementet
Kontor for Erhvervs- og Voksenuddannelser
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Direkte tlf.: +45 33 92 57 59
E-mail: Anne.Elkjaer@uvm.dk

Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet)

Til
Uddannelses- og Forskningsministeriets It
Vurdering og Anerkendelse af Udenlandske Uddannelser

(Sendt som e-mail til: jur-hoeringssvar@uds.dk og kontakt-punkt@uds.dk samt pts@uds.dk og tmi@uds.dk)

Rådet for Voksen – og
Efteruddannelse (VEU-rådet)

Sekretariat:
Ministeriet for Børn,
Undervisning og Ligestilling

Fr. Holms Kanal 25
1220 København K
Tlf. 3392 5759
E-mail VEU-raadet@uvm.dk

7. januar 2016

VEU-rådets høringssvar til udkast til bekendtgørelse om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer m.v.

Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet) har den 11. december 2015 modtaget e-mail fra Uddannelses – og Forskningsministeriets It, Vurdering og Anerkendelse af Udenlandske Uddannelser, med anmodning om bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om anerkendelse af visse uddannelses- og erhvervsmæssige kvalifikationer m.v.

Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet) har haft udkastet i skriftlig høring, og VEU-rådet har ikke haft bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

Kjeld Møller Pedersen
Formand

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 3: Opfølgning på VEU-rådets strategidag den 15. december 2015

Materiale:

Kort notat om forretningsudvalgets forslag til opfølgning på VEU-rådets strategidag den 15. december 2015.

Bilag:

- Afskrift af medlemmers input til Fremtidens AMU på strategidagen
- Udkast til årshjul 2016 for VEU-rådet
- Invitation til møde den 11. marts 2016 med efteruddannelsesudvalgene og VEU-FU

Bemærkninger:

VEU-rådets forretningsudvalg har drøftet opfølgning på VEU-rådets strategidag den 15. december 2016.

Det blev bl.a. besluttet at afholde et møde mellem VEU-FU og efteruddannelsesudvalgenes formand og næstformand samt sekretariatschefer. Dette møde er berammet til fredag den 11. marts 2016.

Behandling:

Til drøftelse.

Opfølgning fra VEU-rådets strategidag den 15. december 2015

VEU-rådets forretningsudvalg har på baggrund af oplæggene og drøftelserne på VEU-rådets strategidag den 15. december 2016 drøftet, hvordan en opfølgning på strategidagen såvel emne som tidsmæssigt kan integreres i VEU-rådets kommende møder.

Der er i forretningsudvalget enighed om, at hverken det gennemførte serviceeftersyn af AMU i 2013-2014 eller de initiativer med tilknyttede midler fra Vækstpakken fra maj 2014, har haft nogen nævneværdig virkning i forhold til AMU-aktiviteten, og heller ikke i forhold til ønsket fra virksomhederne om større fleksibilitet på AMU-området. Et ønske, der var fremme under serviceeftersynet, og et ønske, der gentages i den netop afsluttede evaluering fra EVA om virksomhedernes brug af AMU.

Der er ligeledes enighed i forretningsudvalget om, at der er igangsat mange gode projekter/forbedringer med baggrund i bl.a. Vækstpakken fra 2014, men at de ser ud til, ikke have haft den tilsigtede effekt.

Det er forretningsudvalgets opfattelse, at VEU-rådet fortsat skal have øget fokus på emner med relation til AMU-aktiviteten og til øget fleksibilitet for virksomhederne. Der er enighed om, at en række drøftelser fortsat kan finde sted i regi af VEU-rådet – uanset de forventede kommende Trepartsdrøftelser.

Forretningsudvalget foreslår, at de fortsatte drøftelser i VEU-rådet foregår under overskriften ”Fremtidens AMU”, der foreslås at fortsætte som afløser for serviceeftersynet. Herunder foreslås foreløbig følgende initiativer/emner til drøftelse (kan suppleres med andre initiativer):

- Der er allerede indkaldt til et møde den 11. marts 2016 mellem VEU-rådets forretningsudvalg og efteruddannelsesudvalgenes formand, næstformand og sekretariatschef. Der er to emner på dagsordenen: 1) FU ønsker efteruddannelsesudvalgenes umiddelbare og fordomsfrie bud på, hvordan en gentænkning af AMU-systemet vil kunne medvirke til at imødekomme et ønske om øget fleksibilitet, og 2) en orientering og drøftelse af den kommende AMU-udbudsrunde.
- En temadrøftelse i VEU-rådet juni 2016, hvor 3-4 repræsentanter fra efteruddannelsesudvalgenes formandsskaber vil blive inviteret til at holde oplæg – blandt andet om øget fleksibilitet, herunder evt. reduktion i antallet af arbejdsmarkedsuddannelser.
- En temadrøftelse, hvor repræsentanter fra skolerne vil blive inviteret til at holde oplæg – bl.a. om hvilke barrierer, der har været for, at Vækstpakkens midler kan anvendes, og forslag til hvordan de kan overvindes.
- Drøftelserne suppleres med ønsker til notater fra Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, der kan klargøre forskellige aspekter, fx om status på de 7,4 timer, en opgørelse af skolerne IDV-aktivitet på AMU-området, evt. en mindre spørgeskemaundersøgelse, hvor skolerne

kan svare på, hvorfor indførte initiativer fra Vækstpakken ikke virker/ bliver anvendt? Hvad betyder begrebet ”Programansvar” og hvordan forvaltes programansvaret, og vil der fremover være behov for ændringer i forståelsen?

Der vedlægges:

- til orientering en afskrift af de bud, der blev afleveret til sekretariatet ved afslutningen af strategidagen
- et udkast til årsplan for VEU-rådets drøftelser i 2016

Afskrift af de afleverede bud på Fremtidens AMU - Fra strategidagen den 15. december 2015

- AMU skal dokumentere kompetencer hos den enkelte
 - Den grundlæggende incitamentsstyring i AMU skal ændres. Bevilling af tilskud (taxameter) udløses, når målet er nået – i stedet for en fastsat varighed
 - Der skal være langt større mulighed for afkortning og tilpasning af kurser. Digitale værktøjer kan muliggøre dette.
-
- Større kvalitet – fokus på fremtidens behov
 - Færre udbydere/stærkere kompetencer
 - Graduering af kurserne lig niveauer/Formel kompetence, ”klyngeområder, der lægger sig til EUD”
-
- Øget fleksibilitet i afholdelsesformer (opblødning af regler), afkortning 7,4 m.v. Kombination af IDV og AMU (medfører) Vækst
 - Fokusering af udbud – 1000 mål
 - EUD-enkeltfag flyttes over i AMU
-
- Forsyningssikkerheden
 - Fleksibilitet i udbud, digital læring/tæt på virksomheden
 - Kvalitet i AMU – afprøvning og individuel længde på kurser – ikke spilde tiden
 - Enkel og overskueligt ubureaukratisk at anvende og tilmelde sig systemet
-
- Bedre kvalitet bl.a. gennem kompetenceløft til undervisere
 - Bedre betingelser for behovsafdækning i efteruddannelsesudvalg
 - Større frihedsgrader
-
- Frihedsgrader
 - Formel kompetence
 - Fokusering på mål
-
- At skolerne/udbydere kommer med i front og er med til at booste udviklingen i den branche som AMU- målet er i. Vi har store udfordringer med at få skolerne til at investere både i teknologi/udstyr og lære kompetencer som matcher branchens udvikling. Altså relevans og faglig opdateret.
 - Test og afprøvning. Således at det ikke ”kun” er et tilstedebevis, men at det viser/beviser at man reelt har fået nye kompetencer.
 - At koordinering og tilmelding af udbud kan ske specifikt i de enkelte uddannelsesudvalg, og dermed også hvem – om kompetencecenter for specifikke områder og dermed garanti for kvaliteten.
-
- Fjern mange af de bindinger, der ligger på at udvikle og udbyde AMU. Fx AMU skal udvikles før der foreligger et privat tilbud. Fx AMU må ikke være produktspecifikt. Fx skolerne skal kunne tilbyde dele af et AMU-mål og ikke kun det hele – max fleksibilitet.

- Private aktører skal på banen – private aktører skal kunne hyres ind til undervisning – men andre lønsvilkår.
 - De skoler m.v., der ”øjer” et udbud skal have et forretningsmæssigt hovedfokus på AMU, hvilket medfører fokus på kunder og kvalitet – problemet er, at vi ikke har et udbud.
-

- Kvalitet - bedre udnyttelse af økonomiske rammer
 - VEU-centrene/Vejledning
 - Incitament (bæredygtigt) for udbydere – Styrings- og takstanalyse, målrettede (virksomheds)kurser
-

- Målgruppe – snævre målgruppen for AMU ind & sikre løsninger andetsteds for de øvrige
 - Styrke strategisk sigte – Målrette AMU til fremtidens kompetencebehov – proaktivt!
 - Modernisere rammerne – FKB-systemet, udbud, økonomi, læringsbegrebet
-

- Forsyningssikkerhed – fagligt og geografisk
 - Fleksibilitet i tilrettelæggelse, tilmelding og afvikling
 - Tættere kobling mellem udbydere og virksomheder – nedlæg VEU-centrene
-

- Fleksibilitet og målretning af AMU mod virksomhedernes behov. Større imødekommelse af det specifikke behov
 - Vejledning og information – alt for få kender AMU – gælder både virksomheder og medarbejdere
 - Sikring af kvalitet og forsyning gennem økonomi. Gør økonomien effektbaseret i stigende omfang og brug økonomien til at få virksomheder og medarbejdere til at tænke langsigtet
-

- Forsyningssikkerhed – Ansvar for AMU-programmet – forpligtende samarbejde mellem udbydere
 - Fleksibilitet – alle tidspunkter af døgnet, fleksibel varighed af kurser, digital læring, tættere på virksomhedens dagligdag/behov
 - Enkelt og overskueligt at anvende (efteruddannelse.dk)
-

- Langt mere fleksible tilbud – fx 40-50 % individuelt indhold
 - Styringsfokus på outcome (forsyning) – ikke kvantitet
 - Større grad af prioritering mod klynger og flaskehalse – fx i forhold til de regionale uddannelsespuljer
-

- Kvalitet i efteruddannelsesudvalgene kan udvikles og udfordres ved at se på udvalgene som bestyrelser, der skal selvsupplere sig selv med nødvendige udefrakommende kompetencer på den faglighed, der kan sikre en faggruppe/virksomheden en fremtidssikret forsyningssikkerhed og faglig fleksibilitet
 - Udbydere – en udbudsrunde der har fokus på kvalitetsperspektivet, måske indførelse af nye styringsværktøjer, der økonomisk tilgodeser outcome mere end gennemførelse
-

- Kvaliteten i centrum (i udbudsrunder) et væsentligt kvalitetsparameter er at lærerne har ret og mulighed for at udvikle de nødvendige kompetencer for at modsvare behovene (både for virksomheder og deltagere) (TUC-80 %)
- Også fastholde AMU's anvendelighed overfor de borgere som sidder lidt yderligt på arbejdsmarkedets "reservebænk" – bl.a. ved at supplere AMU med andre former for uddannelse: FVU, dansk for fremmedsprogede m.v. – det ville øge forsyningen
- VEU-centrenes styrkelse og virdereudvikling – så vil det danne grundlag for overskueliggørelse af AMU/VEU-systemet

-
- RKV/IKV – vejledningsværktøj
 - Anerkendelse af kompetencer bl.a. byggende på dokumentation
 - Friere rammer inkl. Varighed
 - Dokumentation for læring – skoler/den enkelte
 - Private og offentlige udbydere

-
- Kvalitet/fokus
 - Mere kontakt mellem virksomhed og udbydere (bedre overensstemmelse mellem udbud/behov)
 - Mere brugerorienteret
 - Fokus på effekt

-
- Reform nødvendig – forsyningssikkerhed – differentieret
 - Tværfaglighed – mobilitet/fleksibilitet (dokumentation – faglighed/kompetencer/tværfaglige personlige kompetencer)
 - Styringsreform – mål på outcome

-
- Kvalitet og målgruppe i fokus. Hvad er AMU og hvad kan AMU tilbyde og til hvem
 - Færre udbydere (f.eks.30) og en institutionsakkreditering (tilpasset AMU systemet). Akkrediteringsordninger skal sikre kvalitet, aftagerinddragelse, markedsføring, lærerkompetencer mv.)
 - Mindre bureaukrati: ex: Efteruddannelse.dk alene som tilmeldingssystem (og ikke samtidig et tilsynssystem) og integreret i www.ug.dk (så der er et sted hvor der er overblik over alle kompetencegivende efteruddannelser og uddannelser)

-
- Kvalitetsfokus i indhold/forsyningssikkerheden
 - Forsyning i forhold til arbejdskraft i fokus
 - Målgruppefokus/definition, hvem er AMU til for (bør indsnævre)
 - Fokus på efteruddannelsesudvalgene enkeltvist, skabe fleksibilitet fx i forhold til de enkelte områder – ny struktur i efteruddannelsesudvalgssystemet/faglige udvalg?
 - "Værdikæde" – tankegang i forhold til at definere kompetencebehov for arbejdsstyrken netop der og på den placering
 - Proaktivitet og risikoorienterede med virksomheder- / brugerfokus

Foreløbigt UDKAST

Årshjul/opgaveoversigt for VEU-rådet 2016	
Januar	Ingen møder
Februar/Marts	11. februar 2016: Møde i VEU-FU 2. marts 2016: Møde i VEU-rådet • Forbrug og aktivitet for det almene og erhvervsrettede VEU i 2015 • Status for forbrug på ”VEU-milliarden” (vækstpakke fra 2014) • Status for forsøg med FVU for tosprogede samt en generel orientering om FVU • Principper og indikatorer for AMU-udbudsrunden 2016/17 • Status på AMU-tilsyn, herunder Rigsrevisionens beretning • Opfølgning på VEU-rådets strategidag • Status for arbejdet med ændring af ”7,4” • Hvad ligger der i begrebet ”Programansvar for AMU?” • Tidsplan for taksteftersyn og styringsanalyse • Vejledning om optagelse på arbejdsmarkedsuddannelser, der giver adgang til udøvelse af erhverv eller aktiviteter, når der yderligere er opstillet skønsmæssige betingelser for udøvelsen af erhvervet (Korte titel: AMU der giver adgang til erhverv, hvis skønsmæssige betingelser også er opfyldt)
April	4. april 2016: Møde i VEU-FU 20. april 2016: Møde i VEU-rådet • VEU-centre: resultater for kontraktperioden (2015) Temadrøftelse:
Maj	Ingen møder
Juni	1. juni 2016: Møde i VEU-FU 21. juni 2016: Møde i VEU-rådet • Forbrug og aktivitet på erhvervsrettet og almen VEU i 1. kvartal 2016 • Temaer for UUL 2017 • Statistik for garantikurser • VEU-centrenes regionale samspil (kan evt. indgå i ny tema-drøftelse om regionalt samspil ml. beskæftigelse/uddannelse/erhverv) • Status for VisKvalitet • Status på Efteruddannelse.dk

	TEMA-drøftelse: • Fremtidens AMU - Oplæg ved 3-4 efteruddannelsesudvalg • Evt. temadrøftelse om det regionale samspil? (erhverv/beskæftigelse/uddannelse)
Juli/August	Ingen møder • VEU-rådets møder for 2017 planlægges.
September	7. september 2016: Møde i VEU-FU 21. september 2016: Møde i VEU-rådet • Orientering om FFL for 2017 – herunder drøftelse af en eventuel udtalelse til undervisningsministeren • Forbrug og aktivitet på erhvervsrettet og almen VEU i 1. halvår 2016 • Status for kommende AMU-udbudsrunde TEMA-drøftelse: • Opgaverne rådgivning, vejledning og koordinering i VEU/AMU-systemet
Oktober	Ingen møder
November	2. november 2016: Møde i VEU-FU 16. november 2016: Møde i VEU-rådet • Forbrug og aktivitet på erhvervsrettet og almen VEU i 3. kvartal 2016 • Afprøvning og digital læring (herunder foreløbige TUP15-erfaringer) • Statistik for garantikurser • VEU-centrenes kontrakter for 2017 • Status på Efteruddannelse.dk Temadrøftelse: VEU-rådets strategi for Fremtidens AMU på baggrund af drøftelserne i 2016
November/December	30. november 2016: Møde i VEU-FU 15. december 2016: Møde i VEU-rådet • Orientering om vedtagelsen af finansloven for 2017 • Orientering om TUP-temaer 2017 • UVM's foreløbige indstillinger om tilskud til udvikling af arbejdsmarkedsuddannelser mv. 2017 (UUL) • Status på AMU-tilsyn • Status på AMU-udbudsrunden

Rådet for Voksen – og Efteruddannelse (VEU-rådet) Forretningsudvalget

Til

efteruddannelsesudvalgenes formandsskaber og sekretariatschefer

Rådet for Voksen – og
Efteruddannelse (VEU-rådet)

Sekretariat:
Ministeriet for Børn,
Undervisning og Ligestilling

Fr. Holms Kanal 25
1220 København K
Tlf. 3392 5759
E-mail VEU-raadet@uvm.dk

Invitation til møde fredag den 11. marts 2016 kl. 10.00 – ca. 12.00

VEU-rådet holdt den 15. december 2015 en strategieftermiddag under overskriften ”Fremtidens VEU – med fokus på AMU”.

18. januar 2016

På baggrund af oplæg og drøftelserne på mødet kan det konstateres, at på trods af det gennemførte serviceeftersyn af AMU i 2013-2014, hvor efteruddannelsesudvalgene også har deltaget aktivt, har dette ikke medvirket til at bremse faldet på AMU-aktiviteten. Det ser heller ikke ud til, at de initiativer, hvortil der var tilknyttet midler, som er implementeret som følge af Vækstpakken fra maj 2014, har haft nogen nævneværdig virkning i forhold til AMU-aktiviteten, og heller ikke i forhold til ønsket fra virksomhederne om større fleksibilitet på AMU-området. Et ønske, der var fremme under serviceeftersynet, og et ønske, der gentages i den netop afsluttede evaluering fra EVA af virksomhedernes brug af AMU.

VEU-rådet vil på sit møde den 2. marts 2016 drøfte en opsamling fra VEU-rådets strategidag, og hvordan VEU-rådet på fornuftig vis kan arbejde videre med bl.a. ovennævnte problemstillinger.

VEU-rådets forretningsudvalg ønsker allerede nu at invitere efteruddannelsesudvalgenes formand, næstformand og sekretariatschef til et møde, hvor forretningsudvalget gerne vil høre efteruddannelsesudvalgenes umiddelbare bud på, hvordan en gentænkning af AMU-systemet kan medvirke til at imødekomme et ønske om øget fleksibilitet.

På mødet vil den kommende AMU-udbudsrunde også blive drøftet – herunder tidsplan, kriterier og gensidige forventninger til, hvad udbudsrunden bør medføre. AMU-udbudsrunden forventes igangsat i slutningen af 2016 i umiddelbar forlængelse af eud-udbudsrunden. En arbejdsgruppe under VEU-rådet har gennem det seneste halve år drøftet principper mv. for AMU-udbudsrunden, og VEU-rådet forventes også på sit møde den 2. marts 2016 drøfte sagen.

Mødet finder sted

**fredag den 11. marts 2016 kl. 10.00 – ca. 12.00
i Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling,
Frederiksholms Kanal 26, Mødesal: "Fægtesalen".**

Med venlig hilsen

Kjeld Møller Pedersen
Formand

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 4: Programansvar i AMU

Materiale:	Notat om forståelsen af begrebet ”Programansvar i AMU”, som er blevet efterlyst af VEU-rådets forretningsudvalg, jf. pkt. 3 på dagsordenen.
Bemærkninger:	Som det fremgår af notatet beskrives begrebet i AMU-vejledningens afsnit 2.4 om uddannelsesinstitutionernes programansvar (nr. 10 847 af 9. september 2015 – https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=174532). Når en uddannelsesinstitution godkendes til udbud af AMU, følger også et overordnet programansvar for AMU.
Behandling:	Til drøftelse, herunder med henblik på, om der fremadrettet er behov for ændringer i betydningen af begrebet.

Programansvar i AMU

Når en uddannelsesinstitution godkendes til udbud af AMU, følger også et overordnet programansvar for AMU.

Programansvaret blev for alvor italesat i 2010 i forlængelse af misbrugssagerne. Det var et bærende element i ministeriets kommunikation med institutionerne for at understrege vigtigheden af regeloverholdelse, fælles ansvar og loyalitet over for AMU-systemet, hvis det skulle overleve. De godkendte udbydere blev betragtet som ambassadører for AMU.

Programansvaret er et begreb, som hverken er nedfældet i lov eller bekendtgørelse. Men begrebet er beskrevet i AMU-vejledningen¹ som ”summen af forpligtelser og overordnet ansvar”, der følger med udbudsgodkendelsen.

Det samlede programansvar skal sikre, at AMU fremstår som et velkendt brand, hvor der er sikkerhed for, at kursisterne erhverver en landsdækkende kompetence. Programansvaret er derved med til at sikre, at AMU adskiller sig fra uregulerede efteruddannelsesstilbud i privat regi. Inden for AMU-systemets rammer er der mange frihedsgrader. Kun hvis udbydere er loyale overfor programansvaret, kan AMU-systemet fremstå klart og entydigt for omverdenen.

I AMU-vejledningen er institutionernes overordnede programansvar sammenfattet i følgende krav:

- Uddannelsesinstitutionen skal bidrage til at videreudvikle AMU-systemets indhold og kvalitet i overensstemmelse med arbejdsmarkedets behov. Opgaven forudsætter institutionens prioritering af AMU ledelsesmæssigt, organisatorisk og strategisk. Dette sker gennem udvikling af uddannelsesudbud og gennem samarbejde med Undervisningsministeriet og efteruddannelsesudvalgene om forsøgs- og udviklingsprojekter, særlige indsatsområder, ad hoc udviklingsgrupper m.v.
- Uddannelsesinstitutionen skal sikre et fagligt og pædagogisk lærermiljø omkring AMU og en grundstamme af fast ansatte/timelærere, som opfylder kravene til faglige og pædagogiske kvalifikationer.
- Uddannelsesinstitutionen skal sikre et voksenpædagogisk miljø for kursisterne. Det vil sige et undervisningsmiljø, som tager udgangspunkt i, at kursisterne er voksne, og i undervisningen inddrager voksnes særlige læringsforudsætninger, herunder erfaringer fra arbejdslivet.
- Uddannelsesinstitutionen skal indgå i et VEU-center og skal samarbejde med øvrige institutioner om at dække uddannelsesbehovet inden for den/de fælles kompetencebeskrivelser, institutionen er godkendt til.
- Uddannelsesinstitutionen skal sikre, at AMU-aktiviteten udbydes og tilrettelægges inden for de til enhver tid gældende regler og rammer.
- Hvis uddannelsesinstitutionen er godkendt efter lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse eller er en privat uddannelsesinstitution med en årlig aktivitet på 20 årselever eller mere, skal den nedsætte lokale uddannelsesudvalg efter drøftelse med de relevante efteruddannelsesudvalg.

¹ Vejledning nr. 10847 af 09/09/2015 (<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=174532>). Notatet er primært baseret på afsnit 2.4 i vejledningen om uddannelsesinstitutionernes programansvar.

Ud over institutionens overordnede programansvar knytter der sig en række konkrete forpligtelser til samarbejde med øvrige institutioner og til administration af området. Det gælder fx udbudsret og -pligt og vilkår for institutionernes tilrettelæggelse og afholdelse af AMU (fx regler for udlicitering og markedsføring).

Om institutionerne indfrier programansvaret kan siges at være et delt anliggende mellem institutionerne, der har interne og fælles kvalitetskontroller mv., og Styrelsen for uddannelse og kvalitet, der vejleder institutionerne og foretager tilsyn gennem AMU Task Force.

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 5: Status for arbejdet med ændring af ”7,4”

Materiale:

- Status for arbejdet med ændring af ”7,4” af 19. februar 2016.

Bemærkninger:

En status er tidligere blevet efterlyst af VEU-rådet – og er ligeledes nævnt i forretningsudvalgets forslag til opfølgning på VEU-rådets strategidag.

Behandling:

Til orientering

Status for arbejdet med ændring af "7,4"

19. februar 2016

Baggrund

Reglerne for VEU-godtgørelse fastsætter, at en medarbejder/virksomhed maksimalt kan modtage VEU-godtgørelse/lønkomensation for maksimalt 37 timer på en uge og maksimalt 7,4 timer pr. dag. Denne regel opleves som begrænsende for fleksibiliteten i gennemførelsen af VEU.

Løsning

VEU-administrationen understøttes af en række forskellige systemer, som ikke understøtter ændring af reglen om maksimal udbetaling af VEU-godtgørelse på 7,4 timer pr. dag. Ændring af reglen forudsætter med andre ord ændring af en række forskellige it-systemer, herunder primært VEU-systemet, der administrerer godtgørelsen for de ikke-arbejdsløshedsforsikrede, samt A-kassernes administrative systemer.

Status

De nødvendige systemændringer af særligt VEU-systemet er omfattende og grundlæggende justeringer af systemets funktionalitet. Sammenholdt med øvrige udviklingsønsker til systemet vurderes etablering af en ny systemløsning (udskiftning af VEU-systemet) at være den bedst mulige fremgangsmåde til at håndtere de ønskede ændringer.

En statslig investering i et nyt it-system vurderes ift. business-case, gevinster og risici mv., ligesom mulighederne for en moderniseret administration af VEU-godtgørelsesopgaven overvejes.

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

**Punkt 6: Ansøgning fra HAKL om godkendelse af FKB 2285
Administrative funktioner i HR**

- Materiale:** Notat om ansøgning fra Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse (HAKL) om godkendelse af en fælles kompetencebeskrivelse: FKB 2285 Administrative funktioner i HR.
- Bemærkninger:**
- Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har modtaget ansøgning fra Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse (HAKL) om godkendelse af en fælles kompetencebeskrivelse: FKB 2285 Administrative funktioner i HR.
- Efteruddannelsesudvalget har oplyst, at, FKB 2285 er en revision af den nuværende FKB 2797 Administrative funktioner i HR, der samtidig søges nedlagt.
- Efteruddannelsesudvalget har oplyst, at FKB'en har været koordineret med alle efteruddannelsesudvalg, og at der ikke er indkommet bemærkninger.
- Udvalget har indstillet, at de nuværende udbydere af FKB 2797 godkendes til at udbyde FKB 2285.
- Styrelsen vurderer, at FKB 2285 Administrative funktioner i HR kan godkendes og ligeledes det foreslåede udbud.
- Behandling:** Til drøftelse med henblik på en udtalelse om godkendelse af den ansøgte FKB 2285, jf. § 2., stk.2 i LBK nr. 226 af 4. marts 2014 om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. samt med henblik på en eventuel udtalelse om det foreslåede udbud, jf. § 16 stk.1.

Notat til VEU-rådet om ansøgning fra HAKL om godkendelse af FKB 2285 Administrative funktioner i HR

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har modtaget en ansøgning fra Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse (HAKL) om godkendelse af en fælles kompetencebeskrivelse: FKB 2285 Administrative funktioner i HR

Baggrund

Den nye FKB 2285 Administrative funktioner i HR er en revision af den nuværende FKB 2797 Administrative funktioner i HR.

FKB 2797 vurderes fortsat aktuel, men der har været et behov for genemsyn og justering af den, bl.a. med inddragelse af viden fra undersøgelsen ”Jobprofilanalyse af faglærte, merkantile medarbejdere – efter- og videreuddannelsesforløb med karrierespæktiv” fra februar 2014, som HAKL har fået udarbejdet af New Insight.

Indholdet i FKB 2285 Administrative funktioner i HR

FKB 2285 er en revision af FKB 2797, hvilket indebærer, at kerneopgaverne, som er beskrevet i jobområdet, er uændret. Der er dog tilføjet mindre passager og i mindre grad justeret i beskrivelsen af jobområdet samt i to af FKB’ens TAK’er.

Justeringerne omhandler følgende punkter:

- Betydningen af den stigende globalisering og digitalisering, der medfører større specialisering og krav om forretningsforståelse og en mere virksomhedsspecifik tilgang til HR (justeringer i beskrivelsen af jobområdet)
- Nye rekrutteringskanaler idet sociale medier i stigende grad benyttes som rekrutteringskanal, hvorfor de HR-administrative medarbejdere, der arbejder med rekruttering, også skal kunne gøre brug af disse medier (justering af TAK om administrative opgaver i forbindelse med rekruttering og afskedigelse)
- Kendskab til det offentlige uddannelsessystem og mulighederne for f.eks. godtgørelse, samt kendskab til parternes uddannelses- og kompetencefonde er i stigende grad relevant (justering i TAK om deltagelse i arbejdet med udvikling af medarbejdernes kompetencer)

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet

Kontor for VEU og
Tværgående opgaver

Frederiksholms Kanal 26

1220 København K

Tlf. nr.: 33 92 50 00

E-mail: stuk@stukvm.dk

www.stukvm.dk

CVR nr.: 29634750

25. januar 2016

Sags nr.: 16/00037

Koordinering

Udvalget har i ansøgningen oplyst, at FKB 2285 Administrative funktioner i HR har været koordineret med alle efteruddannelsesudvalg. Der var ingen bemærkninger.

Udbud

Udvalget indstiller de nuværende udbydere af FKB 2797 Administrative funktioner i HR til at udbyde den nye FKB 2285, da den nye FKB 2285 er en revision af den gamle 2797. Udbyderne omfatter Aalborg Handelsskole, Aarhus Business College, IBC International Business College, Niels Brock og TietgenSkolen. Der sker dermed ingen ændringer i forhold til geografiske dækningsområder.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitets bemærkninger

Styrelsen vurderer, at den nye FKB 2285 Administrative funktioner i HR kan godkendes. Ved godkendelse af FKB 2285 Administrative funktioner i HR vil FKB 2797 Administrative funktioner i HR efterfølgende blive nedlagt.

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

**Punkt 7: Ansøgning fra KHRU om godkendelse af FKB 2286
Mad til grupper med varierende behov for ernæring**

Materiale:

Notat om ansøgning fra Efteruddannelsesudvalget for Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor og Kødbranchen om godkendelse af en fælles kompetencebeskrivelse: FKB 2286 Mad til grupper med varierende behov for ernæring.

Bemærkninger:

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har modtaget ansøgning fra Efteruddannelsesudvalget for Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor og Kødbranchen om godkendelse af en fælles kompetencebeskrivelse: FKB 2286 Mad til grupper med varierende behov for ernæring.

Efteruddannelsesudvalget har oplyst, at, FKB 2286 er en revision af den nuværende FKB 2257 med samme navn.

Efteruddannelsesudvalget har oplyst, at FKB'en har været koordineret med Industriens Fællesudvalg (IF), Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse (HAKL), Efteruddannelsesudvalget for det Pædagogiske Område og Social- og Sundhedsområdet (EPOS), samt Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat (SUS).

HAKL har haft ønske om en præcisering af målgruppen med betegnelsen køkkenmedarbejdere eller institutionskøkkener i enkelte TAK'er, hvilket er blevet efterkommet. Der har ikke været yderligere kommentarer.

Udvalget har indstillet, at de nuværende udbydere af FKB 2257 godkendes til at udbyde FKB 2286.

Styrelsen vurderer, at FKB 2286 Mad til grupper med varierende behov for ernæring kan godkendes og ligeledes det foreslåede udbud.

Behandling:

Til drøftelse med henblik på en udtalelse om godkendelse af den ansøgte FKB 2286, jf. § 2., stk.2 i LBK nr. 226

af 4. marts 2014 om arbejdsmarkedsuddannelser m.v.
samt med henblik på en eventuel udtalelse om det fore-
slåede udbud, jf. § 16 stk.1.

Notat til VEU-rådet vedrørende udtalelse om ansøgning fra KHRU om godkendelse af FKB 2286 Mad til grupper med varierede behov for ernæring

Styrelsen for undervisning og kvalitet har modtaget ansøgning fra Efteruddannelsesudvalget for Køkken, Hotel, Restaurant, Bager, Konditor og Kødbranchen (KHRU) om godkendelse af den fælles kompetencebeskrivelse FKB 2286 Mad til grupper med varierede behov for ernæring, der er en revision af den eksisterende fælles kompetencebeskrivelse på området, FKB 2257 Mad til grupper med varierede behov for ernæring.

Baggrund

Revisionen er sket på baggrund af:

- Branchens gennemførte serviceeftersyn af 11. juni 2014 af FKB 2257 Mad til grupper med varierede behov for ernæring, som samtidigt udgjorde 3 års eftersyn.
- Analyse under UUL-puljen af strukturforløb inden for institutionskøkkenområdet, som udvalget gennemførte i 2014.

Indholdet i FKB 2286 Mad til grupper med varierede behov for ernæring

Inden for jobområdet ”Mad til grupper med varierede behov for ernæring” ses et stigende behov for inddragelse af hensyn til bæredygtighed, økologi og madspild i madfremstillingen, hvilket branchen har ønsket beskrevet i FKB’en. Branchen har desuden ønsket en beskrivelse af jobområdet, der i højere grad kan synliggøre både horisontalt og vertikalt kompetenceløft.

Akkreditering efter Den Danske Kvalitetsmodel, der skal sikre ensartet høj kvalitet i alle ydelser og understøtter regionernes arbejde med kvalitetsudvikling for offentlige sygehuse, er ved at blive udfaset, hvorfor beskrivelsen heraf udgår i den reviderede FKB.

Analysen af strukturforløb viste, at det håndværksmæssige i madfremstillingen betyder meget for både ufaglærte og faglærte køkkenmedarbejdere. Selv om produktionsperspektivet er fremtrædende i nogle køkkener, så er håndværket alligevel grundlaget for madfremstilling med høj kvalitet. Disse aspekter har branchen ønsket integreret i beskrivelsen af jobområdet i den reviderede FKB.

Derudover er begrebet institutionskøkken fjernet som rammesættende, idet jobområdet i højere grad afgrænses af brugergrupperne og de institutionsmæssige og virksomhedsmæssige rammer, de indgår i, og ikke ud fra en forståelse af, at personalet arbejder i et institutionskøkken. Jobfunktionerne

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet
Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. nr.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukvum.dk
www.stukvum.dk
CVR nr.: 29634750

5. februar 2016
Sags nr.:15/01789

bestemmes således i højere grad af, om man arbejder i et mindre køkken eller i et storkøkken.

Der er ikke tilføjet nye 'TAK'er i FKB 2286 i forhold til FKB 2257, men de eksisterende er opdaterede på de ovennævnte områder, som udvalget har ønsket at styrke. Der er desuden sket en gennemskrivning af alle 'TAK'er, så overlappende beskrivelser og tekst af mere informativ karakter er blevet afkortet.

Selv om der er foretaget mange ændringer i beskrivelserne af jobområdet og TAK-tekster, vurderer udvalget, at det er en uændret uddannelsesportefølje, der overføres fra FKB 2257 i forhold til antallet af medarbejdere/grupper eller arbejdspladser. Der er dermed ikke ændret ved det grundlag, som uddannelserne er tilkoblet på, idet der er tale om justeringer af kompetencer, og ikke nye kerne-kompetencer eller nye TAK'er.

Udvalget ønsker således at få tilkoblet de samme kernemål, som er tilkoblet den eksisterende FKB 2257 Mad til grupper med varierede behov for ernæring.

Styrelsen har været i dialog med udvalget om de foreslåede ændringer, og kan på denne baggrund godkende de indholdsmæssige tilretninger.

Koordinering

Med henblik på koordinering har udvalget forelagt ansøgningen med den reviderede FKB 2286 hos Industriens Fællesudvalg (IF), Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse (HAKL), Efteruddannelsesudvalget for det Pædagogiske Område og Social- og Sundhedsområdet (EPOS), samt Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat (SUS).

HAKL har haft ønske om en præcisering af målgruppen med betegnelsen køkkenmedarbejdere eller institutionskøkkener i enkelte TAK'er, hvilket er blevet efterkommet. Der har ikke været yderligere kommentarer.

Udbud

Efteruddannelsesudvalget indstiller, at de udbydere, der allerede nu har godkendelse til at udbyde FKB 2257 Mad til grupper med varierede behov for ernæring, også godkendes til at udbyde FKB 2286 jvf. følgende oversigt:

Udbudsgodkendte skoler	Min. aktivitet (årselever)
CELF - Center for erhvervsrettede uddannelser Lolland-Falster	2
Erhvervsskolen Nordsjælland	2
Erhvervsskolerne Aars	2
EUC Nord	2
EUC Syd	2
Hotel- og Restaurantskolen	2
Mercantec	2
Slagteriskolen i Roskilde	2
Syddansk Erhvervsskole Odense-Vejle	2
Uddannelsescenter Holstebro	2

Udvalget foreslår at videreføre den eksisterende minimumsaktivitet på 2 årselever per udbyder, i alt 20 årselever målt på kernemål, til den nye FKB 2286.

Styrelsen har ikke bemærkninger til udbud og minimumsaktivitet.

Styrelsen for undervisning og kvalitets bemærkninger

Det er styrelsens samlede vurdering, at FKB 2286 Mad til grupper med varierede behov for ernæring kan godkendes.

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 8: Forsøg med FVU for tosprogede 2014-2016

Materiale:

- Notat om forsøg med FVU for tosprogede 2014-2016
- Bilag 1: Evaluering af forsøg i 2. halvår 2014
- Bilag 2: Erfaringer fra forsøget i 2015

Bemærkninger:

VEU-rådet drøftede november 2011 en rapport fra en arbejdsgruppe nedsat under VEU-rådet om tilbud til voksne tosprogede.

Rådet anbefalede på den baggrund, at der blev udviklet et nyt FVU-tilbud tilrettelagt for tosprogede med fokus på de mundtlige færdigheder, som kan fungere som forberedelse til at kunne deltage i undervisningen i FVU-læsning og dansk som andetsprog i AVU og AMU, og at der etableres en variant af det eksisterende FVU-læsning blot tilrettelagt for tosprogede.

Der blev på den baggrund iværksat forsøg med FVU for tosprogede i årene 2014, 2015 og 2016.

Der foreligger nu en evaluering af forsøgene i 2014 og 2015, og på den baggrund anbefales det, at VEU-rådet rådgiver ministeren om at søge forsøget permanentgjort under inddragelse af de erfaringer, der afspejles i evalueringerne.

Behandling:

Til drøftelse med henblik på en indstilling til minister for børn, undervisning og ligestilling.

Forsøg med FVU for to-sprogede 2014 – 2016.

På baggrund af Voksen- og Efteruddannelsesrådets indstilling til Undervisningsministeren er der iværksat forsøg med FVU for tosprogede i årene 2014, 2015 og 2016.

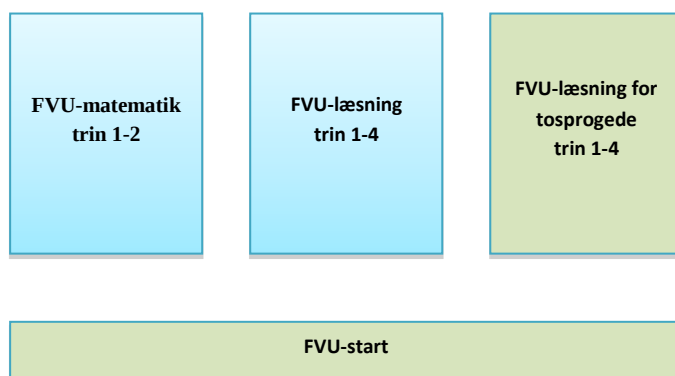
Forsøget er to strengt og indeholder en særlig tilrettelæggelse af det eksisterende FVU-læsning trin 1 til 4, der er målrettet kursister med en to-sprogs baggrund samt et nyt mundtligt tilbud til kursister, der har nogle danskundskaber, og som har behov for en styrkelse af de mundtlige færdigheder og en udvidelse af ordforrådet. Det mundtlige FVU fag skal kvalificere deltagerne til at påbegynde FVU trin1 tilrettelagt for to-sprogede. Det nye mundtlige FVU-fag har fået titlen: **"FVU-start"** og målgruppen er personer, der har behov for opkvalificering inden optagelse på et ordinært fvu-forløb.

UVM nedsatte i begyndelse af 2014 en arbejdsgruppe bestående af erfarne undervisere på FVU-området, der fik til opgave at beskrive forsøget og komme med en fagplan, der kunne danne grundlag for iværksættelse af forsøgsundervisningen pr. 1. august 2014.

Forsøgsundervisningens placering:

FVU-start og FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4.

De to nye tilbud er placeret som vist nedenfor, hvor de nye tilbud er markeret med grønt, og de eksisterende tilbud er markeret med blå.

FVU-læsning for tosprogede trin 1-4 bygger på det eksisterende FVU og anvender de samme prøver. Undervisningen tilrettelægges og gennemføres under hensyntagen til den særlige målgruppes behov.

FVU-start har fokus på mundtlighed og ordforråd. I første forsøgsrunde gennemførtes FVU-start uden mulighed for prøveafleggelse.

I efteråret 2014 udviklede arbejdsgruppen en evalueringsform til FVU-start, der tager udgangspunkt i en løbende evaluering og en individuel målfastsættelse. Læreren vurderer ved slutningen af forløbet graden af målopfyldelse og anbefaler det videre forløb.

Der blev i anden forsøgsrunde i 2015 udført forsøg med den nye evalueringsform på de fleste FVU-start forløb.

Evalueringer

Der har været ekstern evaluering af forsøgsundervisningen i 2014, rapporten fra evalueringen findes i bilag 1 til dette notat.

Udover den eksterne evaluering har der været afholdt tre evalueringsmøder rundt i landet for undervisere med henblik på at opnå en tæt dialog mellem arbejdsgruppen og underviserne i forsøgsundervisningen

Forsøgsundervisningen i 2015 evalueredes eksternt i januar/februar 2016, dels ved en spørgeskemaundersøgelse og dels ved en række personlige interviews med undervisere og konsulenter fra det virksomhedsopsøgende område. Rapporten findes i bilag 2 til dette notat.

Resultater

Der er en meget høj tilfredshed med forsøget og de fleste giver udtryk for at forsøgsundervisningen rammer et stort behov. 65% af underviserne i første evaluering og 84% i anden mener, at de indgåede mål er dækkende for kursisternes behov og på en skala fra 1-5 vurderes målene i gennemsnit til 4,6

70 procent af deltagerne på FVU-start vurderes efterfølgende at kunne gennemføre et FVU trin 1 forløb.

Tilsvarende er det i første evaluering vurderingen at cirka 70 procent af deltagerne på FVU for tosprogede trin 1-4 vurderes til at kunne fortsætte på det efterfølgende forløb eller overgå til anden uddannelse, mens det i anden evaluering kun er 52%.

Gennemførelsen har været stor, på FVU start har 84% afsluttet med prøve eller deltagerbevis, mens det tilsvarende tal for FVU trin 1-4 er 81%.

Evalueringen viser at cirka 2/3 af deltagerne er kvinder, samt at der er relativt få deltagere under 25. Hovedmålgruppen er fra slut tyverne til slut fyrrene. Hovedparten af deltagerne cirka ¾ er fra ikke EU-lande og langt den største del af deltagerne har været længere end 3 år i Danmark.

Kursisternes beskæftigelsesmæssige status varierer fra FVU-start til FVU trin1-4, som det fremgår her:

	FVU-start	FVU trin1-4
Under uddannelse	7 %	20 %
I beskæftigelse	29 %	43 %
Ledige	64 %	37 %

Aktiviteten på FVU start udgør cirka 3 % af den samlede aktivitet på FVU-læsning, hvilket er mindre end forventet.

Det fremgår af evalueringen at det fulde timetal kun sjældent udnyttes. Samtidig efterlyste en stor del af deltagerne på evalueringsmøderne mere tid til at gennemføre undervisningen. Denne tilsyneladende modsætning skyldes primært logistiske udfordringer som skemalægning, hensynet til anden undervisning med videre.

Udfordringer

- Det er som forventet vanskeligt at afgøre optagelsen til FVU-start. Den store spredning i kursistgrundlaget gør en vurdering usikker
- FVU-start har kun i begrænset omfang været afsat til FVU-matematik
- Der har været flere forespørgsler på, om man kan deltage på FVU-start, efter man har gennemført trin på den almindelige FVU. Begrundelsen har været svage mundtlige færdigheder, samt et erkendt behov for mundtlighed også på trin1-4
- Den løbende evaluering på FVU-start har voldt mange deltagere problemer, da metoden ligger meget fjernt fra deres undervisningskultur, og da den har været for tidskrævende i den foreliggende form
- For både FVU-start og FVU trin 1-4 for tosprogede efterlyses der mere tid til at nå de beskrevne mål.

Anbefalinger

Resultaterne fra såvel spørgeskemaundersøgelserne som evalueringsmøderne peger entydigt på, at forsøget imødekommer et stort og længe observeret behov.

De gennemførte telefoninterviews med undervisere og virksomhedskonsulenter viser ligeledes samstemmende, at der er stor tilfredshed med det tilbud, der kan gives målgruppen gennem forsøgsundervisningen.

På baggrund af de indsamlede oplysninger er konklusionen, at der foreligger vægtige positive erfaringer. Blandt undervisere og konsulenter er der bred enighed om at forsøgene bør permanentgøres.

EVA's evaluering af FVU fra 2012 viser endvidere, at cirka halvdelen af kursisterne på FVU har en to-sprogsbaggrund. Denne kendsgerning underbygger, at det vil forbedre FVU-tilbuddet, hvis der fremover bliver mulighed for at differentiere den undervisning, der gives til forskellige målgrupper.

MBUL anbefaler, at VEU-rådet rådgiver ministeren om at søge forsøget permanentgjort under inddragelse af de erfaringer, der afspejles i evalueringerne.

Forsøg med to nye FVU-tilbud til tosprogede deltagere

Evaluering af forsøg i andet halvår 2014

December 2014

Udarbejdet for Undervisningsministeriet af Susan Møller, Råd om Undervisning og Uddannelse.

Forord

På baggrund af Voksen- og Efteruddannelsesrådets indstilling til Undervisningsministeren er der iværksat forsøg med FVU for tosprogede i årene 2014, 2015 og 2016.

Forsøget er to strengt og indeholder en særlig tilrettelæggelse af FVU-læsning trin 1 til 4, der er målrettet kursister med en to-sprogs baggrund samt et mundtligt tilbud til kursister, der kan noget dansk og som har behov for en styrkelse af de mundtlige færdigheder og en udvidelse af ordforrådet. Det mundtlige FVU fag skal kvalificere deltagerne til at påbegynde FVU trin1, tilrettelagt for to-sprogede.

Ministeriet vil gerne takke for den store entusiasme og interesse for forsøget, der er kommet til udtryk fra såvel institutionerne som fra underviserne. Ministeriet takker også for de mange konstruktive bemærkninger, der er indskrevet i de udsendte spørgeskemaer.

Som et led i evalueringen har en række deltagere stillet sig til rådighed for interviews og fotografering. Ministeriet vil gerne takke herfor. Resultatet er stærkt medvirkende til at sætte de mange data og bemærkninger i relief og knytte afrapporteringen til den virkelighed det hele drejer sig om: nemlig den konkrete undervisningshverdag for deltagerne.

Undervisningsministeriet, januar 2015.

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Baggrund	4
Rapportens indhold	4
Forsøg med FVU-start	5
<i>Om afholdelsen</i>	5
<i>Om deltagerne</i>	6
<i>Om undervisningen</i>	7
<i>Når deltagerne målene?</i>	8
Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4	9
<i>Om afholdelsen</i>	9
<i>Om deltagerne</i>	9
<i>Om undervisningen</i>	10
<i>Når deltagerne målene?</i>	11
<i>Bilag 1</i>	12
<i>Bilag 2</i>	15
<i>Deltagerportræt 1: Anita, Seyed, Krzysztof og Maritza</i>	18
<i>Deltagerportræt 2: Shiela, Rukhsana og Michelle</i>	20
<i>Deltagerportræt 3: Dong</i>	22
<i>Deltagerportræt 4: Tatjana, Natalia og Tatjana</i>	24

Baggrund

På baggrund af forslag fra VEU-rådet¹ iværksatte Undervisningsministeriet i januar 2014 et udviklingsarbejde med henblik på at afholde forsøg med to nye tilbud til tosprogede. Tilbuddene skulle være en udvidelse af den forberedende voksenundervisning (FVU), og således tænkes ind i den gældende FVU-lovgivning.

Udgangspunktet for udviklingsarbejdet var følgende forslag fra VEU-rådet:

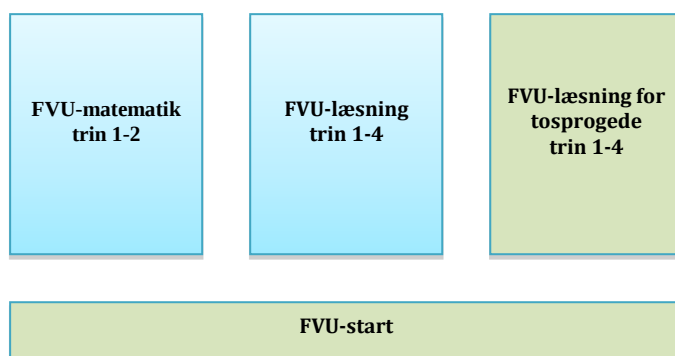
- Der udvikles et nyt FVU-tilbud tilrettelagt for tosprogede med fokus på mundtlige færdigheder, som kan fungere som forberedelse til at kunne deltage i undervisningen i FVU- læsning og Dansk som andetsprog i AVU og AMU.
- Der etableres en variant af det eksisterende FVU-læsning blot tilrettelagt for tosprogede.

En af Undervisningsministeriet nedsat arbejdsgruppe bestående af i alt seks personer med forskellige erfaringer med henholdsvis FVU og undervisning af voksne med dansk som andetsprog beskrev to tilbud, der skulle være grundlag for forsøg i 2. halvår 2014.

Tilbuddene er:

- FVU-start.
- FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4.

De to nye tilbud er placeret som vist nedenfor, hvor de nye tilbud er markeret med grønt, og de eksisterende tilbud er markeret med blå.

I juli udsendte Undervisningsministeriet blandt andet to dokumenter, der satte rammen for forsøg med disse to tilbud:

1. Fagbeskrivelse for FVU-start.
2. Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4.

Rapportens indhold

En lang række FVU-udbydere gennemførte forsøg med de nye tilbud i 2. Halvår 2014. De fleste af udbyderne i forsøgene har besvaret spørgeskemaer udsendt af Undervisningsministeriet, og denne rapport

¹ Rapport fra arbejdsgruppe under VEU-rådet om tilbud til voksne tosprogede, 28. oktober 2011

samler hovedresultaterne af deres besvarelser. Forsøgende er i november 2014 fulgt op med tre evalueringsmøder, hvor alle der deltog i forsøgene var inviteret. På møderne blev de foreløbige resultater (på baggrund af de på dette tidspunkt indsendte svar) fra spørgeskemabesvarelserne drøftet med deltagerne, og siden er yderligere besvarelser fremsendt til ministeriet.

Denne rapport er en opsamling på spørgeskemabesvarelsen og omfatter alle besvarelser, der er fremsendt til ministeriet ved udgangen af 2014, og omfatter svar fra hold, som i alt 1073 tosprogede har deltaget i.

Resultaterne er desuden præsenteret i en redigeret PP-præsentation i forhold til den, som deltagerne på evalueringsmøderne blev præsenteret for, idet alle svar ikke var ministeriet i hænde inden evalueringsmøderne blev afholdt. Den redigerede repræsentation er fremsendt til UVM sammen med denne rapport.

I udsendte spørgeskemaer (se bilag 1 og 2) til undervisere på henholdsvis på FVU-start og FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4, er der stillet en lang række spørgsmål, som underviserne/udbydere har besvaret – for de flestes vedkommende – inden undervisningen var afsluttet. Derfor skal resultaterne nødvendigvis læses, som udbydernes bedste svar på spørgsmålene på det givne tidspunkt. Når der fx spørges til, hvor mange af deltagerne, der forventes at nå målene for undervisningen, er der derfor tale om udbydernes bedste skøn på tidspunktet – ikke om det antal deltagere, der faktisk når målene – det antal kan både være lavere og højere.

Ikke alle undervisere har svaret på alle spørgsmål. De procenter, som er nævnt efterfølgende, er således beregnet på baggrund af de svar, der er givet. Der er desuden fjernet enkelte svar, som ikke er entydige.

I denne opsamling er resultaterne som vist i PP-repræsentationen kommenteret hver for sig – og suppleret med yderligere resultater. Der er kun i begrænset omfang tolket på resultaterne, hvilket derfor er overladt til læserne selv.

Resultaterne er – sammen med input fra evalueringsmøderne i november – baggrund for de fortsatte og udvidede forsøg, der gennemføres i 2015.

Bagerst i rapporten er der fire deltagerportrætter, der giver et indtryk af deltagernes mål med at deltagelse i undervisningen.

Forsøg med FVU-start

Spørgeskemaerne er besvaret af underviserne, som har gennemført undervisningen på FVU-start på 45 hold med i alt 458 deltagere.

Besvarelserne kommer fra undervisere hos 35 forskellige udbydere. 15 svar kommer fra undervisere på hold afholdt af VUC og de resterende 30 svar kommer fra en række forskellige øvrige udbydere med driftsoverenskomst med VUC. Blandt disse er langt de fleste hold afholdt af sprogcentre.

Langt de fleste undervisere har kvalifikationer svarende til kravene, som er fastsat i den udsendte fagbeskrivelse og har således både kvalifikationer til at undervise i FVU-læsning og til at undervise i dansk som andetsprog.

Om afholdelsen

- løbende optag og holdstørrelse

Der har været løbende optag til godt halvdelen af holdene, men på nogle af holdene er der kun løbende optag i de første to uger efter start.

Holdstørrelsen har været meget forskellig og varierer helt fra fire deltagere til 24 deltagere. Den gennemsnitlige holdstørrelse på alle 45 hold er ti deltagere, men på de enkelte hold er variationen som nævnt stor.

En holdstørrelse på minimum otte deltagere og max 12 deltagere vurderer mange undervisere som ideel, og giver deltagerne de bedste forudsætninger for udbytte, og det er da også denne holdstørrelse 28 af de 45 hold har haft, mens ti hold har haft færre end otte deltagere og de sidste syv hold har haft mellem 13 og 24 deltagere.

På enkelte hold har der været tilknyttet to undervisere, men det er ikke nødvendigvis på de hold, hvor der er flest deltagere. Det er ikke af svarene muligt at se, hvorfor enkelte hold har dobbeltlærerdækning.

- omfang og afholdelse

Af den udsendte fagbeskrivelse fremgår, at undervisningen på FVU-start har et omfang af mindst 30 og højst 60 klokketimer, svarende til mindst 40 og højst 80 lektioner af 45 minutter. Af undervisernes svar fremgår, at holdene i gennemsnit har fået 50 timers undervisning og 14 af de 45 hold har tilbudt deltagerne 60 timers undervisning. På ni hold har deltagerne imidlertid fået mindre end 40 timers undervisning. På de ni hold varierer timetallet fra 23 – 39 timer. Der kan være en usikkerhed i disse tal, idet svarene om timetal er opgivet både i klokketimer og lektioner. I opgørelsen er opgivelser over 60 – og uden angivelse af, om der er tale om lektioner – derfor opfattet som opgivelse i antal lektioner og omregnet til timer.

17 hold har haft undervisning en gang om ugen, 19 hold to gange om ugen, 8 hold 3 gange om ugen og et enkelt hold har haft undervisning fire gange om ugen. Langt de fleste hold har således afholdt undervisningen på en eller to dage om ugen.

På langt de fleste hold har undervisningen været afholdt i dagtimerne, mens kun otte hold er afholdt om aftenen.

For 32 af de 45 hold er undervisningen afholdt i udbyderens lokaler, mens de sidste 13 hold er afholdt som virksomhedsforlagt undervisning.

Om deltagerne

- alder, køn og baggrund

Aldersspredningen hos de 458 deltagere i forsøgene med FVU-start er 17-70 år. Kun relativt få hold har imidlertid deltagere under 25 år og over 59 år. Den gennemsnitslige alder på alle hold er 26-53 år.

Der er en overvægt af kvinder på holdene. 2/3 af deltagerne er således kvinder.

Der er langt flere deltagere fra ikke EU-lande, end fra EU-lande. 75% af deltagerne er således fra ikke-EU-lande.

5% af deltagerne har været i landet under 3 år, 54% har været i landet imellem 3 og 10 år, mens 41% har været i landet i mere end 10 år.

75% af deltagerne har tidligere gået på danskuddannelser for udlændinge. Der er ikke spurgt ind til fx niveau, omfang eller tidspunkt.

- optagelse og forventning om fortsat undervisning

86% af deltagerne er forud for optagelsen til FVU-start testet med Vejledende Læsetest for Voksne (VLV), mens de resterende 14% er testet med Vejledede Matematik for Voksne (VMV).

Af fagbeskrivelsen fremgår, at FVU-start er rettet mod deltagere, der har gennemført "Vejledende læsetest for Voksne" med en vejledende score på mellem 10 og 15 point i deltest 2, eller gennemført "Vejledende Matematiktest for Voksne" med en vejledende score på mellem 5 og 10 point i del 1, sproglige forudsætninger.

Af svarene fra undviserne fremgår, at deltagerne ved optagelsen scorede mellem 3 og 33 point på VLV, deltest 2 (anbefalet adgang 10-15 point). 47% af deltageres score ligger således mellem 10-15 point, mens 14% ligger under 10 og 39% over 15 point.

De deltagere, der er testet med VMV, scorede mellem 1 og 17 point på deltest 1 (anbefalet adgang 5-10 point). 37% af deltagernes score ligger mellem 5 og 10, mens 16% ligger under 5 og 47% over 10 point.

De fleste deltagere, der ønsker at fortsætte undervisning, forventer underviserne vil fortsætte på FVU-læsning trin 1 eller deltage i FVU-start en gang mere. Enkelte deltagere forventes at fortsætte på FVU-matematik. Og en mindre gruppe forventes at fortsætte på dansk som andetsprog på avu, mens ingen deltagere forventes at fortsætte på AMUs tilbud til tosprogede deltagere.

Om undervisningen

- *undervisningens delmål*

Underviserne finder, at de i fagbilaget beskrevne delmål 1, 2 og 3 hver især passer godt til deltagernes behov. Underviserne blev således i spørgeskemaet bedt om at vurdere hvert af målene på en skala fra 1-5, hvor 1 er 'dårligt' og 5 er 'rigtig godt'. Deres vurdering af de tre mål er i gennemsnit 4,6 af 5 mulige point.

65% af underviserne svarer, at de mener, at delmålene er dækkende for deltagernes behov. Af de undervisere, der har supplerende forslag, er forslagene især rettet mod styrkelse af deltagernes skriftsproglige færdigheder fx træning i at skrive beskeder og andre små tekster, samt læse lette tekster.

Enkelte undervisere har skrevet supplerende bemærkninger til delmålene.

Eksempler på bemærkninger til delmål 1 er fx:

"Kommunikationsstrategier er et problematisk emne at skulle beskæftige sig med på FVU-start. Det må være senere i forløbet".

"Fokus på anvendelsesorientering, samt vokal- og konsonantlyd og lydfølgeregler hører også hjemme i delmål 1".

Eksempler på bemærkninger til delmål 2 er fx:

"Det er vigtigt at vægte indholdet af førfagligt sprog/begreber og pragmatisk sprogbrug eksplicit i uv."

"Vigtigt at arbejde med repetition med hensyn til ordforrådsindlæring. Både korttidshukommelse og langtidshukommelse bør styrkes fx ved at arbejde med små lydrette orddiktater".

Eksempler på bemærkninger til delmål 3 er fx:

"Teksttyper og læsestrategier er nok snarere trin 1 pensum-ikke start".

"Fokus på grafem/fonem /ord /sætning, samt begynde en skriftlighed".

- *emner i undervisningen samt hjemmearbejde*

Underviserne blev i spørgeskemaet spurgt, hvilke emner, der havde været i undervisningen, og det har de fleste undervisere svaret på. Og det er klart af svarene, at der er arbejdet med rigtig mange forskellige emner!

Eksempler på emner i undervisningen er fx:

"Mobiltelefon, samtale hos lægen/sygehus, nabosnak, nyhedssnak, ugens ord, VUC fag-faglige ord".

"Klima/natur, forbrug/mad, uddannelse/køn, udviklingsbistand, aktuelle nyheder".

"Transportmidler, krydderier, høje bygninger".

Underviserne er også spurgt, om deltagerne arbejder med stoffet mellem mødegangene. Det har halvdelen svaret 'ja' til, mens den anden halvdel enten har svaret 'nej' eller 'nogen gange'.

Når deltagerne målene?

Målet med undervisningen på FVU-start er, at deltagerne skal kunne nå målene for undervisningen og forberede til deltagelse i anden undervisning. Derfor er underviserne blevet spurgt, hvor mange af deltagerne på forsøgsholdet, underviseren vurderer gennem deltagelse på FVU-start, kan opnå de nødvendige færdigheder for deltagelse på FVU-trin1. (FVU-læsning eller FVU-matematik).

Der er svar fra 42 af de 45 hold og heraf har 11 svaret, at alle deltagerne på holdet kan opnå de nødvendige færdigheder. I de resterende svar fra 31 hold svares fx 10 af 12, 11 af 18, 5 af 10.

Samlet set er det undervisernes vurdering, at knapt 70% opnår de nødvendige færdigheder.

Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4

Spørgeskemaerne er besvaret af undervisere, som har gennemført undervisningen på FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4 på 50 hold med i alt 615 deltagere. De 50 hold fordeler sig således: Seks trin 4, syv trin 3, femten trin 2, elleve trin 1, elleve sammenlæste hold.

Besvarelsenerne kommer fra undervisere fra 25 forskellige udbydere. 11 svar kommer fra undervisere på hold afholdt af VUC og de resterende 39 svar kommer fra en række forskellige øvrige udbydere med drifts-overenskomst med VUC. Blandt disse er langt de fleste hold afholdt af sprogcentre.

Langt de fleste undervisere har kvalifikationer til at undervise på FVU-læsning og til at undervise i dansk som andetsprog.

Om afholdelsen

- løbende optag og holdstørrelse

Der har været løbende optag til knapt 80% af holdene, men på nogle af holdene er der kun løbende optag i de første to uger efter start.

Holdstørrelsen har været meget forskellig og varierer fra fire deltagere til 23 deltagere. Den gennemsnitlige holdstørrelse på alle 50 hold er 12 deltagere, men på de enkelte hold er variationen som nævnt stor.

En holdstørrelse på minimum otte deltagere og max 12 deltagere vurderer mange undervisere er ideel, og giver deltagerne de bedste forudsætninger for udbytte, og det er denne holdstørrelse har 22 af de 50 hold haft, mens seks hold har haft færre end otte deltagere og de sidste 23 hold har haft mellem 13 og 23 deltagere.

På enkelte hold har der været to undervisere tilknyttet, men det er ikke nødvendigvis på de hold, hvor der er flest deltagere. Det er ikke af svarene muligt at se, hvorfor enkelte hold har dobbeltlærerdækning.

- omfang og afholdelse

FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4 har samme omfang som det eksisterende FVU-læsning, dvs. hvert trin har et omfang på mindst 30 og højst 60 klokketimer, svarende til mindst 40 og højst 80 lektioner af 45 minutter.

I gennemsnit har holdene fået 47 timers undervisning og syv af de 48 hold, der er svar fra, har tilbudt deltagerne 60 timers undervisning. På otte hold har deltagerne imidlertid fået mindre end 40 timers undervisning. På de otte hold varierer timetallet fra 22 – 39 timer. Der kan være en usikkerhed i disse tal, idet svarene om timetal er opgivet både i klokketimer og lektioner. I opgørelsen er opgivelser over 60 – og uden angivelse af, om der er tale om lektioner – derfor opfattet som opgivelse i antal lektioner og omregnet til timer.

20 af de 50 hold har haft undervisning en gang om ugen, 29 hold to gange om ugen. Ingen hold har således afholdt undervisningen på flere end to dage om ugen, men et enkelt hold har oplyst, at der undervises syv timer hver 14. dag.

På 22 hold har undervisningen været afholdt i dagtimerne, 13 hold om eftermiddagen og 15 hold er afholdt om aftenen.

Kun et enkelt hold er afholdt i andre lokaler end udbyderens.

Om deltagerne

- alder, køn og baggrund

Aldersspredningen hos de 615 deltagere i forsøgene med FVU-læsning for tosprogede er 18-68 år. Kun relativt få hold har imidlertid deltagere under 24 år og over 59 år. Den gennemsnitlige alder på alle hold er 24-51 år.

Der er en overvægt af kvinder på holdene. 2/3 af deltagerne er således kvinder.

Der er også en klar overvægt af deltagere fra ikke EU-lande. 73% af deltagerne er således fra ikke-EU-lande.

15% har været i landet under 3 år, 63% har været i landet imellem 3 og 10 år, mens 22% har været i landet i mere end 10 år.

75% har gået eller går stadig på danskuddannelser for udlændinge, mens lidt flere end halvdelen af deltagerne tidligere har deltaget på FVU-læsning og kun få har tidligere deltaget på FVU-matematik.

- forventning om fortsat undervisning

De fleste deltagere, der ønsker at fortsætte undervisning, forventer underviserne fortsætter på efterfølgende FVU trin i faget læsning eller deltager på samme trin en gang mere. Enkelte deltagere forventes at fortsætte på FVU-matematik og en mindre gruppe forventes at fortsætte på dansk som andetsprog på avu, mens ingen deltagere forventes at fortsætte på AMUs tilbud til tosprogede deltagere.

Om undervisningen

- genrepædagogisk tilgang

Undervisningsministeriet udsendte som tidligere nævnt forud for forsøgenes start vejledningen "Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4". I beskrivelsen er der et indledende afsnit om genrepædagogik med det mål at inspirere underviserne til at inddrage genrepædagogik i forsøgsundervisningen.

I spørgeskemaundersøgelsen er underviserne blevet spurgt: I hvilket omfang har du benyttet en genrepædagogisk tilgang i din undervisning? På en skala fra 1-5, hvor 1 er 'slet ikke' og 5 er 'i væsentlig omfang'. Gennemsnittet af svarene er 3,8 af de 5 mulige point. Der synes ikke at være entydig sammenhæng mellem det trin, undervisningen er afholdt på og underviserens anvendelse af en genrepædagogisk tilgang.

- undervisningens områder

I vejledningen er der desuden beskrivelser af undervisning i henholdsvis lydfølgeregler, orddannelse, ordkendskab, læsning og skriftlig fremstilling og progressionen inden for de fem områder på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede. I spørgeskemaundersøgelsen er underviserne spurgt, om de har bemærkninger til disse beskrivelser.

Dette svarer langt de fleste 'nej' til, mens relativt få har givet bemærkninger til et eller flere af de fem områder. Bemærkninger er typisk en beskrivelse af, hvordan der har været arbejdet med området. Helt overordnet er der således tilsyneladende accept/forståelse for beskrivelsen.

Eksempler på bemærkninger til lydfølgeregler er fx:

"Underviser bruger lydfølgeregler i forbindelse med diktat og udtale".

"Arbejdet styrkes ved skelnen mellem enkeltlyde (vokaler og konsonanter, vokalsænkning)".

Eksempler på bemærkninger til orddannelse er fx:

"Systematisk træning i forstavelser/suffikser/rodmorfemer og bøjningsmorfemer, især i udenlandske ord og i gråzonesprog".

"Det er svært at finde egnede tekster i tilegnelsesfasen. Det vil ofte bevæge sig ud over det kendte ordforråd".

Eksempler på bemærkninger til ordkendskab er fx:

"Denne disciplin fylder meget i uv. af tosprogede. Der er et dialektisk forhold mellem tilegnelse af nye ord og viden ved at læse tekster og aktivering af baggrundsviden (førlæsning). Derved bliver læsning og ordkendskab tæt forbundne discipliner. Der er meget forskel på kursisternes forudsætninger/kulturelle viden, afhængig af om de færdes i en dansk kontekst uden for skolen".

Eksempler på bemærkninger til læsning er fx:

"Arbejdes med læsestrategier og hurtiglæsning - specifikt i forhold til de tekster, som deltagere har brug for at læse i dagligdagen. Notatteknik, især i læsningen af faglige tekster".

"Højtlæsning med fokus på udtale og fluency".

Eksempler på bemærkninger til skriftlig fremstilling er fx:

"Arbejde med personlige fortællinger i nutid og datid. Især arbejde med punktopstilling. Vi har også trænet lidt resume og referat af læste tekster og avisartikler. Fokus på nuanceret sprogbrug, syntaks og grammatisk korrekthed".

"Faglige indlæg, tabeller, notatteknik, referater på baggrund af faglige og førfaglige tekster. Nuanceret sprogbrug, den sproglige sammenhæng, sammenhængsmarkører, opmærksomhed på grammatisk korrekthed og ordstilling".

- emner i undervisningen samt hjemmearbejde

Underviserne blev i spørgeskemaet spurgt, hvilke emner, der havde været i undervisningen, og det har de fleste undervisere svaret på. Og det er klart af svarene, at der er arbejdet med rigtig mange forskellige emner!

Eksempler på emner i undervisningen er fx:

"Rejser, konflikter, dating, film og avisartikler".

"Arbejdsmarkedet, uddannelse og sundhed".

"Instruktioner, beskeder, livshistorie og sammenhængende beretninger indenfor emnerne sundhed, ældre, livstil, familie, sygdom, samfund og hverdagsliv".

Deltagerne har i stort omfang arbejdet med stoffet mellem mødegangene, således har underviserne svaret 'ja' til spørgsmålet om hjemmearbejde for 80% af deltagerne.

- tilrettelæggelse

Underviserne har svaret på, om deres tilrettelæggelse af forsøgsundervisningen i væsentlig grad har adskilt sig fra tilrettelæggelsen på andre hold, hvilket størstedelen af underviserne har svaret 'nej' til.

Underviserne er også blevet spurgt, om det i forsøget har været muligt at tilrettelægge en undervisning, der tager bedre højde for de tosprogede deltageres behov og forudsætninger (underforstået: i forhold til undervisning, der *ikke* er udbudt særligt til tosprogede). Til dette svarer mange undervisere 'ja', men svaret afhænger af hvilken type udbydere, der er tale om. For fx sprogcentre, der kun udbyder FVU-læsning for deltagere med indvandrerbaggrund, er der således ingen forskel fra ikke-forsøgshold, men der synes alligevel at være stor tilfredshed med det særlige fokus på tosprogedes tilegnelse af dansk, det har været muligt at tage i forsøgene.

Når deltagerne målene?

Da målet med undervisningen i FVU-læsning er, at deltagerne skal kunne nå målene for undervisningen og forberede til deltagelse i anden undervisning, er underviserne blevet spurgt, hvor mange af deltagerne på forsøgsholdet underviseren vurderer, kan opnå de nødvendige færdigheder for deltagelse på efterfølgende FVU-trin.

Der er svar fra 38 af de 50 hold, og heraf har ti svaret, at alle deltagerne på holdet kan opnå de nødvendige færdigheder. I de resterende svar fra 28 hold svares fx 4 af 8, 17 af 20, 15 af 23.

Samlet set forventes godt 70% af deltagerne på 38 af de 50 hold at opnå de nødvendige færdigheder.

Bilag 1

Spørgsmål til undervisere, der varetager forsøgsundervisning i forbindelse med afprøvning af **FVU-start**.

Spørgsmålene besvares for hvert hold – også selvom du eventuelt underviser/har undervist på flere hold.

Spørgsmålene besvares og sendes senest d. 27. oktober – uanset om undervisningen er igangværende eller afsluttet.

Skemaet besvares elektronisk og sendes til lars.lindahl@uvm.dk.

1. Om udbyder/underviser

1.1 Institutionens navn: _____.

1.2 Undervisers navn: _____.

1.3 Lærerkvalifikationer: _____.

1.4 Andre oplysninger: _____.

2. Om afholdelsen

2.1 Forsøgsundervisningen gennemføres i perioden: Fra _____ til _____.

2.2 Er der løbende optag på holdet? Ja ☐ Nej ☐

2.3 Hvis nej, hvor mange deltagere startede på holdet? _____.

2.4 Hvis ja, hvor mange deltagere forventes min./max optaget på holdet? _____.

2.5 Hvor mange er d.d. meldt fra undervisningen? _____.

2.6 Hvor mange timers undervisning afholdes i alt? _____.

2.7 Hvor mange dage om ugen afholdes undervisningen/hvor mange timer pr. uge? _____.

2.8 Hvornår afholdes undervisningen? Formiddag? ☐ Eftermiddag? ☐ Aften? ☐

Andre tidspunkter? _____.

2.9 Afholdes undervisningen i institutionens lokaler? ☐ Eller som forlagt undervisning? ☐

2.10 Er der tale om et virksomhedsrettet hold? Ja ☐ Nej ☐

2.11 Andre oplysninger om afholdelse: _____.

_____.

_____.

3. Om deltagerne

3.1 Deltagerne er i alderen: fra _____ til _____.

3.2 Deltagernes fordeling på køn: Kvinder: _____. Mænd: _____.

3.3 Antal deltagere fra EU-lande _____. Antal deltagere fra ikke-EU-lande _____.

3.4 Antal deltagere, der har boet i Danmark *under* 3 år? _____.

Over 3 år? _____. *Over* 10 år? _____.

3.5 Hvor mange af deltagerne har tidligere deltaget i FVU læsning? _____.

3.6 Hvor mange af deltagerne har tidligere deltaget i FVU matematik? _____.

3.7 Hvad var deltagernes score på deltest 2, Vejledende læsetest for Voksne? (skriv hver deltagers score) _____.

Og/eller:

3.8 Hvad var deltagernes score på deltest 1, Vejledende matematiktest for Voksne? (skriv hver deltagers score) _____.

3.9 Hvor mange af deltagerne har tidligere deltaget i danskundervisning for udlændinge? _____.

3.10 Hvor mange af deltagerne forventer du, vil ønske at fortsætte i undervisning efter forsøgsundervisningen? _____.

Forventet antal på FVU læsning, trin 1 _____.

Heraf forventet antal på FVU matematik _____.

Forventet antal på AVU-dansk for tosprogede _____.

Forventet antal på AMU's dansktilbud til flygtninge/indvandrere _____.

3.11 Andre oplysninger om deltagerne: _____ -

_____ -

_____.

4. Om undervisningen

Som det fremgår af fagbeskrivelsens punkt 5, har FVU-start tre delmål:

- 1. At deltageren styrker sine mundtlige kommunikative færdigheder.*
- 2. At deltageren styrker og øger sit ordkendskab på dansk.*
- 3. At deltageren styrker sine forudsætninger for læseaktiviteter.*

4.1 Hvordan passer delmål 1 med de behov, du vurderer, deltagerne har? På en skala fra 1-5, hvor 1 er 'dårligt' og 5 er 'rigtig godt' _____.

4.2 Hvordan passer delmål 2 med de behov, du vurderer, deltagerne har? På en skala fra 1-5, hvor 1 er 'dårligt' og 5 er 'rigtig godt' _____.

4.3 Hvordan passer delmål 3 med de behov, du vurderer, deltagerne har? På en skala fra 1-5, hvor 1 er 'dårligt' og 5 er 'rigtig godt' _____.

4.4 Er der andre delmål, du mener, bør medtænkes i en redigeret udgave af fagbeskrivelsen?

4.5 Nej, delmålene er dækkende ☐ Ja ☐ Hvis ja, hvilke? _____
_____.

4.6 Andre bemærkninger til delmålene: _____
_____.

I fagbeskrivelsens punkt 6 er beskrevet, hvad der skal arbejdes med i undervisningen.

4.7 Har du supplerende forslag til indholdet under delmål 1? Nej ☐ Ja ☐

4.8 Hvis ja, hvilke? _____
_____.

4.9 Har du supplerende forslag til indholdet under delmål 2? Nej ☐ Ja ☐

4.10 Hvis ja, hvilke? _____
_____.

4.11 Har du supplerende forslag til indholdet under delmål 3? Nej ☐ Ja ☐

4.12 Hvis ja, hvilke? _____
_____.

4.13 Hvilke emner er der arbejdet med i undervisningen? _____
_____.

4.14 Har deltagerne arbejdet med stoffet mellem mødegangene? Nej ☐ Ja ☐

4.15 Andre oplysninger om undervisningen: _____

_____.

5. Øvrige

5.1 Hvor mange af deltagerne vurderer du gennem deltagelse på FVU-start, vil kunne opnå de nødvendige færdigheder for deltagelse på FVU-trin1? (fx 5 af 13 deltagere)_____.

5.2 Andre bemærkninger: _____
_____.

Dato:_____ Besvaret af:_____.

Bilag 2

Spørgsmål til undervisere, der varetager forsøgsundervisning i forbindelse med afprøvning af **FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4.**

Spørgsmålene besvares for hvert hold – også selvom du eventuelt underviser/har undervist på flere hold.

Spørgsmålene besvares og sendes senest d. 27. oktober – uanset om undervisningen er igangværende eller afsluttet.

Skemaet besvares elektronisk og sendes til lars.lindahl@uvm.dk.

1. Om udbyder/underviser

- 1.1 Institutionens navn: _____.
- 1.2 Undervisers navn: _____.
- 1.3 Lærerkvalifikationer: _____.
- 1.4 Andre oplysninger: _____.
- _____.

2. Om afholdelse

- 2.1 Forsøgsundervisningen er FVU-læsning for tosprogede på trin _____.
- 2.2 Forsøgsundervisningen gennemføres i perioden: Fra _____ til _____.
- 2.3 Er der løbende optag på holdet? Ja ☐ Nej ☐
- 2.4 Hvis nej, hvor mange deltagere startede på holdet? _____.
- 2.5 Hvis ja, hvor mange deltagere forventes min./max optaget på holdet? _____.
- 2.6 Hvor mange er d.d. meldt fra undervisningen? _____.
- 2.7 Hvor mange timers undervisning afholdes i alt? _____.
- 2.8 Hvor mange dage om ugen afholdes undervisningen/hvor mange timer pr. uge? _____.
- 2.9 Hvornår afholdes undervisningen? Formiddag? ☐ Eftermiddag? ☐ Aften ☐
- Andre tidspunkter? _____.
- 2.10 Afholdes undervisningen i institutionens lokaler? ☐ Eller som forlagt undervisning? ☐
- 2.11 Er der tale om et virksomhedsrettet hold? Ja ☐ Nej ☐
- 2.12 Andre oplysninger om afholdelse: _____.

3. Om deltagerne

3.1 Deltagerne er i alderen: fra _____ til _____.

3.2 Deltagernes fordeling på køn: kvinder: _____ mænd: _____.

3.3 Antal deltagere fra EU-lande _____, Antal deltagere fra ikke-EU-lande _____.

3.4 Antal deltagere, der har boet i Danmark *under* 3 år? _____.

Over 3 år? _____, *Over* 10 år? _____.

3.5 Hvor mange af deltagerne har tidligere deltaget på FVU læsning? _____.

3.6 Hvor mange af deltagerne har tidligere deltaget på FVU matematik? _____.

3.7 Hvor mange deltagere har tidligere deltaget i danskundervisning for udlændinge? _____.

Ved ikke _____.

3.8 Hvor mange af deltagerne forventer du, vil ønske at fortsætte i undervisning efter forsøgsundervisningen? _____. Heraf:

Forventet antal på FVU læsning, trin 1 _____ trin 2 _____ trin 3 _____ trin 4 _____.

Forventet antal på FVU matematik _____.

Forventet antal på AVU-dansk for tosprogede _____.

Forventet antal på AMU's dansktilbud til flygtninge/indvandrere _____.

3.9 Andre oplysninger om deltagerne: _____.

4. Om undervisningen

I den udsendte beskrivelse "Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4" er der et indledende afsnit om genrepædagogik.

4.1 I hvilket omfang har du benyttet en genrepædagogisk tilgang i din undervisning? På en skala fra 1-5, hvor 1 er 'slet ikke' og 5 er 'i væsentlig omfang' _____.

4.2 Supplerende bemærkninger vedr. Genrepædagogik i forbindelse med FVU: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **lydfølgeregler** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.3 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.4 Hvis ja, hvilke: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **orddannelse** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.5 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.6 Hvis ja, hvilke: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **ordkendskab** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.7 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.8 Hvis ja, hvilke: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **læsning** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.9 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.10 Hvis ja, hvilke: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **skriftlig fremstilling** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.11 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.12 Hvis ja, hvilke: _____.

4.13 Hvilke emner er der arbejdet med i undervisningen ? _____ -
_____.

4.14 Har deltagerne arbejdet med stoffet mellem mødegangene? Nej ☐ Ja ☐

4.15 Har din tilrettelæggelse af forsøgsundervisningen i væsentlig grad adskilt sig fra den måde, du ellers tilrettelægger undervisningen på tilsvarende hold? Nej ☐ Ja ☐

4.16 Hvis ja, på hvilken måde: _____.

4.17 Oplever du, at det med FVU for tosprogede har været muligt at tilrettelægge en undervisning, der tager bedre højde for de tosprogede deltageres behov og forudsætninger? Nej ☐ Ja ☐

4.18 Hvis ja, på hvilken måde: _____.

4.19 Andre oplysninger om undervisningen: _____.

5. Øvrige

5.1 Hvor mange af deltagerne vurderer du gennem deltagelse på det aktuelle FVU-trin, vil kunne opnå de nødvendige færdigheder for deltagelse på efterfølgende FVU-trin? (fx 5 af 13 deltagere)_____.

5.2 Andre bemærkninger:_____.

Dato:_____. Besvaret af:_____.

Deltagerportræt 1: Anita, Seyed, Krzysztof og Maritza

En aften om ugen mellem 16.30 og 19.35 undervises ti deltagere på FVU-læsning for tosprogede i de spritnye lokaler på VUC Fyn. De ti deltagere kommer fra otte forskellige lande – fx kommer Anita fra Ungarn, Seyed fra Iran, Krzysztof fra Polen og Maritza fra Cuba. Alle deltagere går på FVU trin 2, hvilket underviseren Susanne Maarbjerg er rigtig glad for. "Selvom deltagernes kulturelle og uddannelsesmæssige baggrund er meget forskellig, så er målet for alle at bestå prøven på trin 2, og det giver rigtig god mulighed for både at målrette og differentiere undervisningen, hvilket er vanskeligt på de såkaldte sammenlæste hold, hvor deltagerne skal undervises på forskellige trin", fortæller Susanne.

Krzysztof og Seyed deltager på FVU-læsning for tosprogede på trin 2 hver torsdag aften på VUC FYN i Odense.

Foto: Susan Møller

Selvom lokalerne på VUC Fyn er funkende nye, så arbejder ingen af deltagerne på pc denne tirsdag i november, men i stedet med masser af papir, blyanter og viskelæder. Især Anita fra Ungarn bruger viskelæderet flittigt og savner ikke pc'en. "Jeg lærer meget mere ved at skrive på papir og bruge ordbogen – uden nem adgang til stavekontrol", siger hun. Anita kom til Danmark sammen med sin mand for syv år siden og har arbejdet i gartneri siden, men hun vil meget gerne starte på en erhvervsuddannelse som bygningsmaler efter nytår og er helt klar over, at hun skal blive bedre både til at tale, læse og skrive dansk inden. "På gartneriet var der kun udlændinge ansat, og vi talte engelsk sammen, så jeg lærte næsten ikke noget", fortæller Anita, som sideløbende følger en danskuddannelse på sprogcentret i dagtimerne.

Seyed har kun været i Danmark i halvandet år, men er allerede relativt god til dansk. Han er uddannet læge fra Iran, men ønsker at specialisere sig i robotkirurgi, og det er der ikke mulighed for i Iran, så han rejste til Danmark efter at have læst på hjemmesiden Nu.dk, at det er en teknologi, man arbejder med i Danmark. Men også han er helt klar over, at uden et godt dansksprogligt fundament er det svært. "Man skal kunne dansk", siger han og fortsætter: "Jeg spørger altid danskere, om det jeg siger, er rigtigt, for de korrigerer mig ikke af sig selv". Han kan blandt andet takke en plejehjemsbeboer, på det

plejehjem, hvor han har arbejdet som frivillig, for sine gode danskfærdigheder. Plejehjembeboeren var tidligere lærer, og syntes, det var sjovt at lære Seyed dansk.

En af de ting Seyed især synes, han har lært af Susanne, er "Det trick med at dele lange sammensatte navneord op i enkeltord. Det betyder, at jeg nu læser både hurtigere og mere på dansk".

Krzysztof synes også, han får meget ud af undervisningen. Han har en akademisk uddannelse indenfor Political Science fra Polen, er 35 år og har været tre år i Holland, inden han for otte år siden kom til Danmark. Han arbejdede i en årrække som logistiker i et gartneri uden for Odense, hvor der var lange arbejdsdage, og arbejds sproget var engelsk, så han hverken havde tid eller behov for at lære dansk. Nu er han imidlertid ledig og har taget imod jobcentrets tilbud om at blive bedre til både at tale, læse og skrive dansk. "Jeg vil meget gerne kunne bruge min akademiske uddannelse i Danmark, fordi jeg ønsker at leve mit liv her", fortæller han, "... gerne noget med kommunikation". Han ønsker især at beherske flere danske ord, så han bedre kan udtrykke sin mening.

At kunne udtrykke sin mening på dansk har han virkelig brug for denne tirsdag aften, for bølgerne går højt, da deltagerne i grupper diskuterer skilsmisser og andre svære emner med udgangspunkt i en novelle af Gun Årestad med titlen: *En mand, en kone, en søn*.

Maritza fra Cuba foreslår, at ægteparret i novellen går i parterapi. Der er dog lige lidt misforståelser i gruppen, fordi Maritza kommer til at sige 'ægteskabet' i stedet for 'ægteparret'. Maritza har problemer med betydningen af de danske ord, og derfor er novellen en hård nød at knække for hende, men hun mister hverken lysten til at bidrage med sit forslag eller til at lære det danske sprog. Hun kom til Danmark for 11 år siden med sin tyske mand, og de to har indtil for nyligt talt spansk sammen hjemme. Men efter Susannes forslag taler de nu oftest dansk sammen, og derudover ser Maritza dokumentarprogrammer og danske film. Også hun vil meget gerne lære dansk, fordi det kan øge hendes muligheder for et nyt job.

Danske film er der også andre, der er glade for, fordi de kan lytte til udtalen, samtidig med at filmene er gode. Krzysztof er særlig glad for Susanne Biers film *Hævnen*, og andre nikker bifaldende. Derudover er de enige om, at det er et godt hold, og godt, at de både kan grine sammen og af hinanden, mens de lærer om morfemdeling og bøjning af tillægsord.

Deltagerportræt 2: Shiela, Rukhsana og Michelle

Stilheden er næsten rungende denne torsdag formiddag i december. Seks deltagere på Københavns Sprogcenter i Kødbyen er til såkaldt prøve-prøve, som de tager lige så alvorligt, som den rigtige FVU trin 3-prøve, som de skal deltage i senere på måneden.

De seks sprogkursister har undervisning to gange om ugen i fire lektioner. Alle ønsker at deltage i den afsluttende prøve. Derfor er koncentrationen i lokalet til at tage og føle på. Underviser Carina Bagge læser roligt op og gentager de diktatorord, som deltagerne skal skrive i prøvesættet. 20 diktatorord i alt med ord som *sprødt*, *nytænkning*, *lovende*, *rarere* og *allergisk*.

Prøvedel 1 består ud over diktaten af opgaver inden for læseteknik, samt læseforståelse, hvor deltagerne skal læse tre artikler og besvare spørgsmål ved afkrydsning.

Shiela i fuld gang med diktatoropgave i FVU-prøven på trin 3.

Foto: Susan Møller

“Så er der et kvarter tilbage”, siger Carina. Deltagerne tager det roligt, men udnytter tiden til det sidste. Nogle når ikke at besvare alle opgaverne, mens andre har god tid til at tjekke deres besvarelse.

Shiela er fra Filippinerne og har været i Danmark i seks år, mens Rukhsana fra Pakistan har været i Danmark i 28 år og Michelle fra England i tre år.

Selvom de ikke har været i Danmark lige længe, har de samme vanskeligheder med det danske skriftsprog. De fortæller, at de især synes diktaten i prøvedel 1 er svær, fordi det er så forskelligt, hvordan man siger et ord som fx *rarere*, og hvordan man staver det.

Rukhsana vil gerne være bedre til at læse og skrive dansk, så hun kan klare almindelige hverdagsopgaver som at læse breve fra kommunen og skrive beskeder og andre ting på dansk. Hun er

god til mundtligt dansk, fordi hun taler dansk med både sine brødre og børn, der alle er født i Danmark, men det skriftlige halter bagud.

Michelle bor i Danmark, fordi hendes mand arbejder på et projekt med det danske flyvevåben, men hun vil meget gerne selv have et job, så derfor går hun til FVU. I øjeblikket arbejder hun som frivillig i den engelske kirke i København. Hun fortæller, at det er svært for hende at komme til at tale dansk, fordi mange danskere hurtigt slår over i engelsk, og hjemme taler hun og hendes mand engelsk. Men for at få et arbejde og tale med folk på sygehus og andre steder, er det nødvendigt for hende at tale og skrive dansk, og som hun siger "Så føler danskerne sig alligevel også bedst tilpas i kommunikationen".

De seks deltagere har gået til FVU-læsning på trin 1 og 2, inden de startede på trin 3, og de er enige om, at trin 3 er meget sværere end de tidligere trin. De ønsker alle at fortsætte i undervisningen – uanset om de består eller ikke består prøven i næste uge.

Nu skal deltagerne tilbage til prøve-prøvens delprøve 2, men det er vigtigt for dem at fortælle, at deres udbytte af undervisningen skyldes Carina. "Ikke alle undervisere er så tålmodige, som hende, og vi føler aldrig, det er pinligt at svare forkert". Deltagerne er ikke blevet spurgt om undervisningen, men det er tydeligvis vigtigt for dem, at det kommer med i artiklen.

Deltagerportræt 3: Dong

Studieopholdet fik mere permanent karakter, men "Det er svært for mig at blive bedre til dansk, fordi alle danskere hellere vil tale engelsk med mig", siger 26-årige Dong.

Foto: Susan Møller

For seks år siden kom Dong til Danmark fra det nordøstlige hjørne af Kina for at studere på RUC. Hun gennemførte studierne og er nu Master of Social Science, Economics and Business Administration. Alt på studiet foregik på engelsk, så først for to år siden begyndte Dong at lære dansk. Egentlig havde Dong ikke regnet med at skulle blive i Danmark efter studierne, men det ændrede sig, fordi hun fik en kæreste, som hun blev gift med for et halvt år siden. Hendes mand er også kineser, men født og opvokset i Danmark, hvor han har hele sin familie og arbejder som biokemiker. Dong og hendes mand har aktuelt ingen planer om at flytte til Kina, så nu er det nødvendigt for Dong at lære dansk for at øge sine muligheder for at få et job, hvor hun kan bruge sin uddannelse. Hjemme taler de en blanding af mandarin og engelsk sammen, og selv om Dongs mand taler og skriver dansk som en dansker, er det ikke så let for ham at hjælpe Dong med det danske. Det er heller ikke let at få lov at træne det danske i hverdagen. Dong siger: "Det er svært for mig at blive bedre til dansk, fordi alle danskere hellere vil tale engelsk med mig". Selv på den restaurant på Strøget, hvor hun indtil i sommers arbejdede, talte alle gæster engelsk - uanset om de var udenlandske turister eller ej.

Derfor er undervisningen på Københavns Sprogcenter Dongs vigtigste kilde til at lære dansk. Hun har tidligere deltaget i FVU-trin 1, 2 og 3 på Københavns Sprogcenter og er nu i gang med trin 4. Her får hun trænet sine mundtlige danskfærdigheder og især sine skriftsproglige færdigheder: at læse og skrive.

Udfordrende undervisning

Og der er brug for både god læseforståelse, og læseteknik i dagens arbejde med en større artikel fra Politiken om rigsfællesskabet med Grønland. Deltagerne har læst artiklen hjemme og arbejder i små gruppe med de opgaver, som underviseren Lene Bagger Jensen har udleveret. Opgaverne støtter deltagerne i at få overblik over en større og meget informationstung tekst. En tekst som også mange med dansk som modersmål vil have vanskeligt ved at læse med god forståelse. Men Lene kræver bevidst meget af deltagerne på trin 4: "Jeg kan godt lide at presse deltagerne, så de bliver udfordret

lige til grænsen. De fleste deltagere her har videregående uddannelser, er meget motiverede, og vil gerne have så meget ud af undervisningen som muligt", forklarer Lene.

Deltagerne sidder godt nok sammen i grupper to og to, men der er meget stille i lokalet. Det med at drøfte deres svar med hinanden er de ikke så vant med. Først da de skal omskrive vanskelige ord fra teksten, kommer der lidt mere snak i grupperne. De skal fx give forslag til hvordan udtryk som "*..efter engelsk forlangende...*" og "*...som compensation...*" kan skrives med mere hverdagsagtige ord.

Alle sætninger og ord bliver derefter gennemgået i plenum, og Lene skriver på tavlen og forklarer ordenes oprindelse og ordklasse. Der kommer gode bud fra deltagerne, som virkelig arbejder koncentreret for at finde de bedste alternative udtryk, men de er så forsigtige i deres bud, så man skal være en garvet underviser som Lene for at få deltagerne til at melde deres forslag klart ud.

I pausen falder snakken på den afsluttende prøve på FVU trin 4, som de skal til i næste uge. Så bliver der snakket mere frit, og deltagerne fortæller, at de både er spændte og nervøse for prøven, som også kræver en fri skriftlig fremstilling. Især det med at skrive tekster selv er svært for deltagerne, som er meget opmærksomme på, hvor mange rettelser de har fået i de tekststykker, de har skrevet som hjemmeopgave. "Jeg vil hellere skrive en kort tekst med få fejl, end en lang tekst med mange fejl", siger Menang fra Cuba. Lene synes dog, at nogle af teksterne er lige korte nok, og opfordrer deltagerne til at skrive længere tekster på dansk.

Deltagerportræt 4: Tatjana, Natalia og Tatjana

Tatjana (1) er født i Moskva, hendes mor er russisk og hendes far tysk, så hun taler selv begge sprog flydende, ikke mindst fordi familien boede de første 17 år af hendes liv i Moskva og de næste 19 år i Tyskland. For godt to år siden fik både hun selv og hendes engelske mand job i Danmark, og begge er blevet glade for at bo i Danmark. Så selvom Tatjana kun taler engelsk med sine kolleger i sit job i finansafdelingen for Skandinavien hos Ernst & Young, så vil hun meget gerne kunne både tale og skrive dansk, fordi parret regner med at blive boende i Danmark. "Vi kan lide at være her, også selvom her er koldt om vinteren!" Det lunere klima i England ville være rarere, til gengæld synes hun, at arbejdsmiljøet er bedre i Danmark. Derfor kæmper hun med at lære det danske sprog tre aftener om ugen: to aftener på Studieskolen og en aften her hos Clavis på FVU trin 2.

Tatjana trækker på sin viden om andre sprog, når hun lærer dansk. Og den viden henter hun både fra russisk og især tysk og engelsk.

Foto: Susan Møller

Det går rimeligt godt med at læse og forstå dansk, fordi der er mange danske ord, der har tyske rødder – eller engelske. Til gengæld er det sværere både at tale og skrive dansk. "Der er stor forskel på, hvordan danske ord udtales, og hvordan de skrives," fortæller Tatjana, "men grammatikken er ikke så svær, når man kan den tyske grammatik".

Tatjana går til FVU med en mindre gruppe kvinder, men de andre går på trin 3. Sprogcentret Clavis ved Nørreport Station har nemlig oprettet et hold, hvor trin 2 og 3 sammenlæses, og hvor både underviseren, Elena Eriksen, og alle deltagerne enten har russisk som modersmål eller som 2. sprog. "Det er en stor fordel, at danske udtryk og begreber kan forklares på russisk, når deltagernes ordforråd på dansk ikke helt slår til", forklarer Elena.

Natalia er fra Ukraine og arbejder som portrætfotograf i København. Også hun forventer at blive boende i Danmark, og det er derfor meget vigtigt for hende at blive god til dansk.

Holdets anden Tatjana har i modsætning til de andre deltagere været mange år i Danmark. Faktisk i 20 år. Hun er ansat på Russisk Kulturcenter i København og har i forbindelse med fx aftale om kulturarrangementer brug for at skrive mails og invitationer på dansk. "Jeg taler ok dansk, men det er vigtigt for mig at kunne skrive bedre dansk og helst uden fejl, så der ikke opstår misforståelser i kommunikationen", fortæller Tatjana.

Alle deltagere skal til prøve i næste uge på hver deres trin, og derefter fortsætter de på holdet efter juleferien.

Erfaringer fra forsøg med FVU-for tosprogede i 2015

Birgit Dilling Jandorf, Huset Jandorf

Susan Møller, Råd om Undervisning og Uddannelse

RESUME

I 2015 gennemførte en række FVU-udbydere forsøg med henholdsvis FVU-start og FVU-læsning for tosprogede. Forsøgene i 2015 var en fortsættelse af forsøgene i 2. halvår af 2014 med de ændringer disse forsøg medførte, samt suppleret med forsøg med prøveform i tilknytning til FVU-start. Erfaringerne fra forsøgene i 2015 er beskrevet i denne rapport.
24. februar 2016.

Indholdsfortegnelse

Indhentning af erfaringer fra forsøgsforløb	3
Fakta og erfaringer fra forsøg i 2015	4
1. Forsøg med FVU-start	6
1.1 Om afholdelsen	6
1.2 Om deltagerne	7
1.3 Om undervisningen	9
1.4 Forsøg med prøve	11
1.5 Når deltagerne målene?	12
1.6 Bemærkninger til forsøget som helhed	13
2. Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4	14
2.1 Om afholdelsen	14
2.2 Om deltagerne	15
2.3 Om undervisningen	16
2.4 Når deltagerne målene?	20
2.5 Underviserne om forsøget som helhed	20
3. Erfaringer fra virksomhedskonsulenter	21
3.1 Virksomhedernes interesse	21
3.2 Barrierer for aktivitet	22
3.3 Fordele og ulemper ved tilbuddene	23
4. Bilag	24
Spørgeskema til FVU-start	24
Spørgeskema til FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4	27
Spørgeguide til telefoninterview med undervisere	30
Spørgeguide til telefoninterview med konsulenter	32

Indhentning af erfaringer fra forsøgsforløb

En lang række FVU-udbydere gennemførte forsøg med FVU-start og FVU-læsning for tosprogede i 2. halvår af 2014. Forsøgene blev videreført og udvidet i 2015, hvor udbyderne udvidede forsøgstilbuddet om FVU-start med forsøg med løbende evaluering som prøveform.

Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling ønskede at indsamle erfaringer fra forsøgene i 2015 og udsendte derfor i januar 2016 spørgeskemaer til undervisere, der har gennemført forsøgene. En række undervisere fra forskellige udbydere har besvaret skemaerne, som samlet set har gennemført undervisning for 665 deltagere. Spørgeskemaerne ligger tæt op af spørgeskemaerne, der i 2014 blev besvaret af en række undervisere, der samlet set havde (eller var i gang med) undervisning for 1073 deltagere i forsøgsundervisning i 2. halvår af 2014. Besvarelserne fra de to forsøgsperioder kan således sammenholdes i et vist omfang.

Undervisningsministeriet har oplyst, at ingen udbydere, der har søgt om at deltage i forsøget har fået afslag eller har fået godkendt forsøg på færre hold, end der er søgt om. Ministeriet kan dog ikke på tidspunktet for denne rapport oplyse, hvor mange hold der faktisk er blevet oprettet og gennemført i 2015. Det er således ikke muligt at opgøre, hvor repræsentative de indhentede oplysninger er.

Spørgeskemabesvarelserne vedrørende FVU-start i 2015 er suppleret med telefoninterviews, hvor udvalgte undervisere har haft mulighed for at uddybe deres erfaringer og give gode råd og ideer videre. For at sikre så repræsentative svar som muligt tog vi i udvælgelsen hensyn til omfang af aktiviteten, udbydertype og undervisernes kommentarer i spørgeskemabesvarelsen. Elleve af de 15 aktører vendte positivt tilbage, en enkelt meldte først så sent tilbage, at telefoninterviewet ikke kunne gennemføres. Der er i alt gennemført 10 telefoninterviews over tre dage, og de varede typisk 15-20 minutter.

Ministeriet var også interesseret i, i hvilket omfang udbyderne har erfaringer fra virksomhedernes interesse for de to tilbud, der er gennemført forsøg med. Derfor er der gennemført telefoninterviews med virksomhedskonsulenter fra udbydere, der har gennemført forsøg i 2015.

I denne rapport er hovedresultaterne af spørgeskemabesvarelserne og telefoninterviews samlet. Vi har endvidere valgt at gengive en række udsagn fra undervisere og virksomhedskonsulenter, fordi det giver et godt indtryk af erfaringerne fra forsøgene.

Ikke alle undervisere har svaret på alle spørgsmål. De procenter, som er nævnt i rapporten, er således beregnet på baggrund af de svar, der er givet.

Der er kun i begrænset omfang tolket på resultaterne, men udvalgte fakta og erfaringer fra forsøgene er samlet nedenfor.

Fakta og erfaringer fra forsøg i 2015

Fakta:

- Holdstørrelsen varierer meget: Fra fem til 21 deltagere på hold med FVU-start, og seks til 19 deltagere på FVU-læsning for tosprogede.
- Antallet af afholdte lektioner på holdene varierer meget: Fra 27 til 157 lektioner på hold med FVU-start, og 36 til 157 lektioner på FVU-læsning for tosprogede.
- Nogen deltagere har gået flere gange på FVU-start, fordi de ikke har nået de opstillede mål inden for de berammede 80 lektioner.
- Aldersspredningen på holdene er meget stor: Fra 18-82 år på hold med FVU-start, og 18-70 år på FVU-læsning for tosprogede, og der er en overvægt af kvinder på forsøgsholdene.
- Der er en overvægt af deltagere fra ikke EU-lande på holdene: 70 % af deltagerne på FVU-start er således fra ikke EU-lande, mens dette gælder for 77 % af deltagerne på FVU-læsning for tosprogede.
- De fleste deltagere har været i landet mellem 3 og 10 år. Blandt deltagere i FVU-start har 44 % imidlertid været i landet i mere end ti år.
- Der er flere ledige deltagere på FVU-start end på FVU-læsning for tosprogede. På FVU-start er 64 % således ledige, mens det gælder for 37 % af deltagerne på FVU-læsning for tosprogede.
- Ved optagelse til FVU-start lå 55 % af deltagernes score mellem 10-15 point, som anbefalet af ministeriet.
- Kun 46 % af deltagerne i FVU-start har gennemført prøven med de beskrevne evalueringsredskaber.
- 68 % af deltagerne på FVU-start har opnået de nødvendige færdigheder for at deltage på FVU-trin 1.
- 66 % af deltagerne på FVU-læsning for tosprogede forventes at fortsætte i undervisning.

Erfaringer:

- Underviserne på FVU-start og virksomhedskonsulenterne giver i høj grad udtryk for behovet for et permanent tilbud om FVU-start, når forsøgsperioden er afsluttet.
- Underviserne på FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4 giver i høj grad udtryk for behovet for et permanent tilbud, når forsøgsperioden er afsluttet.
- Virksomhedskonsulenterne mener, at virksomhederne har taget godt imod tilbuddene og er interesserede i dem, selvom der kun er kommet få hold i gang.
- Virksomhedskonsulenterne oplever det som en stor udfordring at kunne samle medarbejdere til et hold på FVU-start. Dels har nogle virksomheder relativt få i målgruppen og dels skal medarbejderne have opbrugt deres ret til kommunernes tilbud om danskuddannelse for at få tilbud om FVU-start.
- Underviserne på FVU-start finder, at de beskrevne delmål i fagbilaget er dækkende og passer godt til deltagernes behov – enkelte foreslår, at der kommer opmærksomhed på it-færdigheder.
- Underviserne på FVU-start mener, at prøven (løbende evaluering) er et godt redskab, men at den er for tidskrævende og for abstrakt for deltagerne.
- Flere underviser efterlyser gode eksemplariske undervisningsmaterialer til FVU-start, samt kurser i håndtering af deltagernes meget forskellige sproglige forudsætninger, kulturforskelle m.v.
- Underviserne på FVU-læsning for tosprogede har i et eller andet omfang benyttet en genrepædagogisk tilgang i undervisningen, som foreslået af ministeriet.
- Underviserne på FVU-læsning for tosprogede giver bred tilslutning til beskrivelsen for undervisningens fem områder, men har også forslag til justeringer.
- Alle virksomhedskonsulenter er tilfredse med FVU-start og mener, at det er et godt tilbud, men understreger samtidig, at det kan være noget af en jungle at finde ud af, hvem der kan få adgang til hvilken undervisning.

1. Forsøg med FVU-start

Spørgeskemaerne er besvaret af undervisere, som har gennemført undervisningen på FVU-start for tosprogede i 2015 på 28 hold med i alt 313 deltagere. To spørgeskemaer udgik, da de dækkede undervisningsforløb for 2014.

Besvarelsene kommer fra undervisere fra 19 forskellige udbydere. Seks svar kommer fra undervisere på hold afholdt af VUC, syv svar kommer fra sprogcentre, og de resterende 15 svar kommer fra en række forskellige øvrige udbydere, der har driftsoverenskomst med VUC. Ti undervisere har derudover uddybet deres besvarelse i et telefoninterview.

1.1 Om afholdelsen

- *lærerkvalifikationer*

Undervisernes svar viser, at de alle har de beskrevne kvalifikationer til at undervise på FVU-start.

I telefoninterviewet fortæller de fleste undervisere, at de blev involveret i FVU-start, fordi institutionen og ledelsen spurgte dem, da de opfyldte kvalifikationskravene og havde plads i deres skema. En enkelt fortæller, at det var en kollega, der spurgte, om vedkommende havde lyst til at undervise på FVU-start.

Underviserne føler sig godt nok klædt på til at varetage undervisningen. En underviser arbejdede dog i begyndelsen sammen med en kollega, der havde kvalifikationerne. På to hold har der været tilknyttet to undervisere, og det gav gode muligheder for løbende at drøfte tilbuddet, deltagerne og progressionen.

En underviser anfører, at FVU-start ikke behøver at blive varetaget af en FVU-lærer, men kan varetages af en dansk-som andetsproglærer, som kender til undervisning på et meget basalt niveau.

Til spørgsmålet om hvad de efterlyser af yderligere kompetencer, nævner underviserne i interviewet: Større indsigt i, hvordan man håndterer deltagerne meget forskellige sproglige forudsætninger, undervisning i kulturforskelle, forskellige forudsætninger for læring og netværk med vidensdeling om undervisernes erfaringer.

- *gennemførelse og holdstørrelse*

Af de i alt 313 deltagere gennemførte 264 deltagere undervisningen med prøve eller deltagerbevis, hvilket svarer til 84 % af de deltagere, der påbegyndte undervisningen.

Det er meget forskelligt hvilke holdstørrelser, der *planlægges* at gennemføre med. Et enkelt hold har planlagt med min. én deltager, men den gennemsnitlige minimum holdstørrelse er på knapt ni deltagere. Den gennemsnitlige max holdstørrelse er 15, men den varierer også fra ti til 20 deltagere.

Den *faktiske* holdstørrelse varierer fra fem til 21 deltagere. Den gennemsnitlige *faktiske* holdstørrelse er på ni deltagere.

- omfang og afholdelse

FVU-start har et omfang på mindst 30 og højst 60 klokke timer, svarende til mindst 40 og højst 80 lektioner af 45 minutter.

I forsøget har der på holdene i 2015 i gennemsnit været undervisning i 77 lektioner. Antallet af lektioner varierer fra 27 lektioner til 84 lektioner. På ét hold har deltagerne dog modtaget 157 lektioner, og underviseren giver følgende forklaring i interviewet:

”De deltagere vi havde på FVU-start kom fra danskuddannelse 1 – det vil sige, at de er kommet til Danmark som analfabeter på deres modersmål. Selv om de har gennemført DU1, så er det alt for lidt med ét FVU-start forløb, Det er alt for få timer! Derfor har vi tilbudt dem to forløb, så de kunne nå målene og fortsætte på FVU-læsning trin 1 efterfølgende. Man kan sige, at denne gruppes progression er for langsom til de afsatte lektioner i FVU-start.”

Otte af 28 hold har haft undervisning én gang om ugen og typisk i tre-fire lektioner, mens tretten hold har haft undervisning to gange om ugen typisk med tre-fire lektioner pr. dag. Yderligere otte hold har modtaget undervisning i 2,5-5 dage med fire-fem lektioner pr. mødegang. Tre-fire lektioner pr. mødegang synes således at være den mest almindelige afholdelse. Mens antallet af mødegange pr. uge varierer fra 1-5 gange.

I telefoninterviewet er underviserne blevet spurgt yderligere om afholdelsen. Af svarene fremgår, at man på flere hold har gennemført undervisningen med relativt mange lektioner pr. uge, fordi deltagerne var ledige og meget motiverede. På et enkelt virksomhedshold blev deltagerne undervist en hel dag, fordi virksomhederne nemmere kunne undvære dem en hel dag end bare nogen få timer.

De fleste af de interviewede undervisere mener, at det er vigtigt, at deltagerne kommer mindst to til tre gange om ugen, så der bliver skabt et godt arbejdsflow.

På 13 af 26 hold har undervisningen været afholdt om formiddagen, fire hold om eftermiddagen, to hold er afholdt om aftenen, og på syv hold har undervisningen strakt sig over både formiddag og eftermiddag.

Af praktiske årsager er FVU-start deltagere på et par hold undervist sammen med FVU trin 1-hold.

På de fleste hold har man haft løbende optag til FVU-start, så nye deltagere hurtigt kunne starte, når de henvendte sig, eller kommunen henviste dem.

En enkelt underviser har efterlyst en afsluttende test, fordi deltagerne har udtrykt ønske om det.

Alle hold på nær ét er gennemført i udbyderens lokaler.

1.2 Om deltagerne

- alder, køn og baggrund

Aldersspredningen hos de 313 deltagere i forsøgene med FVU-start er 18-82 år. På seks af de 28 hold er der deltagere under 20 år, og på ni hold er der deltagere på 60 år og derover. Den gennemsnitslige alder på alle hold er 25-57 år. På alle hold er aldersspredningen stor, således er der på enkelte hold en aldersspredning på mere end 60 år.

Der er flere kvinder på holdene end mænd - ca. 60 % kvinder og 40 % mænd.

Der er endvidere en klar overvægt af deltagere fra ikke EU-lande. 70 % af deltagerne er således fra ikke-EU-lande. 8 % har været i landet under 3 år, 48 % har været i landet imellem 3 og 10 år, mens 44 % har været i landet i mere end 10 år.

- optagelse og tidligere undervisning

73 % af deltagerne er forud for optagelsen til FVU-start testet med Vejledende Læsetest for Voksne (VLV), og 36 % er testet med Vejledede Matematik for Voksne (VMV). Af fagbeskrivelsen fremgår, at FVU-start er rettet mod deltagere, der har gennemført "Vejledende læsetest for Voksne" med en vejledende score på mellem 10 og 15 point i deltest 2, eller gennemført "Vejledende Matematiktest for Voksne" med en vejledende score på mellem 5 og 10 point i del 1, sproglige forudsætninger.

Af svarene fremgår det, at deltagerne ved optagelsen scorede mellem 2 og 25 point på VLV (deltest 2). 55 % af deltagernes score lå således mellem 10-15 point, mens 9 % lå under 10, og 36 % lå over 15 point.

De deltagere, der er testet med VMV, scorede mellem 1 og 17 point på deltest 1 (anbefalet adgang 5-10 point). 51 % af deltagernes score lå mellem 5 og 10, mens 46 % lå under 5, og 3 % lå over 10 point.

68 % har tidligere deltaget i danskuddannelser for udlændinge, mens 32 % tidligere har deltaget i FVU-start.

Enkelte undervisere har tilføjet yderligere oplysninger om deltagerne og testning:

"Enkelte deltagere har ønske om at tage en uddannelse. Enkelte bliver forsørget af deres ægtefælle. Fælles for dem er ønsket om at blive gode til dansk med de muligheder, det giver."

"Den vejledende læsetest for voksne er god, når man tester etniske danskere, men vi har mange gange oplevet, at vi næsten ydmyger en tosproget ved at bruge testen. Læsetesten (deltest 1) kan nogenlunde gå, ordforrådstesten (deltest 2) er svær selv for danskere, så den er meget svær for de tosprogede. Lydgenkendelsen (deltest 3) er helt umulig for en tosproget. En test med lav score kan selvfølgelig godt fortælle os, de er berettiget til FVU- dansk, men samtidig får deltageren en rigtig dårlig oplevelse, og der bliver rigtig sat fokus på alt det, som de ikke kan."

- beskæftigelsessituation

Til forskel fra spørgeskemaundersøgelsen i 2014 er der denne gang spurgt til deltagernes beskæftigelse – selvfølgelig i det omfang underviserne har oplysning om dette. På de fleste hold er der både deltagere, der er i beskæftigelse og ledige, mens det kun er på fire af de 28 hold, at deltagere er under uddannelse. På kun ét af de 28 hold er alle deltagere beskæftigede, mens der på seks hold udelukkende er ledige deltagere. På to hold angives det ligeledes, at der både er førtidspensionister og pensionister på holdet.

I gennemsnit er der på holdene 29 %, der er i beskæftigelse, 64 % er ledige, og 7 % er i uddannelse.

- andre oplysninger om deltagerne

I telefoninterviewene fremhæver underviserne den store variation i kursisternes profiler, dels alder, dels skolebaggrund og sproglige forudsætninger, derudover påvirker sammensætningen og energien i gruppen også deltagernes udbytte.

”Det er fantastiske mennesker og meget motiverede. De har selv valgt at være i Danmark og er stærke mennesker i en fremmed kultur. At de er stærke betyder også, at de kræver noget af undervisningen. Det betyder virkelig noget for dem at lære dansk. De kræver, at rigtig mange danske ord og udtryk bliver forklaret. De har forskellige forudsætninger, men fælles for dem er, at deres ordforråd på dansk er mangelfuldt.”

To undervisere fortæller, at der blandt deres deltagere har været enkelte, der havde meget gode mundtlige færdigheder og næsten talte perfekt dansk, men at de deltog på FVU-start på grund af store skriftsproglige udfordringer.

En underviser savnede it-færdigheder hos kursisterne:

”Jeg tog jo udgangspunkt i det, som ministeriet havde lagt op til, at man skulle bruge internettet, og på mit hold var de optaget af jobansøgninger og jobannoncer, og det var godt og motiverende. Men nogen af dem havde ikke tilstrækkelige it-færdigheder, så det krævede nogen ekstra resurser og ekstra forberedelse”.

En underviser mener ikke, at der er afsat nok tid til FVU-start, for deltagernes forudsætninger er meget forskellige og også deres resurser.

”Når man rammer kursisterne der, hvor de er, så vil de rigtig gerne lære dansk, men det tager tid, og man må være realistisk og give dem den nødvendige tid”.

En anden underviser reflekterer over, hvem der egentlig er i målgruppen for FVU-start:

”Vi troede, vi skulle finde målgruppen til FVU-start blandt mennesker, der har mistet retten til danskundervisning efter tre år. Men vi har kun haft to kursister med denne profil, og de har også klaret det rigtig fint. Men ellers har det været kursister, der lige eller for et ½ år siden har bestået DP1 eller gamle DP1'ere, der har været ude i arbejde eller i praktik, som via jobcenteret eller selv kommer tilbage, fordi de har lyst. De har en helt anden profil”.

En underviser fremhæver deltagernes egne mål med undervisningen:

”Alle deltagernes mål er at få et arbejde. Og de ved, at det er nødvendigt med danskfærdigheder for bedre at kunne få et job. Enkelte vil også gerne i uddannelse, men det er også fordi, de ser det som en mulig vej til at få et job. Det er et job, der er guleroden.”

1.3 Om undervisningen

- undervisningens delmål

Underviserne finder, at de beskrevne delmål 1, 2 og 3 i fagbilaget, hver især passer godt til deltagernes behov. Underviserne er blevet bedt om at vurdere hvert af målene på en skala fra 1-5, hvor 1 er 'dårligt' og 5 er 'rigtig godt'. Deres vurdering af de tre mål er i gennemsnit 4,7 af 5 mulige point.

84 % af underviserne svarer, at de mener, at delmålene er dækkende for deltagernes behov. Af de undervisere, der har supplerende forslag, er forslagene rettet mod styrkelse af deltagernes it-færdigheder og kendskab til Apps.

Få undervisere har givet eksempler på bemærkninger til delmål 1, 2 og 3, og de bliver gentaget:

”Alt, hvad kursisterne finder relevant at spørge om fra dagliglivet i DK”

"IT/apps som en del løsningsstrategierne".

Underviserne er også spurgt, om deltagerne arbejder med stoffet mellem mødegangene. Det har 70 % svaret 'ja' til, mens 30 % har svaret 'nej' eller 'nogen gange'.

Undervisere giver i spørgeskemaundersøgelsen følgende supplerende oplysninger i forhold til undervisningen:

"Deltagerne har også lånt bøger og haft frilæsning derhjemme".

"10 af deltagerne talte enten arabisk eller farsi. En af mine kursister fra FVU trin 2 deltog ca. 50 % af tiden (bl.a. ved evalueringerne), og det gav et enormt løft og stor tryghed for kursisterne, idet han talte begge sprog og oversatte en del."

- andre oplysninger om undervisningen

Underviserne i telefoninterviewet er enige om, at det er krævende at undervise deltagerne, så de opnår målet i FVU-start. Det kræver stor forberedelse, fordi deltagerne har forskellige sproglige forudsætninger og har forskellige behov. Derudover efterlyser underviserne gode eksemplariske materialer til FVU-start.

"Det ville være rigtig dejligt med noget undervisningsmateriale med meget fokus på lyde, sammensætning af vokaler og konsonanter og stavelsesdeling."

"Det har været forberedelseskrævende, fordi jeg synes, at det skulle være virksomhedsrelateret. Det skulle være noget, de havde brug for i deres dagligdag, og ikke hvad som helst. Jeg forsøgte også at udarbejde diktater med virksomhedsrelaterede ord, men det er svært at finde lydrette ord. Det ville være skønt med noget materiale."

De fleste undervisere i interviewet følger fagbeskrivelsen og delmålene tæt og synes, at de passer godt til deltagernes behov.

"Jeg kan ikke sige noget dårligt om delmålene, hvis man skal lære at læse og skrive, så fordrer det jo, at man kan noget sprog. Det med at lære sproget samtidig med, at man lærer at læse og skrive, det kan godt være lidt hårdt."

Nogle undervisere taler meget med deltagerne om det at lære at tale dansk:

"Jeg talte meget med kursisterne om, hvordan de kommer til at tale dansk. I skal ikke regne med, at danskerne kontakter jer, men I skal kontakte danskerne. Jeg gav dem fx som opgave: find en person du vil tale med. Stil dem nogle spørgsmål og se, om de vil snakke med dig. Og det ville de jo godt."

I forhold til fokus og indhold i undervisningens i øvrigt, så melder underviserne flere forslag ind, som de synes har fungeret godt:

"I øjeblikket er jeg meget glad for at have fundet materialet "Mosaik 2" (til sprogundervisning, danskundervisning trin 2). Jeg oplever, at det går lige ind – et supermoderne materiale med mange varierende opgaver, masser af for forståelse, billeder og snak om emnet, øvelser til ordene. Og deltagerne skal selv producere noget, og til allersidst taler vi en lille smule om grammatik. Det er et flow, der giver god mening."

”Vi startede altid med small-talk, fx hvad så du i fjernesynet i går, eller hvorfor havde vi helligdag i fredags? Så skrev jeg ord fra samtalen op på tavlen, så ordene både blev udtalt, skrevet ned og forstået. De læste letlæringsbøger, de skulle vælge bogen og i korte træk fortælle mig, hvad den handlede om. De fik også nogle gange besked om at læse en artikel, som de skulle fortælle om. De blev bedt om at interviewe en person, og de skulle se mindst én udsendelse på dansk TV, som de skulle fortælle om. Vi så også dansk kortfilm, hvor de både trænede ordforråd og mundtlig kommunikation. De eksempler fra ministeriet om tematisk undervisning, synes jeg, at mine deltagere var for dårlige til at kunne få udbytte af.”

”Ministeriets eksempler og emnebaserede materialet er fine. Det har jeg brugt som pejlemærke. Jeg har emnemæssigt taget udgangspunkt i danskuddannelse modul 2-3 om ferie eller arbejde og valgt tekster, der handler om nogen personer, og så har jeg lagt FVU-træningen ind der: fx arbejdet med lydrette ord. Så FVU-træning har taget udgangspunkt i de tekster, som deltagerne allerede kender.”

1.4 Forsøg med prøve

- gennemførsel

Ifølge vejledningen til evaluering på FVU-start er formålet at fremme læringen hos den enkelte deltager ved at give deltagerne redskaber til i højere grad at kunne reflektere over egen læring i dialog med lærere og andre. Den afsluttende evaluering udgør prøven på FVU-start, og evalueringsskemaet er prøveresultatet.

Af underviserens svar fremgår det, at 46 % af deltagerne har gennemført prøven, mens 54 % ikke har gennemført prøven. På fem af de 28 hold er prøven gennemført på 100 % af deltagerne.

- vurdering af prøven

På spørgsmålet om hvorvidt prøven er et godt redskab, svarer 60 % af underviserne ja, 36 % svarer nej, og de resterende 4 % undlader at svare.

I underviserens forklaringer på, hvorfor prøven ikke er et godt redskab nævnes følgende:

”Den har for højt niveau. Flere deltagere kunne ikke forstå og besvare den.”

”For tidskrævende og for omfangsrig”

”Evalueringsformen er for abstrakt og for hyppig for kursister med DU 1 baggrund. Den er langt mere velegnet til kursister med DU 3 profil.”

- vurdering af skemaerne

På spørgsmålet om hvorvidt evalueringsskemaerne fungerer, svarer 43 % af underviserne ja, 57 % svarer nej, og i forklaringerne på hvorfor evalueringsskemaerne ikke fungerer, svarer underviserne følgende:

”De fungerer godt som inspiration, men de er for omfattende og tager for lang tid at gennemføre”.

”Princippet om en bevidstgørelse af deltageren om egen læring er udmærket, men skemaerne blev af kursisterne oplevet som abstrakte.”

”Jeg oplever, at det er svært for kursisterne at forstå evalueringsopgaverne. Kursisterne spørger mig, hvad er det egentlig du snakker om? Hvis kursisterne kun kan et par enkelte bogstaver, og evalueringsspørgsmålet så handler om læsestrategier? Jeg forsøger selvfølgelig at bruge nogle andre ord, men jeg synes ikke, at det er så anvendeligt.”

”Kursisterne forstår ikke indholdet. En alt for akademisk tilgang til kursister som skal kæmpe mere for indlæringen end andre.”

”Skemaerne har været for detaljerede og akademiske. Vurderingen har været, at det ville tage uforholdsmæssigt lang tid at sætte kursisterne ind i skemaerne samt efterfølgende at anvende dem. Vi mener ikke, at skemaerne tager højde for målgruppen, der for størstedelen består af tidligere Danskuddannelse 1-kursister. En gruppe, der ikke er selvreflekterende, og det derfor ikke kan forventes at udbyttet vil have et omfang, der berettiger anvendelsen. Vi synes, at grundideen i skemaerne er udmærket, men vi har i stedet anvendt tilbagevendende samtaler med kursisterne, hvor elementer fra skemaerne er indgået.”

I telefoninterviewet er der kun en enkelt underviser, der synes, at prøven fungerer godt. En underviser har slet ikke anvendt prøven på FVU-start, og de resterende har betydelige forbehold til prøven. De giver udtryk for, at prøven er alt for abstrakt og for tidskrævende for deltagerne, men de er enige i, at løbende evaluering er væsentlig. Flere undervisere har udviklet egne bud på evaluering af udbytte:

”Jeg brugte dem lidt, jeg kiggede på spørgsmålene, men jeg synes ikke, jeg kunne bruge dem direkte. Jeg spurgte i stedet deltagerne, hvad de selv kunne gøre for at blive bedre til dansk. Hvad de skulle gøre for at lære nye ord. Jeg udformede selv en evaluering til sidst, hvor mange nye ord de kunne huske at have lært.”

”Evalueringsspørgsmålene skal være meget mere synlige og tydelige i forhold til det, der foregår i klassen, så kursisterne får ejerskab over processen, og så de præcist ved, hvad det handler om. En tidsrøver uden lige!”

”Jeg ser mere prøven som en huskeliste til læreren. Vi har arbejdet meget med: jeg kan/kan ikke, hvor deltageren selv er med i processen omkring udviklingen sat i relation til det, de laver i klassen.”

”Vores virkelighed er jo løbende tiltag, så de kommer ind og ud, så derfor kan man ikke lave evalueringer tre gange. Der er brug for tilpasning i forhold til målgruppen.”

1.5 Når deltagerne målene?

Målet med undervisningen på FVU-start er, at deltagerne skal kunne nå målene for undervisningen og forberede til deltagelse i anden undervisning. Derfor er underviserne blevet spurgt, hvor mange af deltagerne på FVU-start, der har opnået de nødvendige færdigheder for deltagelse på FVU-trin1.

Der er svar fra 26 af de 28 hold og heraf har fire svaret, at alle deltagerne på holdet har opnået de nødvendige færdigheder. I de resterende svar fra 22 hold svares fx 7 af 8, 9 af 15, 2 af 9. Samlet set har knapt 68 % af deltagerne opnået de nødvendige færdigheder for at deltage på FVU-trin 1.

Underviserne er ligeledes blevet spurgt, hvor mange af deltagerne på FVU-start, der fortsatte i undervisning (FVU eller anden undervisning) efter forsøgsundervisningen.

Der er svar fra 22 af de 28 hold og heraf har fem svaret, at alle deltagerne på holdet fortsatte i undervisning. I de resterende svar fra 17 hold svares fx 3 af 7, 5 af 12, 2 af 9. Samlet set er knapt 76 % af deltagerne fortsat i undervisning efter forsøget.

1.6 Bemærkninger til forsøget som helhed

Underviserne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt om bemærkninger til forsøget som helhed og underviserne giver i høj grad udtryk for behovet for et permanent tilbud om FVU-start.

”Der er et behov for denne form for undervisning. De kursister vi har på holdet er godt tilfredse med undervisningen og er meget motiverede for at deltage. De giver alle udtryk for gerne at ville blive bedre til dansk, så de kan forbedre deres muligheder for enten at tage en uddannelse eller komme i beskæftigelse.”

”Et godt forsøg med gode delmål for de kursister, der af forskellige årsager er kommet sprogligt i klemme.”

”Det er et godt tiltag – specielt, at mundtlighed er inddraget. Det kunne man med fordel også gøre på FVU- trin 1-4 for tosprogede.”

”Det er meget positivt, at vi kan tilbyde svagere kursister et egentligt forløb, der kan kvalificere dem til FVU 1. Jeg mener, at behovet for FVU er til stede og fortsat vil være det, da DK modtager mange fremmede med en svag skolebaggrund.

”Meget positivt, at der nu er et tilbud til denne kursistgruppe. Det er dog et åbent spørgsmål om FVU er det rette koncept til denne gruppe, men grundlæggende jo langt bedre end ingenting. Kursisterne har været meget motiverede og glade for undervisningen.”

”FVU-start tjener et godt og nyttigt formål ved at klæde kursisterne bedst muligt på til at kunne profitere af undervisningen på trin 1. Tilbagemeldinger fra trin 1 lærere viser, at tidligere trin-start kursister klarer sig fornuftigt på trin 1.”

I telefoninterviewet er underviserne tilsvarende blevet spurgt om bemærkninger til forsøget som helhed, hvor underviserne gentager behovet for et permanent tilbud om FVU-start.

”Jeg synes, at det er SÅ relevant, og jeg håber virkelig, at det får lov at fortsætte. Der er et stort behov, for ellers udelukker man en stor gruppe, som ikke kan klare testen på trin 1”

”Det giver vanvittig god mening at give kvinderne et tilbud om FVU-start! De kommer ikke kun for at lære dansk sprog, men de kommer også med hverdagsudfordringer. Fx kommer de med breve fra det offentlige, som de gerne vil have hjælp til at forstå og også forskellige samfundsspørgsmål.”

”Fagbeskrivelse og målgruppe passer godt til de behov vi møder, men alle deltagere kan ikke blive klar til FVU-læsning trin 1 på den afsatte tid.”

”Det er rigtig godt, at det bliver målrettet udlændinge, og at der indgår mundtlighed. Det at få et større ordforråd og bruge ordene i praksis på forskellige måder er rigtig, rigtig godt. Ministeriet burde virkelig overveje at lægge mundtlighed ind i FVU trin 1-4.”

”Jeg synes, at der er et behov for FVU-start på baggrund af screeningen. Der er altid nogen grunde til, at kursisterne skal på FVU-start i stedet for trin 1. Screeningen er ikke i sig selv så hensigtsmæssig i forhold til tosprogede. Det er sådan et ”komme-i gang-trin”. En krog til at finde ud af, hvor meget jeg faktisk kan eller bare finde en platform, så jeg kan komme videre til trin 1.”

2. Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4

Spørgeskemaerne er besvaret af 23 undervisere, som har gennemført undervisningen på FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4, på 28 hold med i alt 352 deltagere.

De 28 hold, der er indhentet svar fra, fordeler sig således: Fire trin 4, tre trin 3, seks trin 2, seks trin 1, ni sammenlæste hold. De sammenlæste hold er alle sammenlæst med to trin: Trin 1+2, 2+3, 3+4.

Besvarelserne er fra undervisere hos 11 forskellige udbydere fra flere regioner i Danmark. Seks svar kommer fra undervisere på hold afholdt af VUC, og de resterende 22 svar kommer fra en række forskellige øvrige udbydere med driftsoverenskomst med VUC. Blandt disse er langt de fleste hold afholdt på og af sprogcentre.

2.1 Om afholdelsen

- lærerkvalifikationer, gennemførelse og holdstørrelse

Alle 23 undervisere har de lærerkvalifikationer til at undervise på FVU-læsning for tosprogede, som ministeriet har oplyst.

Af de i alt 352 deltagere på forsøgsholdene afsluttede 286 deltagere undervisningen med prøve eller deltagerbevis, hvilket svarer til 81 % af de deltagere, der påbegyndte undervisningen.

Underviserne er blevet spurgt, hvilket deltagerantal holdet var planlagt at blive gennemført med. Til det svarer underviserne ret forskelligt. Et enkelt hold var det planlagt at gennemføre med minimum fem deltagere, mens den gennemsnitlige minimum holdstørrelse var planlagt til lige knapt ti deltagere. Den gennemsnitlige maximale holdstørrelse, der var planlagt med, var 15, men varierede helt fra syv til 19 deltagere.

Den faktiske størrelse på de 28 hold har været meget forskellig og varierer fra seks deltagere til 19 deltagere. Den gennemsnitlige faktiske holdstørrelse er 12-13 deltagere.

I spørgeskemaundersøgelsen, der blev gennemført efter forsøg i 2. halvår af 2014, blev underviserne spurgt, om hvilken holdstørrelse, de syntes var ideel. Underviserne svarede dengang en holdstørrelse på minimum otte deltagere og max 12 deltagere som ideel, og giver deltagerne de bedste forudsætninger for udbytte. Denne holdstørrelse har 12 af de 28 hold i 2015 haft, mens tre hold har haft færre end otte deltagere, mens de sidste 12 hold har haft flere end 12 deltagere på holdet.

Men antallet af deltagere på et hold kan også variere i løbet af undervisningsforløbet – især på hold med løbende optag.

”Ved forsøgets slutning var der holdsat 19 (9 trin 2-deltagere og 10 trin 3-deltagere). Der var løbende indtag på holdet, og den 1. i måneden kom der nye deltagere på holdet efter bestået DU2 modul 4-test/DU3, modul 3. Derudover kom der, efter bestået FVU-prøve, trin 1, to nye deltagere på holdet. Med baggrund i kursisttallet blev FVU-holdet efter forsøgsundervisningen delt i to hold: trin 2 og trin 3.”

- omfang og afholdelse

FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4, har samme omfang som det eksisterende FVU-læsning, dvs. hvert trin har et omfang på mindst 30 og højst 60 klokketimer, svarende til mindst 40 og højst 80 lektioner af 45 minutter.

Underviserne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt til antallet af lektioner, og hvor mange dage om ugen undervisningen er blevet afholdt.

Undervisernes oplysninger viser, at der på holdene i 2015 i gennemsnit har været undervisning i 65 lektioner, mens antallet af lektioner varierer fra 36 til 80 lektioner. Dog har to hold sandsynligvis gennemført undervisning to gange for samme deltagere på samme FVU-trin, så disse har modtaget henholdsvis 154 og 157 lektioner.

Ti af 26 hold har haft undervisning en gang om ugen og typisk i tre lektioner, mens ti hold har undervisning to gange om ugen også typisk med tre lektioner pr. dag. Yderligere seks hold har modtaget undervisning i tre til fem dage, dog typisk tre lektioner pr. mødegang. Tre lektioner pr. mødegang synes således at være den mest almindelige afholdelse, mens antallet af mødegange pr. uge varierer fra én til fem gange.

På 14 af de 28 hold har undervisningen været afholdt om formiddagen, på syv hold om eftermiddagen og andre syv hold om aftenen.

Alle hold er gennemført i udbyderens lokaler – ingen på virksomheder eller i andre lokale.

2.2 Om deltagerne

- alder, køn og baggrund

Underviserne er i spørgeskemaundersøgelsen blevet spurgt til deltageres alder, køn og baggrund.

Aldersspredningen hos de 352 deltagere i forsøgene med FVU-læsning trin 1-4 for tosprogede er 18-70 år. På syv af de 28 hold er der deltagere under 20 år, og på syv hold er der deltagere på 60 år og derover. Den gennemsnitslige alder på alle hold er 23-53 år. På alle 28 hold er aldersspredningen stor. For eksempel er der på nogle hold en aldersspredning på 40 år.

Ligesom ved forsøgene på den samme undervisning i 2014 er der en klar overvægt af kvinder på holdene, således er 2/3 af deltagerne kvinder.

Der er endvidere en klar overvægt af deltagere fra ikke EU-lande. 77 % af deltagerne er således fra ikke-EU-lande.

13% af deltagerne har været i landet under 3 år, 64% har været i landet imellem 3 og 10 år, mens 23 % har været i landet i mere end 10 år.

Både hvad angår aldersspredning, køn, etnisk baggrund og ophold i Danmark er undervisernes svar fuldstændig i overensstemmelse med oplysningerne fra forsøgene i 2014, hvilket kan tyde på, at det også fremover, vil være målgruppen for FVU-læsning trin 1-4 tilrettelagt for tosprogede.

- tidligere undervisning og beskæftigelsessituation

Underviserne er blevet spurgt til deltagernes tidligere deltagelse i undervisningstilbud og til beskæftigelse.

Af svarene fremgår, at 56% har gået (eller stadig går) på danskuddannelser for udlændinge, mens 33 % af deltagerne tidligere har deltaget på FVU-læsning for tosprogede, mens 11% af deltagerne tidligere har deltaget i FVU-start.

Til forskel fra spørgeskemaundersøgelsen i 2014, er der denne gang spurgt til deltagernes beskæftigelse – selvfølgelig i det omfang underviserne har oplysning om dette. Der er oplysninger om dette fra underviserne på 24 af de 28 hold.

På langt de fleste hold er der både deltagere, der er i beskæftigelse, ledige og i uddannelse. På kun to af de 24 hold er alle deltagere således beskæftigede, mens der kun på ét enkelt hold kun er ledige deltagere.

I gennemsnit er 20% af deltagerne i uddannelse, mens 43% er i beskæftigelse og 37 % er ledige. Knap 2/3 af deltagerne er således enten i beskæftigelse eller under uddannelse.

Enkelte undervisere har svaret, at deltagerne er deltidsbeskæftigede, men da der ikke er spurgt til beskæftigelsesgrad, så læses svarene sådan, at 43% af deltagerne i et eller andet omfang er tilknyttet arbejdsmarkedet.

2.3 Om undervisningen

- genrepædagogisk tilgang

Undervisningsministeriet udsendte forud for forsøgenes start vejledningen ”Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4”. I beskrivelsen er der et indledende afsnit om genrepædagogik med det mål at inspirere underviserne til at inddrage genrepædagogik i forsøgsundervisningen.

I spørgeskemaundersøgelsen er underviserne blevet spurgt: I hvilket omfang har du benyttet en genrepædagogisk tilgang i din undervisning - på en skala fra 1-5, hvor 1 er ’slet ikke’ og 5 er ’i væsentlig omfang’. Gennemsnittet af svarene er 3,3 af de 5 mulige point. Af de 26 undervisere, der har svaret, har ingen svaret 0 eller 1, mens kun seks undervisere har svaret 6.

Alle underviserne har således i et eller andet omfang benyttet en genrepædagogisk tilgang i undervisningen.

- undervisningens områder

I den udsendte vejledning er der beskrivelser af undervisning i henholdsvis lydfølgeregler, orddannelse, ordkendskab, læsning og skriftlig fremstilling og progressionen inden for de fem områder på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede. I spørgeskemaundersøgelsen er underviserne spurgt, om de har bemærkninger til disse beskrivelser.

Dette svarer langt de fleste ’nej’ til, mens enkelte har givet bemærkninger til et eller flere af de fem områder. Bemærkninger er typisk en beskrivelse af, hvordan der har været arbejdet med området. Der synes således at være bred tilslutning til beskrivelsen.

Nedenfor er bemærkningerne til hver af de fem områder samlet uredigerede.

Bemærkninger til lydfølgeregler:

"Godt udbytte ift. blandt andet vokalglidning. Medført, at tosprogede er blevet bedre til at adskille udtale og skriftlig fremstilling".

"Jeg har indtryk af vidt forskellig prioritering af lydarbejde på danskudd. 2 og 3 og også blandt lærere på FVU (trin 2, 3 og 4) og mener, at det skal formuleres klart og omfattende, at lydarbejdet er ualmindelig vigtigt for tosprogede. Det er vigtigt, at FVU også tager hånd om kursisternes graverende udtale(r), fordi den/de påvirker deres selvfølelse. Hvad der står i "Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4" er godt. Der skal også stå noget andet og mere".

"Jeg holder fokus på danske lydfølgeregler, da jeg oplever, at kursisterne generelt ikke har problemer med udenlandske regler, men derimod vedbliver at have svært ved de danske".

"Avancerede og basale lydfølger er hver udvidet et trin ned. Dårlig ide. Der er ikke tid nok".

Enkelte undervisere efterlyser således en skærpelse af den nuværende beskrivelse af undervisningen i lydfølgeregler.

Bemærkninger til orddannelse:

"Bruger rigtig meget tid på ordklassernes bøjningssystemer og deres syntaktiske funktioner og betydning".

"Skal skemafeltet side 9 vedr. ordmateriale på trin 4 forstås således, at for danske deltagere på FVU skal der relateres til hhv. arbejde/udd. eller interesse, mens det ikke gør sig gældende for tosprogede? Jeg ser gerne ordmaterialet frigjort fra de 3 sfærer for tosprogede, så der også er plads til almen og aktuel orientering i form af avisartikler".

"Jeg mener, at fokus på forståelsen for og anvendelsen af udenlandske forstavelser og afledningsender skal nedtones. De udenlandske forstavelser og afledningsender skal have en mindre plads til fordel for anvendelsen af forstavelser og afledningsender på danske ord. Mao skal orddannelsesarbejdet fra trin 3 føres videre på trin 4 og fremmedordene skal fylde mindre".

Bemærkningerne til orddannelse vedr. trin 3 og 4 kan overvejes som ideer til ændring af beskrivelsen af undervisningen i orddannelse.

Bemærkninger til ordkendskab:

"Jeg bruger meget tid på ordforråd i undervisningen. Det er nødvendigt, og derfor mener jeg, det mangler som fokuspunkt i vejledningen, synes jeg".

Det er sandsynligt, at der i undervisningen på trin 1-4 for tosprogede er stort fokus på at udvide deltagernes ordforråd på dansk. Det kan derfor overvejes, om det skal fremgå af beskrivelsen af undervisningen i orddannelse.

Bemærkninger til læsning:

"Erfaring for, at forskellige lytteøvelser i en kombination mellem at lytte, læse og genlæse samt besvare eksempelvis vokalglidninger, hvilket skaber sproglig forståelse for dem og sammenhæng, hvilket styrker deres sprogtilenelse og -udvikling".

"FVU-teamet i Aarhus har for år tilbage aftalt at læse noveller og romaner for at styrke læselysten, øge læsehastigheden og kvalificere ords betydning. Jeg anbefaler, at man opfordrer til roman- og novellelæsning på FVU uden de mange kontrolspørgsmål, der hyppigt ses. Altså aftalt, god tid til at læse en halv eller hel let- eller ret letlæst roman og diskussion af få væsentlige spørgsmål/emner i bogen".

"Kan se, at jeg bruger førfasen til at få et overblik over tekst og genre mm i plenum. Jeg har ikke bevidst haft fokus på taskbaseret undervisning som form. Det beskrevne hold ville ikke være fagligt stærkt nok til at arbejde med denne form selvstændigt i mindre grupper. Har ikke haft meget fokus på læsehastighed, det ryger i baggrunden til fordel for andre områder i undervisningen".

"Jeg synes, at der mangler et afsnit om "kritisk læsning"".

Bemærkningerne ovenfor er knyttet til beskrivelsen på forskellige FVU-trin og kan overvejes i en redigeret beskrivelse af undervisningen i læsning.

Bemærkninger til skriftlig fremstilling:

"Materialet på ministeriets hjemmeside har været udmærket inspiration".

"Emnebaseret undervisning, hvor et emne perspektiveres ud fra forskellige synsvinkler, medfører et øget ordforråd og samfundsmæssig viden. Her er der erfaring med at emne-kort både udfordrer og bidrager til".

"Gerne flere eksempler på genrer/modeltekster til skriftlig fremstilling".

"Beretningen på trin 2 kan være hensigtsmæssig som vej til trin 3 og trin 4, men for kursister, der stopper på trin 2, er det en konstruktion. De skriver ikke breve på andet-sproget, ofte heller ikke på førstesproget, men benytter andre sociale medier. Klagen (og læserbrevet) på trin 3 er heller ikke en nødvendig genre at fokusere på sådan rent brugs-mæssigt - hvor mange af os skriver klager og læserbreve? Til gengæld er der brug for at indtænke den netbaserede kontakt med det offentlige. Denne kommentar gælder ikke specifikt, men i særlig grad tosprogede - og rækker også ind i læsning".

"Jeg synes, at skemaerne i bilag 1 med gennemgang af de sproglige træk er yderst hjælpsomt som huskelister til mig som lærer, når jeg skal planlægge undervisning".

Der er også her tilfredshed med beskrivelsen af undervisningen i skriftlig fremstilling, men også opfordringer til let redigering med inddragelse af nye hverdagsskrivebehov, samt udarbejdelse af flere modeltekster til skriftlig fremstilling.

- hjemmearbejde og tilrettelæggelse

Underviserne er blevet spurgt til, om deltagerne har arbejdet med undervisningsstoffet mellem mødegangene. Underviserens svar viser, at der på 62% af holdene er arbejdet med stoffet mellem mødegangene.

Underviserne har også svaret på, om deres tilrettelæggelse af forsøgsundervisningen i væsentlig grad har adskilt sig fra tilrettelæggelsen på andre hold, hvilket der for 17 af 28 hold svares 'ja' til. I svarene fra 2014 svarede langt de fleste nej, så der er tale om en stor forskel fra tidligere svar.

Samtidig med svaret 'ja' fremhæver underviserne, at det er nødvendigt med en mere individuel tilrettelæggelse af undervisningen og dermed er det også nødvendigt at bruge mere tid på forberedelsen.

Bemærkninger til anden tilrettelæggelse:

"Betydelig mere tid på forberedelse, da der ikke er tale om modersmålsundervisning. Et tilrettelagt emne, som for etnisk unge danskere kan være selvfølgeligt, kan være et både sprogligt og kulturelt ukendt emne/område for de tosprogede. For at skabe sammen-hæng har genrepædagogikken været en del af de didaktiske overvejelser. Der er stort behov for, at der af hensyn til sprogtiltagelsen skabes en tydelig forforståelse, sammenhæng mellem tekstens formål og det danske sprogs virkemidler, og at der gives en konkret, brugbar og forståelig respons".

"Ja, forsøgene på trin 4 var meget anderledes, end min undervisning havde været tidligere. Det skyldes, at deltagerne var langt dygtigere end før set, ikke at der var kommet et forsøgspapir. Mens trin 1 skal føre frem mod at kunne deltage på trin 2 og derfra trin 3 og 4, ser jeg trin 4 for svagere kursister som et konsoliderings- og udbygningsarbejde og for dygtige kursister som et meget frit i luften-svævende arbejde, som hverken Undervisningsvejledningen eller "Forsøg med FVU-læsning for tosprogede trin 1-4" har kunnet beskrive. Mine kursister havde kun få tilfælde behov for at bestå en trin 4-prøve, fordi de mht. dokumenter var dækket ind med DU3, så jeg har i høj grad forestillet mig, hvad jeg optimalt kunne bruge vores undervisningstid inden for dansk sprog og kultur til."

Underviserne er også blevet spurgt, om det i forsøget har været muligt at tilrettelægge en undervisning, der tager bedre højde for de tosprogede deltageres behov og forudsætninger (underforstået: i forhold til undervisning, der ikke er udbudt særligt til tosprogede). Til dette svarer 26 ud af 28 undervisere 'ja' og to svarer 'nej'.

Underviserne har i mindre omfang tilføjet bemærkninger til spørgsmålene om undervisningen. Nedenfor er nogle af disse bemærkninger gengivet.

Bemærkninger til undervisningen:

"Stoffet er alt for omfattende i forhold til tiden. Prøverne er for lette. Man kan bestå uden at have tilegnet sig basale færdigheder og uden at kunne skrive overhovedet."

"Især på trin 4 har det været givende at arbejde med autentiske tekster, kursisterne har givet udtryk for, at de profiterer af at læse "rigtige danske tekster".

"Der er måske en lidt for stor vægt på skriftligheden. Det er også enormt vigtigt, at kursisterne får repeteret og arbejdet med udtale og mundtlighed".

"Udgangspunktet med de emner, der er nærværende i deres dagligdag har været rigtig god, her har de virkelig fået det, de har brug for".

"Jeg arbejder med genrebevidsthed, opbygning af viden, modellering og dekonstruktion samt selvstændig konstruktion og delvis fælleskonstruktion. Jeg bruger ikke genrepædagogikkens fagtermer ligesom jeg arbejder med dekonstruktion på et mere overordnet plan. Jeg oplever, at processen bliver for omfattende og tidskrævende, hvis man arbejder i dybden med alle områder indenfor pædagogikken, og at kursisterne derved kan miste både samlet overblik og fokus/interesse".

2.4 Når deltagerne målene?

Da målet med undervisningen i FVU-læsning er, at deltagerne skal kunne nå målene for undervisningen og forberede til deltagelse i anden undervisning, er underviserne blevet spurgt, hvor mange af deltagerne på forsøgsholdet, der har opnået de nødvendige færdigheder for deltagelse på efterfølgende FVU-trin.

Der er svar fra undervisere på 25 af de 29 hold, og heraf har kun en enkelt svaret, at alle deltagerne på holdet har opnået de nødvendige færdigheder. I de resterende svar svares fx 12 af 18, 11 af 12, 4 af 9.

Samlet set har 52 % af deltagerne på de 25 hold opnået de nødvendige færdigheder for deltagelse på efterfølgende trin.

Underviserne er også blevet spurgt, hvor mange deltagere, der forventes faktisk at fortsætte i undervisning, hvilket underviserne har svaret, at 222 af de 337 deltagere forventes at gøre. Dvs. at 66 % af deltagerne forventes at fortsætte, altså 14 % flere end de 52 %, der har opnået de nødvendige færdigheder for næste trin. Der er samtidig nogle, der har forudsætningerne til at starte på næste trin, men som ikke ønsker at fortsætte. Det er således mindst 14 % af deltagerne på alle hold, der fortsætter med undervisning på samme trin, som det, de allerede har gennemført.

2.5 Underviserne om forsøget som helhed

Underviserne er afslutningsvis blevet spurgt om eventuelle bemærkninger til forsøget som helhed.

I svarene giver enkelte underviserne bemærkninger til selve forsøget – fx om det tidskrævende i at deltage i et forsøg. De fleste undervisere har brugt muligheden for at understrege behovet for, at forsøgene munder ud i et permanent tilbud om FVU-læsning, trin 1-4, særligt tilrettelagt for tosprogede, fordi de oplever, at der er et behov for tilbuddet.

Bemærkninger til forsøget som helhed:

”Vi oplever et kæmpebehov for netop dette tilbud, så det er både nødvendigt og relevant for at sikre tosprogede et mere aktivt dansk talesprog”.

”Det er virkelig rigtig relevant og dækker et behov, der har været til den gruppe, der ikke når et aktivt dansk efter integrationsperioden, samt til østeuropæere der arbejder her i landet, som ikke har prioriteret deres tid på at deltage i undervisningen på sprogskolen, mens de havde mulighed for det. Vedr. prøverne ville det være relevant, at der også var mundtlig del, da det er det, der er nødvendigt for at kommunikere på arbejdspladsen”.

”I lærergruppen er der erfaring for, at en stor del af de tosprogede har indlært at reproducere i læringsprocesser og ikke er vant til at være kritiske, spørgende, analyserende eller reflekterende og dermed være medansvarlig for egen læring - altså at lære at lære. Set i den kontekst er der udfordringer for eleverne både at lære et nyt sprog i forhold til den samfundsmæssige og uddannelsesmæssige struktur, kultur og forventninger, som de indgår i. De arbejder på flere planer både på den sproglige og kulturelle del, som de skal lære at indgå i, være bevidste om og lære at kende”.

”Det har klart været en succes!”

”Jeg synes godt om forsøget - og håber stærkt, at det bliver gjort permanent, for denne målgruppe har virkelig behov for det. Også rigtig godt, at der er udarbejdet progressionsbeskrivelse for de forskellige delområder indenfor undervisningen. Jeg mener, at der burde udvikles prøver, der er målrettet tosprogede. Men det er nok ønsketænkning”.

”Hvor har det dog været tidskrævende - og også spændende! Mangler der ikke en central forsøgspulje= timer, som FVU-lærere, der indgår i forsøg kan få del i?”

”Jeg synes den genrepædagogiske tilgang er yderst relevant i arbejdet med tosprogede, særligt i skriveundervisningen, men jeg stiller samtidig spørgsmålstegn ved om genrepædagogik om få år vil blive anset for at være forældet”.

3. Erfaringer fra virksomhedskonsulenter

Siden FVU i 2001 blev en del af tilbuddet til voksne om at forbedre deres læse-, skrive- og regnefærdigheder, har der været indsatser for at informere ledelse og medarbejdere på virksomheder med især kortuddannede medarbejdere om tilbuddet. På de fleste (hvis ikke alle) VUC'er, er der ansat såkaldte virksomhedskonsulenter eller opsøgende konsulenter, der informerer om FVU og andre uddannelses- og undervisningstilbud. For at få et indblik i, hvordan disse konsulenter har erfaringer med de to forsøgstilbud er, er der gennemført telefoninterviews med konsulenter hos udbydere, der har deltaget i forsøgene.

3.1 Virksomhedernes interesse

Konsulenterne er blevet spurgt i hvilket omfang, de har informeret om FVU-start og FVU-læsning for tosprogede. Til det svarer alle konsulenter, at de har informeret om tilbuddene på alle virksomhedsbesøg hos virksomheder med tosprogede medarbejdere.

”Hver gang - hvis virksomhederne har tosprogede medarbejdere. Men især om FVU-start, fordi FVU-læsning trin 1-4 for tosprogede egentligt er noget, vi hele tiden har kunnet gøre, og er en del af FVU-tilbuddet generelt. Det nye og særlige er tilbuddet om FVU-start”.

Konsulenterne siger stort set enslydende, at virksomhederne har taget godt imod tilbuddene og er interesserede i dem, men at der kun er kommet få hold i gang. Det skyldes først og fremmest, at virksomhederne har nok at lave og derfor har svært ved at prioritere danskundervisning i arbejdstiden. Interessen afhænger også af branche og virksomhedens størrelse.

”Mange virksomheder vil gerne have, at deres tosprogede medarbejdere bliver bedre til hverdagsdansk. Så vi oplever stor interesse. Også for undervisning i arbejdstiden”.

”Virksomhederne skal kunne se fordelene af at medarbejderne deltager i danskundervisning, og det kan være svært at sparke døren ind”.

”Det vigtigste for ledelse er, at de kan passe deres arbejde – ikke om de kan dansk”.

”Interessen er også meget stor fra de ansatte. Vi har kontakt med en virksomhed med 100 tosprogede medarbejdere, hvoraf kun to ikke er interesserede. De kom typisk til Danmark for 25 år siden og har ikke udviklet deres danskfærdigheder siden den første undervisning på sprogskole – hvis de da overhovedet har deltaget i den undervisning”.

”Det er typisk produktionsvirksomheder, vi har i området og det er vigtigt, at undervisningstilbuddene kan tilpasses mindre travle perioder”.

”Vi har haft held med at oprette FVU-start i boligforeninger, hvor deltagerne primært har været kvinder, der har været længe i landet og ikke brugt deres ret til danskuddannelse”.

3.2 Barrierer for aktivitet

Konsulenterne oplever det som en stor udfordring, at kunne samle medarbejdere til et hold på FVU-start. Det skyldes dels at nogle virksomheder har relativt få i målgruppen og dels, at deltagerne på FVU-start skal have opbrugt deres ret til kommunernes tilbud om danskuddannelse. Den ret har mange opbrugt, men det kan være noget af en jungle at finde ud af, hvem der kan få adgang til hvilken undervisning.

”Vi har relativt små virksomheder i området, fx fjerslagterier med udenlandske medarbejdere og problemet er, at de ikke selv kan samle deltagere til et hold. Så vi skal som virksomhedskonsulenter forsøge at samle deltagere til et hold fra forskellige virksomheder og på samme tidspunkt, hvor der er nedgang i produktionen. Det er noget af et puslespil!”.

”Det er også et større udredningsarbejde, at finde ud af hvem, der har ret til hvad. Og virksomheden er jo sådan set ligeglad med hvilke regler, der er for hvad, så det er noget vi skal klare for virksomheden, når de først har sagt ja, til undervisning. Det kan godt være en større opgave”.

”Der er små skridt i retning af mere undervisning til udenlandske medarbejdere, men det er svært, når der fx er ansat medarbejdere fra 31 nationaliteter at finde ud af, hvem der har ret til hvilke tilbud. Man bruger i stedet sidemandsoplæring og kommunikerer med billeder/fotografier”.

Flere konsulenter fortæller, at de stadig oplever, at nogle medarbejdere, stadig ikke kan få et tilbud, fordi de kan for lidt dansk til at starte på FVU-start.

”Vi har fx lige nu en gartner, som gerne vil have sine 40-50 medarbejdere til danskundervisning. Nogle har ret til kommunernes sprogundervisning, og så har de jo ikke ret til FVU-start. Og nogle af de, der ikke har ret til kommunernes sprogundervisning længere, er alligevel for dårlige til FVU-start. Og så har vi ikke noget tilbud til dem”.

”Mange medarbejdere har været i Danmark i mange år og har ikke længere ret til kommunernes danskundervisning. Men selvom de har været i landet i mange år, er de stadig for dårlige til dansk til at komme på FVU-start. Så der er stadig nogle, vi ikke kan give et tilbud”.

”Nogle medarbejdere kan imidlertid ikke nok dansk til at komme ind på FVU-start. Og de fleste af dem har ikke ret til et tilbud om kommunernes sprogundervisning. De lander sådan set mellem to stole.

Alle konsulenterne er tilfredse med FVU-start og mener, at det er et godt tilbud, som det er beskrevet i forsøgene. Dog synes nogle af konsulenterne, at det er et problem, at ansøgere til FVU-start skal deltage i den samme adgangstest som ansøgere til FVU-læsning eller FVU-matematik. Det er især deltest 3 i adgangstesten til FVU-læsning, der er en sten i skoen.

”Den nuværende adgangstest til FVU-læsning er for ’mærkelig’ for deltagerne. Der er alt for mange gamle udtryk, som de tosprogede overhovedet ikke kender. Deltest 2 – sprogtesten-bør derfor revideres og det samme med deltest 3 ’Find det der lyder som et ord’. Deltagerne går nærmest i sort over den test. Det virker som en barriere i sig selv”.

”Vi synes, det er svært at skulle bruge adgangstesten til FVU-læsning til målgruppen, fordi især deltest 3, der er beregnet til ordblinde er fuldstændig nonsens for ikke-danskere. Vi synes, det er svært at stille dem den opgave!”.

3.3 Fordele og ulemper ved tilbuddene

Konsulenterne er blevet spurgt til fordele og ulemper ved de to forsøgstilbud i forhold til de ordinære FVU-tilbud og forslag til ændringer. I svarene er det FVU-start, der er fokus på, og konsulenterne lægger især vægt på, at der i fokus på de mundtlige færdigheder i undervisningen.

”Det er en klar fordel at undervise tosprogede deltagere på hold for sig, fordi det bare er noget andet, de har brug for end danskere med dansk som modersmål. En dansker behøver fx ikke få forklaret, at man godt kan gå på apoteket, mens man ikke kan gå på købmanden.!”

Endelig er konsulenterne blevet spurgt, i hvilket omfang de mener, at FVU-start og FVU-læsning for tosprogede styrker det samlede tilbud til virksomhederne om opkvalificering af medarbejdernes grundlæggende læse-, skrive- og stavefærdigheder.

I konsulenternes svar er der ikke så meget fokus på tilbuddet om FVU-læsning for tosprogede, fordi FVU-læsning også tidligere har været brugt af tosprogede medarbejdere.

”Tilbuddet om FVU-særligt tilrettelagt for tosprogede er ligegyldigt forstået på den måde, at det ikke opfattes som et nyt tilbud af virksomhederne”.

Selvom forklaringerne er forskellige, så svarer konsulenterne enslydende, at FVU-start er et rigtigt godt tilbud.

”Det er så godt! Det har lukket et hul, som vi har haft længe. Der er simpelthen for stort et spring fra danskuddannelserne til basis dansk for tosprogede, avu. Nu kan vi tilbyde FVU-start til at lukke det hul.

Det har også været et stort problem, at flygtninge og indvandrere med en videregående uddannelse fra deres hjemland, skal betale fuld pris for at gå på dansk som andetsprog på avu – det koster mange tusind kroner.

FVU er imidlertid gratis at deltage i, så vi giver også målgruppen med videregående uddannelse et godt tilbud. De er i et dilemma: De kan ikke få job, fordi de ikke kan dansk nok, og de har ikke råd til at gå på avu – og kommunerne vil ikke betale for det”.

”Det gør helt klart en forskel. Det er godt, at der er mere fokus på det mundtlige! Tilbuddene bør bestemt gøres en del af det ordinære tilbud fremover!”

”Udvidelsen af FVU-tilbuddet med FVU-start højner hele FVU-tilbuddet meget!”

”Det er et meget væsentligt tilbud! Vi tror, vi kommer til at bruge det fx i forhold til de nye flygtninge, der kommer til vores område. Men det er selvfølgelig en barriere, at de skal have opbrugt deres ret til danskuddannelse, før de kan gå til FVU-start”.

Samtidig understreger konsulenterne vigtigheden af, at det er gratis at deltage i FVU.

”Det giver en langt større fleksibilitet for virksomhederne, når danskundervisning til tosprogede hænger sammen med viften af FVU-tilbud. Uden FVU-start er det svært at komme ud med FVU til virksomhederne, fordi tilbuddet ikke omfatter en del af deres medarbejdere: De med ringe mundtlige danskfærdigheder. Men det er selvfølgelig også vigtig, at tilbuddene er gratis”!

4. Bilag

Spørgeskema til FVU-start

Spørgsmål til undervisere der i 2015 har undervist på:

FVU-start

Udfyld ét spørgeskema for hvert hold, du har undervist på.

Spørgsmålene besvares og sendes senest d.1. februar 2016 til lars.lindahl@uvm.dk

1. Om udbyder/underviser

1.1 Institutionens navn:_____.

1.2 Undervisers navn:_____.

1.3

Lærerkvalifikationer:_____.

2. Om afholdelsen

2.1 Forsøgsundervisningen blev gennemført i perioden: Fra _____ til _____.

2.2 Hvor mange deltagere gennemførte undervisningen (havde ret til deltagerbevis)? _____.

2.3 Hvor mange lektioners undervisning blev afholdt i alt? _____.

2.4 Holdet var planlagt til gennemførelse med min./max. ____/____ antal deltagere.

2.5 Hvor mange dage/hvor mange lektioner pr. uge? ____/____.

2.6 Hvornår blev undervisningen afholdt? Formiddag? ☐ Eftermiddag? ☐ Aften? ☐

Andre tidspunkter?_____.

2.7 Blev undervisningen afholdt i institutionens lokaler? ☐ Eller som forlagt undervisning? ☐

2.8 Var der tale om et virksomhedsrettet hold? Ja ☐ Nej ☐

2.9 Andre relevante oplysninger om afholdelse?_____.

3. Om deltagerne

3.1 Deltagerne var i alderen: fra _____ til _____.

3.2 Deltagernes fordeling på køn: Kvinder:_____. Mænd:_____.

3.3 Antal deltagere fra EU-lande _____. Antal deltagere fra ikke-EU-lande _____.

3.4 Antal deltagere, der har boet i Danmark *under* 3 år? _____.

Over 3 år? _____. *Over* 10 år? _____.

3.5 Hvad var deltagernes score på deltest 2, Vejledende læsetest for Voksne? (skriv hver deltagers score)

—

Og/eller:

3.6 Hvad var deltagernes score på deltest 1, Vejledende matematiktest for Voksne? (skriv hver deltagers score) _____.

3.7 Hvor mange af deltagerne havde tidligere deltaget i danskundervisning for udlændinge? _____.

3.8 Hvor mange af deltagerne havde tidligere deltaget i FVU-start? _____.

3.9 Hvor mange deltagere (vurderer du) var i beskæftigelse? _____%. Jobsøgende/ledig? _____%. Under uddannelse? _____%

3.10 Andre relevante oplysninger om deltagerne: _____.

4. Om undervisningen

Som det fremgår af fagbeskrivelsens punkt 5, har FVU-start tre delmål:

- 1. At deltageren styrker sine mundtlige kommunikative færdigheder.*
- 2. At deltageren styrker og øger sit ordkendskab på dansk.*
- 3. At deltageren styrker sine forudsætninger for læseaktiviteter.*

4.1 Hvordan passer delmål 1 med de behov, deltagerne havde? På en skala fra 1-5, hvor 1 er 'dårligt' og 5 er 'rigtig godt' _____.

4.2 Hvordan passer delmål 2 med de behov, deltagerne havde? På en skala fra 1-5, hvor 1 er 'dårligt' og 5 er 'rigtig godt' _____.

4.3 Hvordan passer delmål 3 med de behov, deltagerne havde? På en skala fra 1-5, hvor 1 er 'dårligt' og 5 er 'rigtig godt' _____.

4.4 Er der andre delmål, du mener, bør medtænkes i en revideret udgave af fagbeskrivelsen?

Nej, delmålene har været dækkende ☐ Ja ☐

4.5 Hvis ja, hvilke? _____.

4.6 Andre bemærkninger til delmålene: _____.

I fagbeskrivelsens punkt 6 er beskrevet, hvad der skulle arbejdes med i undervisningen.

4.7 Har du supplerende forslag til indholdet under delmål 1? Nej ☐ Ja ☐

4.8 Hvis ja, hvilke? _____.

4.9 Har du supplerende forslag til indholdet under delmål 2? Nej ☐ Ja ☐

4.10 Hvis ja, hvilke? _____.

4.11 Har du supplerende forslag til indholdet under delmål 3? Nej ☐ Ja ☐

4.12 Hvis ja, hvilke? _____.

4.13 Har deltagerne arbejdet med stoffet mellem mødegangene? Nej ☐ Ja ☐

4.14 Andre oplysninger om undervisningen: _____.

5. Om forsøg med prøve

Som forudsætning for gennemførelse af forsøg med FVU-start har du som underviser gennemført forsøg med løbende evaluering som beskrevet i den fra Undervisningsministeriet udsendte 'Vejledning til evaluering på FVU-start, forår 2015'.

Til brug for den løbende evaluering er udsendt et sæt på tre evalueringsskemaer; det samme sæt skemaer bruges til den løbende evaluering af hver enkel deltager i løbet af undervisningsperioden. Den tredje og sidste evaluering udgør prøven på FVU-start og evalueringsskemaet er prøveresultatet.

5.1 Er den løbende evaluering gennemført på alle deltagere som beskrevet? Ja ☐ Nej ☐

5.2 Hvis nej: Hvor stor en %-del af deltagerne er den løbende evaluering gennemført på _____ %.

5.3 Er løbende evaluering på FVU-start et godt redskab for den afsluttende evaluering/prøve?

Ja ☐ Nej ☐

5.4 Hvis nej: Hvorfor ikke? _____.

5.5 Fungerer de tre skemaer som et godt redskab til den løbende evaluering og slutevalueringen?

Ja ☐ Nej ☐

5.6 Hvis nej: Hvorfor ikke? _____.

6. Øvrige

6.1 Hvor mange af deltagerne har gennem deltagelse på FVU-start opnået de nødvendige færdigheder for deltagelse på FVU-trin1? (oplyst som fx 5 af 13 deltagere)_____.

6.2 Hvor mange deltagere fortsatte i undervisning (FVU eller anden undervisning) efter forsøgsundervisningen? (oplyst som fx 5 af 13 deltagere)_____.

6.3 Bemærkninger til forsøget som helhed:_____.

Dato:_____ Besvaret af:_____.

Spørgeskema til FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4

Spørgsmål til undervisere der i 2015 har undervist på:

FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4

Udfyld ét spørgeskema for hvert hold, du har undervist på.

Spørgsmålene besvares og sendes senest d. 1.februar 2016 til lars.lindahl@uvm.dk

1. Om udbyder/underviser

1.1 Institutionens navn:_____.

1.2 Undervisers navn:_____.

1.3

Lærerkvalifikationer:_____.

2. Om afholdelse

2.1 Forsøgsundervisningen var FVU-læsning for tosprogede på trin _____.

2.2 Forsøgsundervisningen blev gennemført i perioden: Fra _____ til _____.

2.3 Holdet var planlagt til gennemførelse med min./max. ____/____ antal deltagere.

2.4 Hvor mange deltagere gennemførte undervisningen (havde ret til deltagerbevis)? _____.

2.5 Hvor mange lektioners undervisning blev der afholdt i alt? _____.

2.6 Hvor mange dage/hvor mange lektioner pr. uge? ____/____.

2.7 Hvornår blev undervisningen afholdt? Formiddag? ☐ Eftermiddag? ☐ Aften ☐

Andre tidspunkter?_____.

2.8 Blev undervisningen afholdt i institutionens lokaler? ☐ Eller som forlagt undervisning? ☐

2.9 Var der tale om et virksomhedsrettet hold? Ja ☐ Nej ☐

2.10 Andre relevante oplysninger om afholdelse: _____.

3. Om deltagerne

3.1 Deltagerne var i alderen: Fra _____ til _____.

3.2 Deltagernes fordeling på køn: Kvinder:_____. Mænd:_____.

3.3 Antal deltagere fra EU-lande: _____. Antal deltagere fra ikke-EU-lande: _____.

3.4 Antal deltagere, der har boet i Danmark *under* 3 år: _____.

Over 3 år? _____. *Over* 10 år? _____.

3.5 Hvor mange deltagere havde tidligere deltaget i danskundervisning for udlændinge? _____.

3.6 Hvor mange deltagere havde tidligere deltaget i FVU-læsning for tosprogede? _____.

3.7. Hvor mange deltagere havde tidligere deltaget i FVU-start? _____.

3.8 Hvor mange på holdet (vurderer du) var i beskæftigelse? _____%. Jobsøgende/ledig? _____%. Under uddannelse? _____%

4. Om undervisningen

I den udsendte beskrivelse "Forsøg med FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4" er der et indledende afsnit om genrepædagogik.

4.1 I hvilket omfang har du benyttet en genrepædagogisk tilgang i din undervisning - på en skala fra 1-5, hvor 1 er 'slet ikke' og 5 er 'i væsentlig omfang'? _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **lydfølgeregler** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.2 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.3 Hvis ja, hvilke: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **orddannelse** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.4 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.5 Hvis ja, hvilke: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **ordkendskab** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.6 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.7 Hvis ja, hvilke: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **læsning** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.8 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.9 Hvis ja, hvilke: _____.

*I den udsendte beskrivelse er der et afsnit om undervisning i **skriftlig fremstilling** og progressionen på hvert af de fire trin – særligt for tosprogede.*

4.10 Har du supplerende forslag/bemærkninger til dette afsnit? Nej ☐ Ja ☐

4.11 Hvis ja, hvilke:_____.

4.12 Har deltagerne arbejdet med stoffet mellem mødegangene? Nej ☐ Ja ☐

4.13 Har din tilrettelæggelse af forsøgsundervisningen i væsentlig grad adskilt sig fra den måde, du ellers tilrettelægger undervisningen på FVU-læsning? Nej ☐ Ja ☐

4.14 Hvis ja, på hvilken måde:_____.

4.15 Har du oplevet, at *FVU for tosprogede* har givet mulighed for at tilrettelægge en undervisning, der tager højde for de tosprogede deltageres behov og forudsætninger? Nej ☐ Ja ☐

4.16 Andre oplysninger om undervisningen:_____.

5. Øvrige

5.1 Hvor mange af deltagerne på det aktuelle FVU-trin, har opnået de nødvendige færdigheder for deltagelse på efterfølgende FVU-trin? (oplyst som fx 5 af 13 deltagere)_____.

5.2 Hvor mange af deltagerne fortsatte i undervisning efter forsøgsundervisningen? (oplyst som fx 5 af 13 deltagere)_____.

5.3 Bemærkninger til forsøget som helhed:_____.

Dato:_____ Besvaret af:_____.

Indledning

- Tak fordi jeg må ringe til dig
- Hvem er jeg?
- Formålet med interviewet, kort oplæg a) at give dig mulighed for at beskrive dine erfaringer med FVU-start for tosprogede b) at indsamle dine tanker om, hvordan man kan forbedre dette tilbud.
- Hvordan materialet vil blive anvendt, anonymitet, frivillighed

Baggrundsspørgsmål – om kvalifikationer

- Hvor længe har du undervist på FVU-start for tosprogede og på hvor mange hold?
- Hvordan og hvorfor blev du involveret i forsøget med FVU-start for tosprogede?
- Har du kvalifikationer for at kunne undervise i dette tilbud? Synes du, at du er godt nok klædt på til at undervise på dette tilbud? Hvilke kompetencer/færdigheder efterlyser du?
 - a) i forbindelse med FVU-start?
 - b) i forbindelse med FVU trin 1-4?

Forsøg med FVU-start

Afholdelse

Uddyb svar på andre relevante oplysninger på afholdelse (se svar på 2.9 fra spørgeskema)

Om deltagerne

Uddyb svar på andre relevante oplysninger om deltagerne (se svar på 3.10), herunder vurderingen af deltagernes forudsætninger ved kursets start

Om undervisningen

Beskriv dine erfaringer/resultater med at opnå formålet med FVU-start "at give voksne mulighed for at udvikle deres mundtlige kommunikative færdigheder med henblik på deltagelse i FVU-læsning og/ eller FVU-matematik på trin 1."

- Andre delmål, der bør medtænkes (se svar på 4.5)
- Andre bemærkninger til delmålene? (se svar på 4.6)
- Supplerende forslag til indhold under delmål 1 (se svar på 4.8)
- Supplerende forslag til indhold under delmål 2 (se svar på 4.9)
- Supplerende forslag til indhold under delmål 3 (se svar på 4.10)
- Andre oplysninger om undervisningen (se svar på 4.14)
- Har du/I udviklet nogen særligt gode undervisningsforløb/ideer i FVU-start, som du vil dele med andre? Hvis du vil dele det på EMU-portal kan vi honorere dig for en

beskrivelse af forløbet, kontakt redaktøren: Gitte Bagge Jensen:
gittebjen@gmail.com

Om forsøg med prøve på FVU-start

- Beskriv dine erfaringer med den afsluttende prøve (evalueringsredskaberne) på FVU-Start
- Vil du uddybe din holdning til at løbende evaluering på FVU-start ikke er et godt redskab som den afsluttende evaluering/prøve? (se svar på 5.4)
- Vil du uddybe din holdning til at de tre skemaer er et godt redskab til den løbende evaluering og slutevaluering? (se svar på 5.6)
- Har du forslag til konkrete forbedringer af Prøven som evalueringsredskab på FVU-start?

Øvrige

- Uddyb dine bemærkninger til forsøget som helhed (se svar på 6.3)

Tak fordi du ville give dig tid til at snakke med mig!

Spørgeguide til telefoninterview med konsulenter

Indledning

- Tak fordi jeg må ringe til dig
- Hvem er jeg?
- Formålet med interviewet, kort oplæg a) at give dig mulighed for at beskrive dine erfaringer med de to tilbud for tosprogede b) at indsamle dine tanker om, hvordan man kan forbedre dette tilbud.
- Hvordan materialet vil blive anvendt, anonymitet, frivillighed

Information til virksomheder om tilbuddene

I hvilket omfang har du informeret virksomheder om muligheden for de to tilbud for tosprogede medarbejdere?

Virksomhedernes reaktion på tilbuddene

Hvordan har virksomhederne taget imod denne information og vist interesse for den?

Omfang af deltagelse i tilbuddene

I hvilket omfang har tosprogede medarbejdere fra de virksomheder, du har været i kontakt med, deltaget i tilbuddene?

Barrierer

Hvilke barrierer oplever du, at der er for, at virksomhederne tilmelder medarbejdere til de to tilbud?

Fordele/ulemper

Hvilke fordele ved de to tilbud, synes du selv, der er i forhold til det ordinære tilbud om FVU-læsning?

Forslag til ændringer

Er der noget i de to forsøgstilbud, du mener, der skal ændres for at det i højere grad kan passe til virksomhedernes behov?

I hvilket omfang mener du, at FVU-start og FVU-læsning for tosprogede, trin 1-4, styrker det samlede tilbud til virksomhederne om opkvalificering af medarbejdernes grundlæggende læse- skrive- og stave færdigheder?

Tak fordi du ville give dig tid til at tale med mig!

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 9: Forbrug og aktivitet på almen og erhvervsrettet VEU 2015

Materiale: Notat, februar 2016, om forbrug og aktivitet på det almene og erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde efter 4. kvartal 2015.

Bemærkninger: Ingen.

Behandling: Til orientering.

Forbrug og aktivitet på det almene og erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde efter 4. kvartal 2015

februar 2016

Resume

Aktiviteten og forbruget på almen og erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse er opgjort efter 4. kvartal 2015.

Efter 4. kvartal 2015 ligger den samlede aktivitet på erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse (EVE) målt i årselever 10 pct. lavere end aktiviteten efter 4. kvartal i 2014. Aktiviteten efter 4. kvartal udgør 77 pct. i forhold til det budgetterede på finansloven for 2015.

Forbruget på EVE er efter 4. kvartal 2015 steget med 1 pct. i forhold til samme periode sidste år. Samlet set udgør forbruget 82 pct. af det budgetterede på FL 2015. Stigningen i forbruget skyldes tiltagene i vækstpakke 2014, hvor der blev indført takstforhøjelser på en række kurser.

Forbrug af VEU-godtgørelse (inkl. befordring, kost og logi) udgør efter 4. kvartal 2015 50 pct. af det budgetterede på FL 2015 og er 5 pct. lavere end forbruget for samme periode i 2014.

GVU-aktiviteten er steget med 23 årselever i forhold til samme periode sidste år, hvilket svarer til en aktivitetsstigning på 2 pct.

På det almene område er der sket en stigning på FVU i 2015 sammenlignet med 2014, og ligeledes for avu sammenlignet med sidste år. Omfanget af aktiviteten på ordblindeområdet er faldet med 15 pct. sammenlignet med samme periode sidste år.

Aktiviteten på FVU ekskl. rekvireret aktivitet udgjorde 2.049 årselever efter 4. kvartal 2015. Dette svarer til en stigning på 10 pct. i forhold til samme periode sidste år. Aktiviteten på FVU (ekskl. rekvireret aktivitet) efter 4. kvartal svarer til 108 pct. af den budgetterede aktivitet på FL15. Aktiviteten inkl. rekvireret aktivitet på FVU er steget med 4 pct.

På ordblindeområdet var aktiviteten på 757 årselever efter 4. kvartal 2015, svarende til et fald på 133 årselever eller 15 pct. i forhold til samme periode 2014. Aktiviteten efter 4. kvartal udgør 71 pct. af den budgetterede aktivitet på FL15.

Aktiviteten på avu udgjorde 9.603 årselever efter 4. kvartal 2015, hvilket svarer til en stigning på 13 pct. i forhold til samme periode i 2014. Aktiviteten efter 4. kvartal 2015 svarer til 86 pct. af den budgetterede aktivitet på FL15.

Udvikling af opsparing i 2015 på EVE

Nedenstående tabel 1 og 2 viser udviklingen i opsparingen på drifts- og godtgørelseskonti under EVE.

Tabel 1: Opsparing på EVE-driftsrammen	
Mio. kr. (2016-pl)	EVE-driftsrammen
Opsparing primo 2015	341,1
Uforbrugte midler i 2015	117,0
Opsparing ultimo 2015	458,1
Anm.: Opsparingen på EVE-rammen er defineret som den akkumulerede beholdning på §20.72.01, §20.72.03	
Kilde: Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling	

Pr. 1. januar 2015 var der en opsparing på EVE-driftsrammen på 341,1 mio. kr. I løbet af 2015 har der været et mindreforbrug på EVE-driftsrammen på 112,3 mio. kr. Dette skyldes primært en lavere aktivitet inden for FKB og dermed uforbrugte midler fra vækstpakken 2014. Det betyder, at der ved udgangen af 2015 er en akkumuleret opsparing på 453,4 mio. kr.

Tabel 2: Opsparing – VEU-godtgørelse		
Mio. kr.	VEU-godtgørelse	Heraf bidrag fra arb. parter
Opsparing primo 2015	1.931,8	1.610,5
Mindreforbrug 2015	551,4	511,9
Opsparing ultimo 2015	2.483,2	2.122,5
Kilde: Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling		

I 2015 har der været et mindreforbrug på VEU-godtgørelsen på 564,5 mio. kr. Dermed udgør opsparingen ved udgangen af 2015 2.483,3 mio. kr. Heraf stammer 2.175,0 mio. kr. fra bidrag fra det arbejdsgiver finansierede VEU-bidrag.

Aktivitet på erhvervsrettet VEU

Den samlede aktivitet efter 2015 er på 77 pct. af det budgetterede på FL 2015, hvilket overordnet set afspejler et fald i aktiviteten både inden for og uden for FKB.

Inden for FKB ligger aktiviteten efter 2015 på 73 pct. af det budgetterede på FL15, hvilket er et fald på -11 pct. i forhold til 2014. Aktiviteten uden for FKB ligger på 97 pct. af det budgetterede og er faldet med -4 pct. i forhold til 2014.

Som det fremgår af tabel 3, er aktiviteten, inden for FKB, faldet på de fleste faggrupper, hvilket betyder et samlet fald i aktiviteten ift. 2014 på 11 pct. Det gælder dog ikke individuel kompetenceafklaring. Teknisk-faglige og merkantile fag, der er den markant største faggruppe, faldt med 6 pct. i 2015 ift. 2014.

Tabel 3: Aktivitet – inden for de fælles kompetencebeskrivelser (FKB)				
	Budgetteret aktivitet i årselever FL 2015	Aktivitet i årselever 2015 (% af budget)	Antal kursister 2015	Aktivitetsændring i årselever ifht. 2014 i %
IT-fag	242	116 (48%)	12.462	-21%
Sprogfag	0	0 (0%)	0	0%
Almene fag	36	24 (67%)	2.640	-4%
"Organisatoriske" fag	682	436 (64%)	40.664	-12%
Teknisk-faglige og merkantile fag	4.553	3.643 (80%)	225.401	-6%
Individuel kompetence-afklaring	54	45 (83%)	15.547	2%
AMU SOSU og pæd.	1.434	866 (60%)	41.245	-30%
Læse- skrive og regnekurser uden deltagerbetaling	38	11	497	-
I alt (inden for FKB)	7.001	5.140* (73%)	338.456	-11%
Anm.: Antallet af kursister er målt ud fra antal kursister, der udløser påbegyndelsestaxameter og kan derfor afvige ift. det samlede antal kursister for året. Derudover beskriver tallet ikke antallet af personer i AMU, da en enkelt person, vil blive registeret hver gang, hun deltager i en enkelt kursus.				

Uden for FKB er aktiviteten i forhold til sidste år faldet med 4 pct. SOSU og EUD-enkeltfag har oplevet en stigning i aktiviteten, mens der har været et fald inden for PAU og deltidsuddannelser. SOSU og EUD-enkeltfag stiger med hhv. 179 pct. og 23 pct. Den høje procentvise stigning i aktiviteten ved SOSU skyldes en stigning fra 39 årselever til 109 årselever. Dette er en absolut ændring på 70 årselever. Aktiviteten inden for PAU og deltidsuddannelser faldet med hhv. 26 pct. og 18 pct.

Faldet i aktiviteten uden for FKB, kan primært tilskrives afskaffelsen af GUV pr. 1. august 2015. Dette har medført den store ændring i 4. kvartal ift. 3. kvartal, hvor aktiviteten var steget med 7 pct.

Tabel 4: Aktivitet i årselever – uden for de fælles kompetencebeskrivelser (FKB), ÅE

	Budgetteret aktivitet FL 2015	Aktivitet 2015 (% af budget)	Aktivitetsændring ifht. 2014 i %
EUD-enkeltfag	259	406 (157%)	23%
SOSU	38	109 (287%)	179%
PAU	748	493 (66%)	-26%
Deltidsuddannelser	35	40 (114%)	-18%
I alt (uden for FKB)	1.080	1.048 (97%)	-4%

EVE i alt (tabel 1+tabel 2)	8.081	6.188 (77%)	-10%
------------------------------------	--------------	--------------------	-------------

Den samlede aktivitet på EVE efter 2015 udgjorde således 6.188 årselever, *jf. tabel 4*.

Hertil kommer aktivitet svarende til i alt 1.076 årselever på 6 ugers selvvalgt uddannelse, 185 årselever vedrørende personer med videregående uddannelse samt 1.291 årselever vedrørende øvrig rekvireret uddannelse, *jf. tabel 5*.

Den samlede aktivitet på EVE (inkl. rekvireret) er faldet med i alt 1.185 årselever i 2015 ift. 2014 svarende til -12 pct. Tabel 5 viser, at faldet i den samlede aktivitet særligt kan tilskrives et fald på -30 pct. i personer med en videregående uddannelse og -26 pct. på øvrig rekvireret aktivitet. Faldet i aktiviteten for personer med en videregående uddannelse, kan tilskrives initiativet fra Vækstpakke 2014, hvor personer med en forældet videregående uddannelse kan deltage i AMU på normale vilkår, og denne aktivitet indgår derfor nu i den ordinære aktivitet.

Tabel 5: Aktivitet på EVE i alt, inkl. rekvireret aktivitet

	Aktivitet i årselever 2015	Aktivitet i antal kursister inden for FKB 2015	Aktivitetsændring i årselever ifht. 2014
I alt EVE	8.740	457.621	-12%
- heraf ordinær aktivitet	6.188	338.456	-10%
- heraf 6 ugers jobrettet uddannelse	1.076	55.124	4%
- heraf personer med en videregående uddannelse	185	13.402	-30%
- heraf øvrig rekvireret aktivitet (ekskl. 6 ugers selvvalgt)	1.291	50.639	-26%

Anm.: Antallet af kursister er målt ud fra antal kursister, der udløser påbegyndelsestaxameter og kan derfor afvige ift. det samlede antal kursister for året. Derudover beskriver tallet ikke antallet af personer i AMU, da en enkelt person, vil blive registreret hver gang, hun deltager i en enkelt kursus.

Forbrug af undervisningstaxameter på erhvervsrettet VEU

Inden for FKB er forbruget steget med 1 pct. sammenlignet med forbruget i 2014, og forbrugsprocenten er på 77 pct. i forhold til det budgetterede på FL14, *jf. tabel 6*.

Den marginale stigning i forbruget kan til dels tilskrives Vækstpakke 2014, hvor en række kurser har oplevet takststigninger. Derudover kan fordelingen af aktiviteten på tværs af takstgrupper have ændret sig i 2015 ift. 2014.

Tabel 6: Forbrug i mio. kr. – inden for FKB			
	Budgetteret forbrug FL 2015	Forbrug 2015 (% af budget)	Forbrugsændring ifht. 2014
IT-fag	19,1	4 (23%)	-1%
Sprogfag	0,0	0 (0%)	0%
Almene fag	2,8	1 (25%)	15%
"Organisatoriske" fag	53,9	14 (26%)	8%
Teknisk-faglige og merkantile fag	359,7	341 (95%)	5%
Individuel kompetenceafklaring	4,3	3 (77%)	12%
AMU SOSU og pæd.	113,3	64 (56%)	-21%
Læse- skrive- og regnekurser uden deltagerbetaling	3,0	1 (27%)	-
I alt (inden for FKB)	553,1	427 (77%)	1%
Tabellen indeholder undervisningstaxameter (mio. kr.), eksklusiv deltagerbetaling.			

Uden for FKB er forbrugsprocenten på 112 pct. af det budgetterede, *jf. tabel 7*. Forbruget er steget med 5 pct. i forhold til 2014. For EUD-enkeltfag og SOSU steg forbruget ift. 2014, mens forbruget faldt for PAU og deltidsuddannelser. Stigningen i forbruget uden for FKB kan primært tilskrives den øgede aktivitet på SOSU og EUD-enkeltfag. Igen skyldes den høje procentvise ændring i forbruget for SOSU stigningen på 70 årselever. Samlet set er forbruget på EVE steget med 1 pct. ift. sidste år og forbrugsprocenten ligger på 82 pct. ift. FL15.

Tabel 7: Forbrug i mio. kr. – uden for FKB

	Budgetteret forbrug FL 2015	Forbrug 2015 (% af budget)	Forbrugsændring ifht. 2014
EUD-enkeltfag	19,5	39 (200%)	42%
SOSU	2,9	9 (325%)	186%
PAU	56,4	42 (75%)	-24%
Deltidsuddannelser	2,6	1 (34%)	-19%
I alt (uden for FKB)	81,4	91 (112%)	5%

EVE i alt (tabel 6+tabel 7)	634,5	519 (82%)	1%
Tabellen indeholder undervisningstaxameter (mio. kr.), eksklusiv deltagerbetaling			

Forbrug af VEU-godtgørelse

Forbruget af VEU-godtgørelse efter 4. kvartal 2015 svarer til 50 pct. af det budgetterede på FL15, *jf. tabel 8*. I 2014 udgjorde forbruget efter 4. kvartal 53 pct. af det budgetterede forbrug for hele året.

Tabel 8: Forbrug af VEU-godtgørelse i mio. kr.

	Budgetteret forbrug FL 2015	Forbrug 2015 (% af budget)	Forbrugsændring ifht. 2013 i %
Godtgørelse	963,6	480 (50%)	-6%
Befordring	66,7	32 (48%)	-7%
Kost & logi	73,4	40 (54%)	4%
I alt	1.103,7	552 (50%)	-5%

Aktivitet på grundlæggende voksenuddannelse (GVU)

På GVU udgør den samlede aktivitet 1.049 årselever efter 4. kvartal 2015. Dette er 23 flere årselever end i 2014. Der er efter 4. kvartal udformet 4.701 GVU-planer, hvilket er en voldsom stigning ift. 2014. Dette hænger dog sammen med, at GVU-uddannelsen blev lukket d. 1. august 2015 og der har formentligt været flere, der har forsøgt at sikre sig muligheden for en GVU inden uddannelsen lukkede. Personer med en GVU-plan kan gennemføre GVU'en frem til 1. august 2021.

Tabel 9: GVU-aktivitet i antal årselever og GVU-planer						
	Årselever				GVU-planer	
	Inden for FKB	Uden for FKB	2014	2015	2014	2015
IT-fag	5	-	6	5	-	-
"Organisatoriske" fag	10	-	7	10	-	-
Teknisk-faglige og merkantile fag	87	347	343	434	1.899	4.229
SOSU ÅU	0	107	36	107	150	235
PAU ÅU	0	492	634	492	587	237
I alt	103	946	1.026	1.049	2.636	4.701

Oversigt over aktivitet på EVE 2009-2015

Tabel 10 viser aktiviteten inden for FKB i perioden 2009-2015. Heraf fremgår det, at aktiviteten i 2015 generelt var lavere end i perioden 2009-2014.

Tabel 10: Aktivitet inden for FKB 2009-2015 ekskl. ledige							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
IT-fag	767	567	300	247	191	147	116
Sprogfag	0	0	0	0	0	0	0
Almene fag	102	156	63	52	29	25	24
"Organisatoriske" fag	2.128	1.728	947	720	581	496	436
Teknisk-faglige og merkantile fag	7.113	6.542	4.606	4.024	3.815	3.862	3.643
Individuel kompetenceafklaring	296	282	223	59	46	44	45
AMU SOSU og pæd.	1.078	1.212	1.054	1.177	1.231	1.230	866
I alt (inden for FKB)	11.484	10.487	7.193	6.279	5.893	5.804	5.140

Tabel 11 viser aktiviteten uden for FKB i perioden 2009-2015. Heraf fremgår det, at aktiviteten

i 2015 er faldet ift. aktiviteten i 2009. Der har dog været en stigning i de seneste to år. Dette må dog primært tilskrives en stigning i GUV-aktiviteten.

Tabel 11: Aktivitet uden for en FKB 2009-2015 ekskl. ledige							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EUD-enkeltfag	448	288	314	274	261	330	406
SOSU	63	105	63	28	34	39	109
PAU	670	686	522	532	530	670	493
Deltidsuddannelser	867	584	44	33	40	49	40
I alt (uden for FKB)	2.049	1.663	943	868	866	1.089	1.048

Tabel 12 viser fordelingen af årselever på GUV samt antal GUV-planer, der er indgået i perioden 2009-2015. Det ses, at aktiviteten på GUV samt antallet af GUV-planer er steget i 2015. GUV-uddannelsen blev nedlagt 1. august 2015 og stigningen kan skyldes, at flere gerne vil have lavet en GUV-plan inden uddannelsen blev lukket.

Tabel 12: Aktivitet på GVU 2009-2015

	Årselever GVU						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
IT-fag	7	5	5	6	6	6	5
"Organisatoriske" fag	11	7	6	7	7	7	10
Teknisk-faglige og merkantile fag	238	245	251	228	230	343	434
SOSU ÅU	60	96	57	26	32	36	107
PAU ÅU	420	678	515	494	526	634	492
I alt GVU	736	1.032	835	760	801	1.026	1.049
	Antal GVU-planer						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
IT-fag	-	-	-	-	-	-	-
"Organisatoriske" fag	-	-	-	-	-	-	-
Teknisk-faglige og merkantile fag	1.357	1.372	1.292	1.154	1.273	1.899	4.229
SOSU ÅU	139	154	119	41	82	150	235
PAU ÅU	480	482	352	270	715	587	237
I alt GVU	1.976	2.008	1.763	1.465	2.070	2.636	4.701

Aktivitet på FVU

I tabel 13-16 er aktiviteten vist på FVU i 2015 sammenlignet med aktiviteten i 2014, opgjort i antal årselever.

For FVU var aktiviteten inkl. rekvireret aktivitet i 2015 på 2.792 årselever. Det er en stigning på 102 årselever eller 4 pct. i forhold til 2014. Årseleverne i 2015 var fordelt med 2.147 årselever i læsning, hvoraf 64 var årselever på FVU – Start, 526 årselever i matematik og 119 årselever deltog i screening af basale færdigheder, jf. tabel 13.

Tabel 13: Aktivitet, inkl. rekvireret aktivitet – FVU					
	Årselever 2014	Antal kursister ¹ 2014	Årselever 2015	Antal kursister 2015	Ændring i årselever 2014-2015
FVU – læsning	2.081	39.299	2.147	39.501	66 (3%)
- heraf FVU - Start	33	666	64	1.175	31 (94%)
FVU – matematik	472	9.431	526	10.222	54 (11%)
Screening FVU	137	57.890	119	49.131	-18 (-13%)
I alt FVU	2.690	106.620	2.792	98.854	102 (4%)
Anm.: Pga. afrundinger svarer summen af enkeltposter ikke nødvendigvis til totalen.					
¹ Antal personer er defineret som de kursister der udløser påbegyndelsestakst. Det betyder at kursisten skal være aktiv efter 20 pct. af forløbet. En person kan godt tælle med mere end én gang. En kursist, der falder fra inden 20 pct. af forløbet vil ikke tælle med i denne statistik, og summen af personer vil derfor variere fra kursiststatistikken på www.uvm.dk/databanken . Denne definition gælder resten af notatet.					

Aktiviteten på FVU afholdt af driftsoverenskomstparter i 2014 udgør 61 pct. af den samlede aktivitet. Af tabel 14 fremgår det, at sprogcentre og folkeoplysningsforbund står for den største aktivitet blandt driftsoverenskomstparterne. Driftsoverenskomstparterne øgede deres antal af årselever på FVU med 7 pct. fra 2014 til 2015.

Tabel 14: Driftsoverenskomstparter inkl. rekvireret aktivitet – FVU

	Årselever 2014	Antal kursister 2014	Årselever 2015	Antal kursister 2015	Ændring i årselever 2014-2015
VUC	1.084	51.377	1.075	43.645	-9 (-1%)
Driftsoverens- komstparter	1.605	55.182	1.717	55.209	112 (7%)
- heraf Sprogcentre	621	16.102	642	16.651	21 (3%)
- heraf folkeoplysning	654	24.310	739	24.275	85 (13%)
- heraf erhvervsskoler	231	11.243	235	11.389	4 (2%)
- heraf kommunale institutioner	22	1.030	21	761	-1 (-6%)
- heraf daghøjskoler	62	2.114	62	1.765	0 (0%)
- heraf private	16	383	17	368	1 (6%)
I alt	2.690	106.559	2.792	98.854	102 (4%)
Anm.: Pga. afrundinger svarer summen af enkeltposter ikke nødvendigvis til totalen.					

Aktiviteten på FVU ekskl. rekvireret aktivitet udgjorde 2.049 årselever i 2015. Dette svarer til en stigning på 10 pct. i forhold til 2014. Antallet af årselever i 2015 var fordelt med 1.645 årselever i læsning, hvoraf FVU – Start havde 44 årselever, 314 årselever i matematik og 90 årselever deltog i screening af basale færdigheder, jf. tabel 15. Aktiviteten på FVU (ekskl. rekvireret aktivitet) i 2015 svarer til ca. 108 pct. af den budgetterede aktivitet på FL15.

Tabel 15: Aktivitet, ekskl. rekvireret aktivitet – FVU

	Årselever 2014	Antal kursister 2014	Årselever 2015	Antal kursister 2015	Ændring i årselever 2014-2015
FVU – læsning	1.509	28.111	1.645	30.282	136 (9%)
- heraf FVU - Start	27	564	44	812	17 (64%)
FVU – matematik	263	5.177	314	6.086	52 (20%)
Screening FVU	94	39.646	90	37.045	-4 (-5%)
I alt FVU	1.866	72.934	2.049	73.413	183 (10%)
Anm.: Pga. afrundinger svarer summen af enkeltposter ikke nødvendigvis til totalen.					

Andelen af den samlede aktivitet på FVU, ekskl. rekvireret aktivitet, der var afholdt af driftsoverenskomstparter i 2015 udgør 65 pct. Heraf er det sprogcentre og folkeoplysningsforbund, der står for den største aktivitet, jf. tabel 16.

Driftsoverenskomstparterne har øget deres aktivitet i årselever på FVU, ekskl. rekvireret aktivitet, med 11 pct. fra 2014 til 2015.

Tabel 16: Driftsoverenskomstparter, ekskl. rekvireret aktivitet – FVU

	Årselever 2014	Antal kursister 2014	Årselever 2015	Antal kursister 2015	Ændring i årselever 2014-2015
VUC	667	32.307	724	29.856	57 (9%)
Driftsoverens- komstparter	1.199	37.613	1.326	43.557	127 (11%)
- heraf <i>Sprogcentre</i>	544	11.979	584	14.697	40 (7%)
- heraf <i>folkeoplysning</i>	405	11.138	483	16.668	78 (19%)
- heraf <i>erhvervsskoler</i>	192	12.312	199	10.352	6 (3%)
- heraf <i>kommunale institutioner</i>	21	1.157	18	647	-3 (-15%)
- heraf <i>daghøjskoler</i>	22	695	25	825	4 (16%)
- heraf <i>private</i>	16	332	17	368	1 (9%)
I alt	1.866	71.202	2.049	73.413	183 (10%)
Anm.: Pga. afrundinger svarer summen af enkeltposter ikke nødvendigvis til totalen.					

Aktivitet på ordblindeundervisning for voksne

I tabel 17-18 er aktiviteten vist på ordblindeundervisning for voksne i 2015 sammenlignet med aktiviteten i 2014, opgjort i antal årselever.

På ordblindeområdet var aktiviteten på 757 årselever i 2015, svarende til et fald på 133 årselever eller 15 pct. i forhold til 2014, jf. tabel 17. Aktiviteten i 2015 udgør ca. 71 pct. af den budgetterede aktivitet på FL15. Faldet i aktiviteten på ordblindeundervisning sker efter flere år med stigning i aktiviteten.

Tabel 17: Aktivitet – Ordblindeundervisning for voksne

	Årselever 2014	Antal kurister 2014	Årselever 2015	Antal kursister 2015	Ændring i årselever 2014-2015
I alt	890	20.105	757	17.421	-133 (-15%)

På ordblindeområdet står driftsoverenskomstpartnerne for 51 pct. af den samlede aktivitet målt i årselever i 2015. Heraf er det særligt folkeoplysningsforbund, der står for en stor del af aktiviteten. Således er 77 pct. af aktiviteten hos driftsoverenskomstparterne afholdt på folkeoplysningsforbund, jf. *tabel 18*. Driftsoverenskomstparterne har oplevet et fald i aktiviteten på 14 pct. fra 2014 til 2015.

Tabel 18: Driftsoverenskomstparter på Ordblindeundervisning for voksne

	Årselever 2014	Antal kursister 2014	Årselever 2015	Antal kursister 2015	Ændring i årselever 2014-2015
VUC	436	11.153	368	9.327	-67 (-15%)
Driftsoverens- komstparter	454	8.948	389	8.094	-66 (-14%)
- heraf sprogcentre	26	627	21	540	-5 (-19%)
- heraf folkeoplysning	345	6.110	299	5.849	-46 (-13%)
- heraf erhvervsskoler	37	761	29	546	-7 (-20%)
- heraf kommunale institutioner	21	495	15	295	-6 (-28%)
- heraf daghøjskoler	5	104	4	94	-1 (-19%)
- heraf private	21	855	20	770	-1 (-5%)
I alt	890	20.105	757	17.421	-133 (-15%)
Anm. Pga. afrundinger svarer summen af enkeltposter ikke nødvendigvis til totalen.					

Aktivitet på almen vokseuddannelse (avu)

Af tabel 19 fremgår aktiviteten på almen vokseuddannelse (avu).

Aktiviteten på avu udgjorde 9.603 årselever i 2015, hvilket svarer til en stigning på 13 pct. i forhold til 2014. Aktiviteten i 2015 svarer til ca. 86 pct. af den budgetterede aktivitet på FL15.

Tabel 19: Aktivitet – Almen vokseuddannelse (avu)

	Årselever 2014	Antal kursister 2014	Årselever 2015	Antal kursister 2015	Ændring i årselever 2014-2015
I alt	8.472	81.475	9.603	90.233	1.131 (13%)

Tabel 20 viser fordelingen mellem kernefag og tilbudsfag på avu. I 2015 udgjorde aktiviteten på kernefag 98 pct. af den samlede aktivitet på avu, mens aktiviteten på tilbudsfag udgjorde 2 pct. af den samlede aktivitet på avu. I forhold til 2014 er den forholdsvis andel af tilbudsfagsaktiviteten uændret i 2015.

Tabel 20: Fordeling mellem kernefag og tilbudsfag på almen voksenuddannelse (avu)

	Antal årselever på kernefag	Antal kursister på kernefag	Antal årselever på tilbudsfag	Antal kursister på tilbudsfag	Kernefag andel af avu- aktivitet	Tilbudsfag andel af avu- aktivitet
Hele 2014	8.305	78.736	166	2.739	98%	2%
Hele 2015	9.453	87.469	151	2.764	98%	2%

Anm.: Pga. afrundinger svarer summen af enkeltposter ikke nødvendigvis til totalen.

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 10: Udmøntning af Vækstpakke 2014

Materiale:	• Notat af 9. februar 2016 om udmøntning af Vækstpakke 2014 • Proces for styringsanalyse og taksteftersyn af 24. februar 2016
Bemærkninger:	Ingen.
Behandling:	Til orientering og eventuel drøftelse.

Økonomi- og
Koncernafdelingen

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5567
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20-45-30-44

Udmøntning af Vækstpakke 2014

9. februar 2016

Sags nr.:

048.19Q.541

Aftalen om en vækstpakke blev indgået i juni 2014 mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, SF, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti. Aftalen indeholder en række initiativer på AMU-området, som er blevet til i samarbejde mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter. Efterfølgende er udmøntningen af takstforhøjelserne til AMU blevet endeligt fastlagt efter drøftelser med arbejdsmarkedets parter.

Tabel 1

2.2. Produktivitet og vækst i AMU
2.3. Mere fleksibelt AMU, herunder:
- <i>Virksomhedsforlagt undervisning</i>
- <i>Øget brug af fjernundervisning</i>
- <i>AMU på alle tidspunkter</i>
2.4. AMU med afsæt i den enkelte
2.5. En styrket voksenvejledning.
2.6. Læse-, skrive- og regnekurser i AMU
2.7. Robust og fremtidssikret AMU-system
2.8. Bedre efteruddannelse.dk
2.9. Midlertidig lempelse for deltagelse i AMU for personer med forældet uddannelse

Kilde: Undervisningsministeriet.

I det følgende gennemgås hvert initiativ mht. implementeringen og status på initiativet.

Produktivitet og vækst i AMU

Deltagerbetalingen på tekniskfaglige og merkantile kurser blev sænket på FL15 og undervisningstaksten blev hævet tilsvarende. Således var deltagerbetalingen i 2014 24.400 kr. pr. årselev og i 2015 var den 22.000 kr. pr. årselev. På FL16 er deltagerbetaling for tekniskfaglige og merkantile kurser 21.600 kr. pr. årselev.

Aktiviteten inden for tekniskfaglige og merkantile kurser er faldet med 6 pct. i 2015 sammenlignet med 2014

Mere fleksibelt AMU

Dette initiativ indeholder tre underinitiativer:

Virksomhedsforlagt undervisning

AMU-kurser i takstgruppe 2,3 og 4, som afvikles som virksomhedsforlagt undervisning, placeres i takstgruppe 2. Kurser i takstgruppe 5, 6 og 7 bliver placeret i takstgruppe 5. Kurser i takstgruppe 8, 9, 10, 11, 12 og 13 placeres i takstgruppe 8. Tidligere lå alt virksomhedsforlagt undervisning i takstgruppe 2.

Initiativet blev gennemført med FL15.

Aktiviteten på virksomhedsforlagt undervisning er faldet med 28 pct. i 2015 ift. 2014.

Takstbetydningen af ændringen kan ses i nedenstående tabel:

Takstgruppe	Takstgruppe FL14	Takstgruppe FL15 og FL16	Takstforskel fra gammel til ny takstgruppe pr. ÅE
2	2	2	kr. 0
3	2	2	kr. 0
4	2	2	kr. 0
5	2	5	kr. 28.300
6	2	5	kr. 28.300
7	2	5	kr. 28.300
8	2	8	kr. 56.140
9	2	8	kr. 56.140
10	2	8	kr. 56.140
11	2	8	kr. 56.140
12	2	8	kr. 56.140
13	2	8	kr. 56.140

Øget brug af fjernundervisning

Der er blevet afsat en pulje i 2015 til finansiering af hhv. udvikling af kurser til digital læring afholdt som fjernundervisning og styrkelse af lærerkompetencer. Puljen indgik på FL15 og lå på ca. 10 mio. kr. Puljen er blevet fordelt i 2015.

AMU på alle tidspunkter

Institutionerne modtager en tillægstakst for afholdelse af AMU uden for skolernes normale åbningstid. Tillægstaksten er på 24.779 kr. pr. årselev i

2016. Aktiviteten har i 2015 været på 134 årselever. Aktiviteten har været højest i 4. kvartal.

Et AMU med afsæt i den enkelte

Der blev i 2015 afsat en pulje til opdatering og udvikling af hjemmesiden og redskabet ”min kompetencemappe”. Derudover fjernes deltagerbetalingen på kurset ”Den personlige uddannelses- og jobplan”. Aktiviteten på kurset ”Den personlige uddannelses- og jobplan” i 2015 har været på 8 årselever, hvilket svarer til 791 påbegyndte kursister.

Mht. projektet med ”min kompetencemappe”, så forløber arbejdet planmæssigt. Den nye version af ”min kompetencemappe” forventes at være færdig i efteråret 2016. Oprindeligt skulle fase 1 være afsluttet ved udgangen af 2015 og fase 2 i 2016. Det viste sig, at den eksisterende applikation var så forældet, at det ikke gav mening at bygge videre på den, og derfor blev fase 1 og fase 2 slået sammen, så applikationen udvikles fra bunden i et nyt, responsivt og mere brugervenligt design.

En styrket voksenvejledning

Der blev med vækstpakken afsat 10 mio. kr. årligt i 2015-16 til styrket voksenvejledning på VEU-centrene. Midlerne er udmøntet gennem VEU-centrenes resultatkontrakter. I 2015 har VEU-centrene derfor haft et mål om at 5 pct. af de kortuddannede i dækningsområdet skal modtage individuel rådgivning og vejledning. Det svarer sammenlagt til ca. 75.000 samtaler. Derudover har centrene et mål om at udvikle en fælles vejledningsstrategi og igangsættelse af nye vejledningsinitiativer. En foreløbig vurdering af VEU-centrenes afrapporteringer for 2015 tyder på, at de fleste VEU-centrene har opfyldt begge disse mål i 2015. I 2016 har alle centre ligeledes et mål for antal vejledningssamtaler (5 pct. af de kortuddannede) samt et mål om videreudvikling og implementering af vejledningsstrategien.

Læse-, skrive- og regnekurser i AMU

Deltagerbetalingen afvikles på AMU-kurser i dansk og matematik for kursister, som tager kurserne i sammenhæng med et andet AMU-kursus. Aktiviteten på dette initiativ har ligget på ca. 10 årselever i 2015, med størst aktivitet i 4. kvartal

Robust og fremtidssikret AMU-system

Med dette initiativ blev en række familiegrupper i AMU rykket en takstgruppe op. Ligeledes blev undervisningstaksten hævet for kurserne i takstgruppe 3, hvor ca. 45 pct. af alt AMU-aktiviteten for beskæftigede har været placeret i 2015.

Uddannelsesområde	Takstgruppe FL14	Takstgruppe FL15 og FL16	Takstforskel fra gammel til ny takstgruppe pr. ÅE
El-området/automatik og styring	5	6	kr. 8.740
Maskinbetjening, mindre maskiner/CAD/CAM/CNC/maskiner	5	6	kr. 8.740
Bygning	6	7	kr. 9.450
Svejsuddannelser	10	11	kr. 24.250
Plastsvejsning	11	12	kr. 16.010
Tilberedning/servering/ rengøring	2	3	kr. 17.560
Montage/systemteknik	5	6	kr. 8.740
Takstgruppe 3 (takstforhøjelse)	kr. 65.310	kr. 73.940 (FL15) kr. 72.760 (FL16)	

I takstgruppe 3, har der været et fald i aktiviteten på ca. 20 pct. i 2015 ift. 2014.

Overordnet set har de familiegrupper, der har skiftet takstgruppe, oplevet et aktivitetsfald på 14 pct. Dog er familiegrupperne ”El-området”, ”Montage/systemteknik” og ”Plastsvejsning” steget med hhv. 3 pct., 4 pct. og 9 pct. i 2015 ift. 2014.

Bedre efteruddannelse.dk

Der er afsat en pulje til forbedring af efteruddannelse.dk fordelt på 2014, 2015 og 2016.

STIL har præsenteret reelle forbedringer af EfterUddannelse.dk for referencegruppen. Den nye version af EfterUddannelse.dk lanceres i to etaper:

- Til sommer kommer en ”light” version til de virksomheder, som ikke bruger portalen så tit og som gør det lettere for den selvstændige og den lille virksomhed.
- Ved årsskiftet 2016/17 forventer STIL, at lancere et endnu bedre Efteruddannelse.dk med et enklere tilmeldings- og ansøgningsflow og færre spørgsmål.

Med ”light” versionen til sommer bliver det både nemmere og mere overskueligt at tilmelde en enkelt medarbejder og finde frem til, hvor man søger om godtgørelse. Indtastede oplysninger anvendes i langt højere grad, så både tilmelding og ansøgning om godtgørelse bliver mere simpel. Udvikling af light-versionen er i gangsat.

Midlertidig lempelse for deltagelse i AMU for personer med forældet uddannelse

Fra 1. januar 2015, har personer med en forældet videregående uddannelse (dvs. ikke brugt i de seneste 5 år) kunne deltage på AMU-kurser med de ordinære deltagerbetalingsniveauer. Det vil sige meraktivitet på gældende takster. Det er ikke muligt, at se den reelle aktivitet for personer med forældet videregående uddannelse, da de nu indgår i den ordinære aktivitet. Man kan dog se, at aktiviteten for personer med videregående uddannelse (hvor personer med forældet uddannelser ikke indgår i 2015) er faldet med 30 pct. i 2015 ift. 2014.

Konklusion

Samlet set er det svært at sige noget endeligt om vækstpakkens effekt. AMU-aktiviteten er faldet i 2015 sammenlignet med 2014. Det er dog muligt at faldet ville have været større, hvis ikke initiativerne fra vækstpakken havde været sat i værk. Man kan dog konkludere, at den aktivitetsvækst, som man håbede, at vækstpakken ville have ført med sig, er indtil videre udeblevet.

Kasper Bruun Breinbjerg
Lokal tlf.: 25464
Økonomistyringskontor 2

Proces for styringsanalyse og taksteftersyn

24. februar 2016

Baggrund

Med vækstpakke 2014 blev det vedtaget, at der skal laves et styringseftersyn herunder et taksteftersyn af AMU-området. Styringseftersynet skal understøtte institutionernes arbejde for at opnå en holdbar økonomi også på længere sigt med henblik på at sikre et mere robust og fremtidssikret AMU-system, som er mindre følsomt over for store aktivitetsudsving. Styringsanalysen skal afdække hvilke tiltag, der kan bidrage til at styrke bæredygtigheden på længere sigt i AMU, og belyse effekterne af indsatsen. Der skal bl.a. fokus på, om der er nogle grundlæggende elementer af styringen, der kan håndtere de udfordringer, som AMU-området står over for.

Proces

Det er planen, at styringseftersynet herunder taksteftersynet bliver gennemført i 2016. Der påtænkes en faseopdelt proces, hvor taksteftersynet gennemføres først for at kunne inddrage resultater heraf i fokuseringen af styringseftersynet. Der udvikles et koncept for taksteftersyn, der kan gennemføres på regnskabsdata for 2015, når disse foreligger, medio 2016. Styringseftersynet påtænkes efterfølgende gennemført til efteråret.

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 10: Vejledning om administration af reglerne om særlige betingelser for optagelse på myndighedscertifikatuddannelser

Materiale:

- Vejledende følgebrev vedr. Vejledning om administration af reglerne om særlige betingelser for optagelse på myndighedscertifikatuddannelser
- Skema - Optagelse på AMU, der giver adgang til erhverv/aktivitet, forudsat at visse skønsmæssige betingelser også er opfyldt, jf. amu-bekg. § 16, stk. 2. 2. pkt.

Bemærkninger:

Efter ændringen af bekendtgørelse nr. 724 af 21. juni 2013, § 16, stk. 2 er der blevet udarbejdet en ny vejledning om administration af reglerne om særlige betingelser for optagelse på myndighedscertifikatuddannelser. Disse er uddannelser, hvor deltagerne ved gennemførelse kan komme til at opfylde en betingelse for at udøve et erhverv.

Det hensyn, som begrundet de særlige regler om optagelse på myndighedscertifikatuddannelser, er, at myndighedscertifikatuddannelser skal anvendes til at sikre en tilgang af personer, som er kvalificeret til at udøve erhvervet. Den ændrede § 16, stk. 2 i BEK nr. 724 vedrører de betingelser for udøvelsen af erhvervet, som kræver udøvelse af skøn, når der skal tages stilling til, om betingelsen er opfyldt, hvilket er tilfældet ved krav om eksempelvis helbred eller vandel.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har ved henvendelse til samtlige andre ministerier indhentet oplysninger om, hvilke arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, der giver adgang til udøvelsen af et erhverv. Ministerierne har desuden oplyst, hvilke af erhvervene, der er opstillet skønsmæssige adgangsbetingelser for, og om og hvordan der kan indhentes forhåndsudtalelse om opfyldelse af den skønsmæssige adgangsbetingelse.

På nuværende tidspunkt er det kun for så vidt angår erhvervene vagtmand og dørmænd (arbejdsmarkedsuddannelserne 48041 "grundlæggende vagt" og 40078 "dørmandsuddannelsen - grundlag for autorisation"), der ikke kan indhentes forhåndsudtalelse. Dette er derfor de

eneste myndighedscertifikatuddannelser, hvor tilgangen ikke fuldt ud kan begrænses til personer, der har udsigt til at kunne få certifikatet.

Vedlagt er det vejledende følgebrev, som udsendes til skolerne, sammen med vedlagte skema over alle myndighedscertifikatuddannelser, der giver adgang til erhverv, hvis skønsmæssige betingelser også er opfyldt. Skemaet angiver, om der kan indhentes forhåndsudtalelse før optagelse på uddannelsen. Selve Vejledningen om udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser m.v. (institutionsvejledningen) opdateres desuden ved næstkommende lejlighed med en forklarende tekst inkl. vedlagte skema som bilag.

Behandling:

Til orientering.

Vejledende følgebrev vedr. administration af reglerne om særlige betingelser for optagelse på myndighedscertifikatuddannelser

På baggrund af udtalelser fra de øvrige ministerier kan Styrelsen for Undervisning og Kvalitet herved orientere om administrationen af reglerne om særlige betingelser for optagelse på myndighedscertifikatuddannelser.

Ved bekendtgørelse nr. 481 af 17. april 2015 blev affattelsen af § 16, stk. 2., 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 724 af 21. juni 2013 om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. ændret med virkning fra den 1. juli 2015.

§ 16, stk. 2, har nu følgende ordlyd:

”I tilfælde, hvor gennemførelse af uddannelsen ifølge myndighedskrav er en betingelse for udøvelse af et erhverv, jf. § 7, stk. 5, kan kun personer, der efter gennemførelsen af uddannelsen tillige vil opfylde eventuelle øvrige betingelser for udøvelse af erhvervet, optages på uddannelsen. Hvis der ifølge reglerne om adgangen til udøvelse af erhvervet skal foretages et skøn over, om en bestemt betingelse for denne adgang er opfyldt, kan uddannelsesinstitutionen, forudsat at det efter reglerne om adgangen til udøvelse af erhvervet er muligt at opnå en forhåndsudtalelse eller forhåndsafgørelse vedrørende opfyldelsen af den skønsmæssige betingelse, afvise at optage en person, for hvem der ikke foreligger en positiv forhåndsudtalelse eller forhåndsafgørelse.”

Bekendtgørelsens § 16, stk. 2, omhandler tilfælde, hvor deltagerne ved gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelsen kan komme til at opfylde en betingelse for at udøve et erhverv (henholdsvis en aktivitet).

Det hensyn, som begrunder de særlige regler om optagelse på myndighedscertifikatuddannelser, er, at myndighedscertifikatuddannelser skal anvendes til at sikre en tilgang af personer, der er kvalificeret til at udøve erhvervet (aktiviteten). Man skal således så vidt muligt undgå, at der på uddannelsen optages personer, som på grund af andre betingelser for udøvelsen af erhvervet (aktiviteten) alligevel ikke vil kunne komme til at udøve erhvervet (aktiviteten).

Dette hensyn kommer for det første fortsat til udtryk i den uændrede hovedregel i § 16, stk. 2, 1. pkt., der pålægger uddannelsesinstitutionen en pligt til inden optagelsen at kontrollere, om den pågældende person ”efter gennemførelsen af uddannelsen tillige vil opfylde eventuelle yderligere betingelser for udøvelse af erhvervet”.

Undtagelsen fra hovedreglen er ligesom før ændringen beskrevet i § 16, stk. 2, 2. pkt., og den vedrører fortsat de betingelser for udøvelse af erhvervet (aktiviteten), som kræver udøvelse et skøn, når der skal tages stilling til, om betingelsen er opfyldt.

Til illustration kan det nævnes, at mens regler, der som betingelse for udøvelse af aktiviteten kræver en vis alder, falder ind under hovedreglen, fordi der ikke skal udøves et skøn, vil opfyldelsen af abstrakt formulerede betingelser vedrørende for eksempel helbredstilstand eller vandel kun kunne efterprøves ved udøvelsen af et skøn. (Tilfælde, hvor den kompetente myndighed, der tillader adgang til at udøve erhvervet/aktiviteten, principielt ikke udøver et skøn, fordi den skal lægge en afgørelse, en udtalelse

eller en erklæring fra en anden myndighed eller en sagkyndig til grund, sidestilles, når denne afgørelse/udtalelse/erklæring bygger på et skøn udøvet af den anden myndighed eller den sagkyndige, i denne sammenhæng med tilfælde, hvor den kompetente myndighed selv udøver skønnet.)

For sådanne skønsmæssige betingelsers vedkommende er retstilstanden efter ændringen af bekendtgørelsen den, at undervisningsinstitutionen kan kræve, at betingelsernes opfyldelse dokumenteres ved en forhåndsudtalelse eller en forhåndsafgørelse, hvis det er muligt at opnå en sådan. (Det ligger i sagens natur, at sådanne udtalelser eller afgørelser ofte ikke vil være bindende for den afgivende myndighed ved den egentlige afgørelse på et senere tidspunkt, hvor de faktiske forhold kan have ændret sig. Denne omstændighed vil imidlertid ikke berøre udtalelsens/afgørelsens anvendelighed ved uddannelsesinstitutionens afgørelse efter § 16, stk. 2, 2. pkt.)

Er det ikke muligt at opnå en forhåndsudtalelse/forhåndsafgørelse, må institutionen undlade at efterprøve, om betingelsen vil være opfyldt, når den pågældende har gennemført uddannelsen. Institutionen må altså ikke forsøge selv at udøve et skøn over, om den kommende deltager for eksempel har et tilstrækkelig godt helbred.

Med henblik på at vejlede udbydere af arbejdsmarkedsuddannelser om, hvordan de administrerer reglen i § 16, stk. 2, 2. pkt., har Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling ved henvendelse til samtlige andre ministerier indhentet oplysninger om, hvilke arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, der giver adgang til udøvelse af et erhverv (en aktivitet).

Der er endvidere indhentet oplysninger om, for hvilke af erhvervene der yderligere er opstillet en skønsmæssig adgangsbetingelse, og om hvorvidt - og i givet fald hvor - der for disse erhverv er retskrav på en forhåndsudtalelse/forhåndsafgørelse om opfyldelsen af den skønsmæssige adgangsbetingelse. Hvis der består et sådant retskrav, kan uddannelsesinstitutionen med henblik på at træffe afgørelse efter § 16, stk. 2, 2. pkt., kræve forelagt en forhåndsudtalelse/forhåndsafgørelse; hvis dette ikke er tilfældet, kan dette ikke kræves, og institutionen må bortse fra den skønsmæssige betingelse.

Oplysningerne om de myndighedscertifikatuddannelser, der sammen med opfyldelse af skønsmæssige betingelser giver adgang til at udøve erhverv (aktiviteter), fremgår af det vedlagte skema. På nuværende tidspunkt er det kun for så vidt angår erhvervene vagtmand og dørmænd, der ikke kan indhentes en forhåndsudtalelse/-afgørelse, og det er således kun ved optagelse på arbejdsmarkedsuddannelserne 40078 ”dørmandsuddannelsen - grundlag for autorisation” og 48041 ”grundlæggende vagt”, skolen ikke har mulighed for at stille krav om at se en sådan afgørelse/udtalelse. Dette er med andre ord de eneste myndighedscertifikatuddannelser, hvor tilgangen ikke fuldt ud kan begrænses til personer, der har udsigt til at kunne få certifikatet.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har anmodet de øvrige ministerier om at give meddelelse til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vedrørende eventuelle ændrede forhold, der kan få betydning for skemaets udfyldelse. Styrelsen vil løbende revidere skemaet, der vil blive optaget som bilag til en fremtidig ny udgave af vejledning om udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser m.v., som yderligere vil komme til at indeholde en forklarende tekst.

Optagelse på AMU, der giver adgang til erhverv/aktivitet, forudsat at visse skønsmæssige betingelser også er opfyldt, jf. amu-bekg. § 16, stk. 2. 2. pkt.

Arbejdsmarkedsuddannelser, grupperet efter det ministerområde, erhvervet /aktiviteten hører under	Reguleret erhverv/aktivitet	Skønsmæssige betingelser for adgang til erhvervet/aktiviteten	Muligheden for at opnå en forhåndsafgørelse/ forhåndsudtalelse, og i givet fald hvem ansøgeren kan henvende sig til
UNDER BESKÆFTIGELSESMINISTERIET (Arbejdstilsynet)			
BETEGNELSE			
40558 Certifikatuddannelse C for kranførere	Arbejde med Kran (eller lignende hejsemiddel)	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
42878 Mobilkran, certifikat B	Arbejde med Kran (eller lignende hejsemiddel)	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
44908 Tårn- og svingkran med int. anhug. A-cert. - betj.	Arbejde med Kran (eller lignende hejsemiddel)	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
40558 Certifikatuddannelse C for kranførere	Arbejde med Kran (eller lignende hejsemiddel)	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
42878 Mobilkran, certifikat B	Arbejde med Kran (eller lignende hejsemiddel)	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
44908 Tårn- og svingkran med int. anhug. A-cert. - betj.	Arbejde med Kran (eller lignende hejsemiddel)	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
47478 Lastbilmonteret kran, certifikat D	Arbejde med Kran (eller lignende hejsemiddel)	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
47479 Lastbilmonteret kran,	Arbejde med	Skønsmæssige	Hvis gyldigt kørekort ikke haves,

certifikat E over 25 tm	Kran (eller lignende hejsemiddel)	krav til helbred (som alternativ til kørekort)	forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
44908 Tårn- og svingkran med int. anhug. A-cert. - betj.	Arbejde med Kran (eller lignende hejsemiddel)	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
47593 Gaffelstabler certifikatkursus A, 5 dage	Arbejde med Gaffelstabler	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
47592 Gaffeltruck certifikatkursus B, 7 dage	Arbejde med Gaffeltruck	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
47641 Gaffeltruck B for erfarne førere	Arbejde med Gaffeltruck	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
47890 Direkte prøve gaffeltruckcertifikat A eller B	Arbejde med Gaffeltruck	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
40152 Teleskoplæsser m.kranfunkt.- betjening, B-cert.	Arbejde med teleskopoplæsser	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
40073 Teleskoplæsser med gafler - betjening	Arbejde med teleskopoplæsser	Skønsmæssige krav til helbred (som alternativ til kørekort)	Hvis gyldigt kørekort ikke haves, forelægges helbredserklæring (fra læge) svarende til den, der afgives ved udstedelse af kørekort
UNDER TRANSPORT OG BYGNINGSMINISTERIET (Rigspolitiet)			
40531 Personbefordring med bus	Personbefordring med bus	Skønsmæssige krav til helbred og	Kan udstedes af kommunen/politiet*

		vandel	
42411 Personbefordring med bus - ordinær kvalifikation	Personbefordring med bus – ordinær kvalifikation	Skønsmæssige krav til helbred og vandel	Kan udstedes af kommunen/politiet*
42848 Personbefordring for lastbilchauffører	Personbefordring for lastbilchauffører	Skønsmæssige krav til helbred	Kan udstedes af kommunen/politiet*
45114 Kørsel med vogntog, kategori C/E	Kørsel med vogntog, kategori C/E	Skønsmæssige krav til helbred	Kan udstedes af kommunen/politiet*
45311 Kørsel med vogntog, kategori D/E	Kørsel med vogntog, kategori D/E	Skønsmæssige krav til helbred	Kan udstedes af kommunen/politiet*
Personbefordring med taxi	Personbefordring med taxi	Skønsmæssige krav til helbred og vandel	Kan udstedes af kommunen/politiet*
47854 Godstransport med lastbil	Godstransport med lastbil	Skønsmæssige krav til helbred	Kan udstedes af kommunen/politiet*
47857 Godstransport med lastbil samt grundl. kval.uddan.	Godstransport med lastbil samt grundl. kval. uddan.	Skønsmæssige krav til helbred	Kan udstedes af kommunen/politiet*
UNDER ERHVERVS- og VÆKSTMINISTERIET			
40078 Dørmandsuddannelsen - grundlag for autorisation	Dørmand	Skønsmæssige krav til vandel	Der kan ikke opnås forhånds-afgørelse/forhåndsudtalelse
UNDER JUSTITSMINISTERIET			
48041 Grundlæggende Vagt	Vagtmand	Skønsmæssige krav til vandel	Der kan ikke opnås forhånds-afgørelse/forhåndsudtalelse

* Helbred: På grundlag af oplysningerne i lægeattesten afgøres det, om ansøgeren opfylder de helbredsmæssige betingelser for erhvervelse af det ønskede kørekort. Indeholder lægeattesten ingen oplysninger om sygdom ud over oplysninger om ansøgerens synsstyrke, træffes afgørelsen af kommunalbestyrelsen, medmindre kommunalbestyrelsen vurderer, at ansøgeren ikke opfylder betingelserne for synsevne. I øvrige tilfælde træffes afgørelsen af politiet.

Vandel: Forhåndsgodkendelse i forhold til vandel afgives af politiet.

Anmodning om forhåndsgodkendelse indsendes til kommunen, der sørger for den videre sagsbehandling.

37. møde i VEU-rådet den 2. marts 2016

Punkt 13: Status på AMU-tilsyn, herunder Rigsrevisionens beretning

Materiale:

- Notat om Status på AMU-tilsyn, herunder Rigsrevisionens beretning
- Notat fra Rigsrevisionen til Statsrevisorerne om beretning om utilsigtet brug af AMU, januar 2016

Bemærkninger:

Af Rigsrevisionens notat til Statsrevisorerne fremgår det af konklusionen, at Rigsrevisionen finder Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings initiativer for at styrke tilsynet med AMU- og VEU-området tilfredsstillende og vurderer, at sagen kan afsluttes. Sagen blev indledt med en beretning fra Rigsrevisionen i 2012.

Behandling:

Til orientering.

Til VEU-rådet

”Status på AMU-tilsyn, herunder Rigsrevisionens beretning”, februar 2016

Status på AMU-tilsyn

Der er for nærværende syv AMU-sager, hvor styrelsen ikke har truffet afgørelse eller sagen endnu ikke afsluttet. En af disse sager er påbegyndt i 2016 og de øvrige sager i 2015 eller tidligere.

Det er karakteristisk for flere af de ældre sager, at de er særdeles komplekse, og styrelsen har i to af sagerne valgt at involvere Kammeradvokaten.

Der er i 2015 afsluttet 46 AMU-sager. 27 ud af de 46 sager er påbegyndt og afsluttet i 2015. 19 ud af de 46 sager afsluttet i 2015 er påbegyndt før 2015.

Rigsrevisionens beretning om utilsigtet brug af AMU

Statsrevisorerne har den 27. januar 2016 behandlet ”Notat til Statsrevisorerne om utilsigtet brug af AMU”, og besluttet at optage den i Endelig betænkning over statsregnskabet 2014 som afsluttet sag uden statsrevisorbemærkning.

Rigsrevisionen følger i notatet op på beretningssagen, og finder ministeriets initiativer for at styrke tilsynet med AMU og VEU-området tilfredsstillende, og vurderer på den baggrund, at beretningssagen kan afsluttes.

Rigsrevisionens konklusion om ministeriets tilsyn med AMU er baseret på:

- at ministeriet med udgangspunkt i en samlet årlig tilsynsplan har foretaget et risikobaseret tilsyn, bl.a. ved at anvende uanmeldt tilsyn (TaskForce AMU)
- at ministeriet har udarbejdet vejledninger og en portal, hvor relevante informationer er tilgængelige for de skoler, der udbyder AMU.

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet
Kontor for VEU og
Tværgående opgaver

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. nr.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukvum.dk
www.stukvum.dk
CVR nr.: 29634750

8. februar 2016
Sags nr.: [Click here to enter text.](#)

Ministeriet er desuden løbende i dialog med skolerne for at udbrede kendskabet til reglerne og understøtte skolernes dokumentation og overholdelse af reglerne på AMU-området

- at ministeriet har foretaget tilsyn med a-kassernes administration af VEU, og vil føre et mere risikobaseret tilsyn, når VEU-databasen er fuldt implementeret.

I forlængelse af Statsrevisorernes møde har der været bragt en nyhed på ministeriets hjemmeside om, at Rigsrevisionen har afsluttet sine undersøgelser med et godt resultat.

Minister for børn, undervisning og ligestilling Ellen Trane Nørby har i samme anledning udtalt, at ”utilsigtet brug af AMU skal undgås, fordi det skader AMU-systemets omdømme og modarbejder, at virksomheder og enkeltpersoner bruger AMU-systemet. Det er vigtigt, at vi har et ordentligt udgangspunkt, når arbejdsmarkedets parter senere skal drøfte, hvordan AMU-systemet fremadrettet kan gøres mere fleksibelt og målrettet.”

Vedlagt Rigsrevisionens ”Notat til Statsrevisorerne om beretning om utilsigtet brug af AMU”, januar 2016.

Michael Østergaard
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Kontor for VEU og Tværgående opgaver

Notat til Statsrevisorerne om
beretning om utilsigtet brug
af AMU

Januar
2016

revision
revision

revision

Opfølgning i sagen om utilsigtet brug af AMU (beretning nr. 3/2012)

18. januar 2016

RN 1101/16

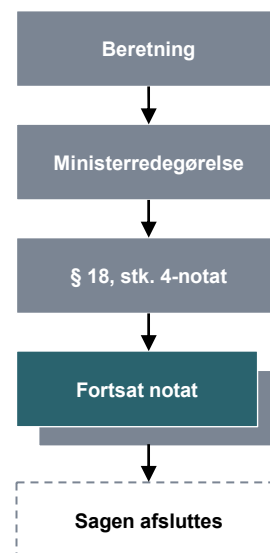
1. Rigsrevisionen følger i dette notat op på sagen om utilsigtet brug af AMU, som blev indledt med en beretning i 2012. Vi har tidligere behandlet sagen i notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013.

KONKLUSION

Rigsrevisionen finder Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings initiativer for at styrke tilsynet med AMU- og VEU-området tilfredsstillende og vurderer, at sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen baserer konklusionen på følgende:

- Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har med udgangspunkt i en samlet årlig tilsynsplan foretaget et risikobaseret tilsyn, bl.a. ved at anvende uanmeldt tilsyn med fokus på utilsigtet brug af AMU.
- Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har udarbejdet vejledninger og en portal, hvor en række informationer er tilgængelige for de skoler, der udbyder AMU. Ministeriet er desuden løbende i dialog med skolerne for at udbrede kendskabet til reglerne og understøtte skolernes dokumentation og overholdelse af reglerne på AMU-området.
- Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har foretaget tilsyn med a-kassernes administration af VEU-godtgørelse og tilskud til befordring, herunder fulgt aktivt op på væsentlige bemærkninger fra revisionen af a-kasserne. Ministeriet vil desuden føre et mere risikobaseret tilsyn, når ministeriets nye VEU-database er fuldt implementeret.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

AMU er korte uddannelser (kurser), der har til hensigt at imødekomme aktuelle behov for erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse for ufraglærte og faglærte. Formålet med AMU er at give den enkelte mulighed for at opkvalificere sig og tilgodese arbejdsmarkedets efterspørgsel efter kvalifikationer.

VEU-godtgørelse udbetales til kursisten som kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Hvis kursisten modtager løn under kurset, udbetales VEU-godtgørelsen til arbejdsgiveren. Administrationen af VEU-godtgørelsen varetages af kursistens a-kasse.

Et opfølgningsspørgsmål afsluttes, når Statsrevisorerne på baggrund af indstilling fra Rigsrevisionen vurderer, at myndighedernes initiativer er tilfredsstillende.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i december 2012 en beretning om utilsigtet brug af AMU. Beretningen handlede om Ministeriet for Børn og Undervisnings tilsyn med arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU). Formålet med beretningen var at vurdere Ministeriet for Børn og Undervisnings indsats for at imødegå utilsigtet brug af AMU, herunder om ministeriet sikrede, at skolerne førte kontrol med deres AMU-aktiviteter. Beretningen omfattede desuden tilsynet med a-kassernes administration af VEU-godtgørelse mv.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det kritisabelt, at Ministeriet for Børn og Undervisning ikke i tide og i tilstrækkelig grad havde tilpasset sit tilsyn til den øgede risiko for misbrug på AMU- og VEU-området. Statsrevisorerne forventede, at ministeriet snarest etablerede et risikobaseret tilsyn med AMU-aktører og a-kasser.

4. På baggrund af beretningen og Statsrevisorerne bemærkninger har vi fulgt op på følgende punkter:

Opfølgningsspørgsmål	Status
Ministeriet for Børn og Undervisnings tilsynsindsats på AMU-området i perioden 2005-2008.	Afsluttet i forbindelse med notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013.
Indholdet og gennemførelsen af Ministeriet for Børn og Undervisnings tilsyn, herunder tilsynets fokus på utilsigtet brug af AMU og Taskforce AMU's arbejde.	Behandles i dette notat.
Ministeriet for Børn og Undervisnings dialog med og vejledning af skolerne, herunder ministeriets samlede vejledning om AMU, dokumentationsvejledningen til skolerne og tilsynsportalen.	Behandles i dette notat.
Ministeriet for Børn og Undervisnings tilsyn med a-kassernes administration af VEU-godtgørelse og tilskud til befordring.	Behandles i dette notat.

5. Vi redegør i dette notat for resultaterne af opfølgningen på de punkter, der ikke tidligere er afsluttet.

AMU-området hører nu under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. Tilsynet med AMU-området udføres af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (tidligere Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen).

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings initiativer

6. Vi gennemgår i det følgende Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings initiativer i forhold til de udestående opfølgningsspørgsmål. Gennemgangen er baseret på brevveksling med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og en stikprøvevis gennemgang af styrelsens tilsynssager.

7. Rigsrevisionen har siden afgivelsen af notat til Statsrevisorerne af 12. marts 2013 fulgt området gennem brevveksling med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Afrapporteringen på opfølgningen sker på nuværende tidspunkt, da Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings VEU-database er implementeret ultimo 2015.

Tilsyn med AMU og utilsigtet brug af AMU

8. Det fremgik af beretningen, at Ministeriet for Børn og Undervisning ikke havde tilpasset sit tilsyn med AMU i perioden efter AMU-reformen i 2003.

9. Statsrevisorerne bemærkede, at de forventede, at Ministeriet for Børn og Undervisning snarest etablerede et risikobaseret tilsyn med AMU-aktørerne.

10. Børne- og undervisningsministeren oplyste i sin redegørelse, at hun var enig i, at tilsynsindsatsen fortsat kunne udbygges og styrkes.

Ministeren oplyste endvidere, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet havde udarbejdet en samlet tilsynsplan for hele styrelsens område, herunder AMU- og VEU-området. Planen var gældende fra 1. januar 2013 til og med 2014. Ifølge planen ville Taskforce AMU udføre op-søgende og uanmeldt tilsynsarbejde som et væsentligt element i ministeriets tilsyn med AMU. I øvrigt oplyste ministeren, at hun i første halvdel af 2013 ville stille forslag om en ændring af AMU-loven, som skulle medvirke til en større gennemsigtighed i regler og sanktioner over for skolerne, herunder reglerne for at miste godkendelsen til at udbyde AMU. Som opfølgning på lovforslaget lagde ministeren op til, at tilsynsindsatsen blev intensiveret.

I maj 2013 blev ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser vedtaget i Folketinget. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har oplyst, at formålet var at sikre klare regler på området og gøre dem mindre sårbare over for misbrug. Vores gennemgang viser, at ændringen af loven bl.a. indeholder en tydeliggørelse af hjemmel til sanktion ved overtrædelse af reglerne på området.

11. Vores gennemgang viser videre, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i januar 2013 fastlagde rammerne for tilsynet. I marts 2014 lancerede styrelsen en opdatering af tilsynsstrategien i form af et "Dialogbaseret kvalitetstilsyn". Af strategien fremgår det, at styrelsens tilsyn tilrettelægges efter 3 tilsynsspor: et risikobaseret tilsyn, et tematisk tilsyn og et enkelt-sagstilsyn:

- Det risikobaserede tilsyn tager udgangspunkt i indikatorbaserede screeninger, hvor Styrelsen for Undervisning og Kvalitet monitorerer den enkelte institutions faglige og økonomiske resultater og forvaltning på baggrund af relevante data indhentet om uddannelserne og institutionerne.
- Det tematiske tilsyn tager udgangspunkt i den enkelte institution og åbner mulighed for en målrettet tilsynsindsats på de enkelte områder.
- Enkelt-sagstilsynet omfatter som hovedregel tilsyn med konkrete institutioners processer, økonomi og resultater.

Af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings rammer for tilsynet fremgår endvidere, at der er fokus på, at tilsynet bidrager til sikring af regeloverholdelse, herunder at der ikke sker utilsigtet brug af AMU. Gennemgangen viser endvidere, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsynsstrategi siden 2013 er blevet udmøntet gennem årlige tilsynsplaner, hvoraf de planlagte tilsynsaktiviteter fremgår. Styrelsens Taskforce AMU har i perioden 2013-2015 gennemført 157 tilsynsbesøg. 58 ud af 92 AMU-udbydere modtog tilsynsbesøg, hvilket svarer til 63 % af udbyderne.

En væsentlig del af besøgene var uanmeldte, og de omfattede både selvejende uddannelsesinstitutioner og private AMU-udbydere. Rigsrevisionens stikprøvevise gennemgang af tilsyn foretaget i perioden 2013-2015 viser, at gennemførelsen af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings tilsyn var i overensstemmelse med ministeriets strategi og plan for tilsynsaktiviteterne på området.

12. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med udgangspunkt i en samlet årlig tilsynsplan har foretaget et risikobaseret tilsyn, bl.a. ved hjælp af Taskforce AMU's uanmeldte tilsyn med fokus på utilsigtet brug af AMU. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Ministeriets dialog med og vejledning af skolerne

13. Det fremgik af beretningen, at kun et fåtal af AMU-skolerne havde kontrolsystemer, der svarede til Ministeriet for Børn og Undervisnings anbefalinger. Det betød, at de fleste skoler ikke systematisk og aktivt førte kontrol med, om deres kurser levede op til reglerne på området. Dette skærpede behovet for, at ministeriet havde fokus på at forebygge utilsigtet brug af AMU gennem et aktivt opsøgende tilsyn og dialog med skolerne.

14. Børne- og undervisningsministeren oplyste i sin redegørelse, at Ministeriet for Børn og Undervisning ville gennemføre en række aktiviteter for at understøtte skolernes kontrol med og kvalitetssikring af deres egen AMU-aktivitet. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet ville sammen med skolelederforeningerne udarbejde en samlet dokumentationsvejledning til brug for skolerne. Desuden ville ministeriet i løbet af 1. kvartal 2013 udsende en ny, samlet vejledning for hele AMU-området. Endelig ville ministeriet i 2013 lancere en tilsynsportal, som ville være skolernes og offentlighedens samlede indgang til tilsynsindsatsen. Portalen skulle indeholde tilsynsafgørelser, best practice-eksempler fra skolerne og vejledning om reglerne.

15. Vores gennemgang viser, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i 2013 har udarbejdet 2 dokumentationsvejledninger til brug for skolerne. Vejledningerne skal dels understøtte skolernes arbejde med at sikre deres dokumentationspligt i forbindelse med styrelsens tilsyn med AMU-aktiviteterne, dels understøtte skolernes egen kontrol med og dokumentation for overholdelse af AMU-reglerne.

Gennemgangen viser desuden, at styrelsen har udarbejdet en samlet vejledning for hele AMU-området. Vejledningen blev første gang udgivet i marts 2010 og er siden opdateret i februar 2013, december 2013 og senest i september 2015. Vejledningen omfatter aktørernes udbud, tilrettelæggelse og gennemførelse af AMU.

Styrelsen har desuden udarbejdet en tilsynsportal på sin hjemmeside. Portalen indeholder bl.a. oplysninger om konkrete tilsynsaktiviteter og giver samtidig skolerne adgang til vejledninger, regler mv. på AMU-området.

Styrelsen har oplyst, at styrelsen er i dialog med skolerne for at sikre, at skolerne har kendskab til reglerne på AMU-området. Styrelsen har fx i 2013 afholdt 3 dialogmøder med skolerne i forlængelse af udgivelsen af dokumentationsvejledningerne og den samlede AMU-vejledning. Styrelsen deltager desuden i et AMU audit netværk, som brancheforeningen Danske Erhvervsskoler (Lederne) har taget initiativ til som følge af Rigsrevisionens beretning. Netværket skal bl.a. bidrage til, at alle skoler får etableret de relevante rutiner for at sikre regeloverholdelse og den fornødne dokumentation til brug for tilsynet med AMU-området.

Styrelsen har også oprettet et tilsynsforum, som består af faste repræsentanter fra relevante interesseorganisationer. Tilsynsforummet omfatter repræsentanter fra en række uddannelser, herunder de skoler, der udbyder AMU, og omfatter desuden repræsentanter fra private AMU-udbydere.

16. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har udarbejdet vejledninger og en portal, hvor en række informationer er tilgængelige for de skoler, der udbyder AMU. Styrelsen er desuden løbende i dialog med skolerne for at udbrede kendskabet til reglerne og understøtte skolernes dokumentation og overholdelse af reglerne på AMU-området. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Tilsyn med a-kassernes administration af VEU-godtgørelse og tilskud til befording

17. Det fremgik af beretningen, at Ministeriet for Børn og Undervisning i perioden 2001-2012 ikke havde ført tilsyn med a-kasserne, der varetog administrationen af VEU-godtgørelse og tilskud til befording til ca. 90 % af AMU-kursisterne. Det betød efter Rigsrevisionens vurdering, at ministeriet ikke havde kendskab til, om a-kasserne havde udbetalt VEU-godtgørelse og tilskud til befording til kursister og virksomheder på et betryggende grundlag.

18. Statsrevisorerne bemærkede, at de forventede, at Ministeriet for Børn og Undervisning snarest etablerede et risikobaseret tilsyn med a-kasserne.

19. Børne- og undervisningsministeren oplyste i sin redegørelse, at hun var enig i, at der var behov for et styrket tilsyn med a-kassernes udbetaling af godtgørelse. A-kassernes administration ville derfor også være omfattet af Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsynsplan for 2013-2014. Styrelsen ville fremadrettet gennemføre periodiske stikprøvekontroller af a-kassernes administration af VEU-godtgørelsen. Ministeriet for Børn og Undervisning ville desuden udarbejde en VEU-database, der vil indgå som en væsentlig kontrolfunktion af a-kassernes administration af godtgørelsen.

20. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsyn med a-kasserne sker med udgangspunkt i rammerne og strategien for Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings tilsynsaktivitet, jf. pkt. 10. Vores gennemgang viser, at styrelsen efter 2013 har foretaget stikprøvekontrol med a-kassernes administration af VEU-godtgørelse og tilskud til befording samt systematisk gennemgang af alle årsregnskaber og revisionsprotokollater for de 26 a-kasser. På baggrund af styrelsens gennemgang af årsregnskaberne og revisionsprotokollaterne for 2013 har 15 a-kasser modtaget en tilbagemelding fra styrelsen med bemærkninger, mens 11 a-kasser har modtaget en tilbagemelding uden bemærkninger. Rigsrevisionens stikprøvevisse gennemgang viser, at styrelsen har fulgt op, i det omfang revisor har påtalt væsentlige fejl og mangler hos den enkelte a-kasse.

Vores gennemgang viser endvidere, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har udarbejdet en VEU-database til screening af a-kasserne. Styrelsen har dog først i slutningen af 2015 kunnet anvende VEU-databasen til et risikobaseret tilsyn med a-kasserne. Den forsinkede udarbejdelse af databasen skyldes ifølge styrelsen problemer med datakvaliteten i databasen. Styrelsen har oplyst, at anvendelse af VEU-databasen fremover vil kunne danne grundlag for en mere risikobaseret prioritering af tilsynet.

21. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har foretaget tilsyn med a-kassernes administration af VEU-godtgørelse og tilskud til befording, herunder fulgt aktivt op på væsentlige bemærkninger fra revisionen af a-kasserne. Rigsrevisionen finder det desuden hensigtsmæssigt, at Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling fremover vil anvende en mere risikobaseret tilgang med udgangspunkt i VEU-databasen. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Lone Strøm